

„České podnikání a podnikání v Česku“ (Není to totéž)

Blanická výzva HK ČR (str. 2)

Milá (České středohoří)
Foto: Archiv OHK Most

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

3/2025

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

ROČNÍK 20 / 109. VYDÁNÍ / ZÁŘÍ

Naše osudové milníky – od roku 1989 k dnešku...

Komentuje v rozhovoru
známý ekonom Petr Zahradník
Str. 6–9

Co bychom měli dělat a neděláme...

Rozhovor s prezidentem
„Asociace obraného a bezpečnostního
průmyslu ČR“ Jiřím Hynkem
Str. 10–12

Má byznys národnost? Aneb HDP a HND...

Zamyšlení Ladislava Minčíče –
tajemníka úřadu HK ČR
Str. 20–21

RNDr. Jiří Hynek

Ing. Petr Zahradník, MSc.

BLANICKÁ VÝZVA

Česká republika i Evropa stojí na pomyslné křižovatce. Svět se rychle mění a v mnoha ohledech s ním nedržíme krok, zejména v technologické a digitální transformaci. Krize, které nás zasáhly v posledních letech, ukázaly, že bez zásadního zvýšení naší odolnosti, obranyschopnosti a konkurenceschopnosti nebudeme schopni čelit budoucím výzvám a krizovým stavům. V mnoha případech jsme se do této nevýhodné pozice dostali sami svými nedomyšlenými rozhodnutími, podceněním situace nebo odkládáním nezbytných reforem. Jedním z hlavních důvodů naší slábnoucí konkurenceschopnosti je vysoká regulatorní a byrokratická zátěž. Regulace a s ní spojená byrokracie mají své kořeny v právních předpisech – evropských i národních, v nichž se obtížně orientují nejen politici, soudci, státní úředníci, advokáti, právní experti a poradci, ale zejména ti, na které ukládané povinnosti dopadají a kteří je mají pod hrozbou sankcí plnit – tedy podnikatelé a běžní občané. Namísto podnikání a práce, které nás živí a táhnou ekonomiku vpřed, ztrácíme nervy, čas a peníze v bující džungli regulací a byrokracie.

Tato „domácí“ krize se sama nevyřeší. Nestačí o ní jen mluvit, což se nakonec děje už desítky let, ale je potřeba konečně konat. Najdeme odvahu a změňme náš přístup k tvorbě práva a zavádění regulací a byrokracie. Žádný z dosavadních pokusů nepřinesl předpokládaný výsledek. A pokud se s tím nechceme smířit a víme, že nadměrná regulace a byrokracie jsou brzdou našeho růstu a prosperity, pak musíme přijít s konkrétními kroky a začít je realizovat.

Klíčem ke změně jsou politici, kteří přijímají zákony a také mají právo je měnit nebo rušit. V demokratickém právním státě to jsou zákonodárci – na centrální úrovni poslanci a senátoři, kteří nesou tu největší tíhu odpovědnosti za nezpracované regulace a byrokracii. Jsou to ale zároveň i ti, kteří jediní mohou nasadit léčbu a nemocný organismus uzdravit. Potřebujeme odvážné politiky-zákonodávce, kteří budou systematicky a důsledně bránit přijímání neodůvodněných regulací a nadměrné byrokracie a kteří je budou z našeho právního řádu zároveň nekompromisně odstraňovat. Pokud chceme, aby tento proces měl svá jasná a předvídatelná pravidla, pokud chceme, aby taková pravidla byla závazná stejně tak pro navrhovatele zákona, jako i pro jeho schvalovatele, pokud chceme ctít principy právního státu, nezbyvá než nový přístup k tvorbě zákonů a jejich přijímání zakotvit ve formě zákona. Stejně významné je provedení nezbytné analýzy existujícího právního řádu a zavedení principu trvalého vyhodnocování zaváděné regulace a byrokracie, a to včetně povinností všech, kteří budou za tyto procesy odpovědní.

Vyzýváme proto politiky-zákonodávce, budoucí poslance i stávající a budoucí senátory, aby: (1) zřídili v Poslanecké sněmovně a v Senátu výbor nebo stálou komisi pro snižování regulatorní a byrokratické zátěže, která by se v souvislosti s legislativním procesem

Prezident HK ČR Zdeněk Zajíček při podpisu Blanické výzvy.

systematicky věnovala otázkám regulace a byrokracie, způsobu jejich zavádění, snižování a vyhodnocování;

(2) navrhli k projednání antibyrokratický zákon, přičemž by využili předlohu zpracovanou Hospodářskou komorou, nebo doplnili principy, pravidla a povinnosti v ní uvedené do jiného zákona tak, aby existoval právní rámec pro vytvoření systému pro přijímání, vyhodnocování a snižování regulací a byrokracie v podobě tabulky veřejnoprávních povinností u všech zákonů a dalších právních předpisů, kterými jsou povinnosti ukládány nebo prováděny, a zároveň byl zaveden princip pro následné vyhodnocování zavedených regulací a byrokracie včetně oprávnění podnikatelských a jiných organizací podávat návrhy na odstraňování neodůvodněné regulace a nadměrné byrokracie. Vyzýváme europoslance zvolené v ČR, aby podpořili usnesení Evropského hospodářského

a sociálního výboru, který doporučil, aby s každým novým právním předpisem EU byla zpracována tabulka jím ukládaných veřejnoprávních povinností a aby byla zpracována tabulka povinností také u všech již existujících právních předpisů EU.

Vyzýváme všechny podnikatele a další občany, kterým není lhostejný stav přebujelé regulace a byrokracie, všechny, kdo mají odvahu a vůli stát se symbolickými Blanickými rytíři v boji s nesvobodou, kterou nám přináší neodůvodněná regulatorní a nadměrná byrokratická zátěž, ať už pochází z právního řádu ČR, nebo EU, aby připojili k této výzvě své podpisy.

**Zdeněk Zajíček, prezident HK ČR
5. září 2025**

Motto:

„Jsme hrdi na to, jak statečně snášíme rány osudu a zatím je to jen nedostatek odvahy vzepřít se jim.“
François de La Rochefoucauld

Ing. Rudolf Jung

českého, tak i toho podnikání v Čechách, jsme věnovali toto vydání a věřím, že je opět zajímavé, ale i poučné.

V tomto čísle máme hned dva velké rozhovory k tématu. Jednak jsme k obecnějšímu pohledu „novodobé rány morové“ pozvali známého a erudovaného ekonoma Petra Zahradníka. K rozhovoru na téma průmyslového podnikání a dnes aktuálně významného průmyslu obranného, jsme pozvali Jiřího Hynka, prezidenta a výkonného ředitele „Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR“. O gastronomii i jako specifickém předmětu podnikání píše Pavel Maurer – doporučuji přečíst. Choulostivému tématu, kterým je fenomén poslední doby vedoucí do pekel, tedy dotacím všeho druhu, se věnuje známý publicista Milan Smutný.

Mimořádnou pozornost si zaslouží článek českého podnikatele Jiřího Charváta – „Agónie v bludu“. Samozřejmostí jsou naše tradiční rubriky a náš drzý smajlík, který se v předvolební době držel zkrátka, je s nadsázkou a k vašemu pobavení pořád ve formě.

Přeji krásné podzimní dny.

S úctou

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ, BEZ ZÁRUKY A S PŘÍMĚŘENOU NADSÁZKOU

Vážení,
abychom se dostali k meritu věci samé, pak náš Občanský zákoník říká:

„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským, nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. Dále pak osoba zapsaná v Obchodním rejstříku, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění, nebo osoba, o které to stanoví zvláštní právní předpis.“
Z toho lze vyvodit závěr, že vytváření zisku je jedním ze základních parametrů pro úspěšné podnikání jednak k naplnění státní kasy, poté

Vážení lidé, čtoucí tento časopis, tímto číslem jsme se dostali do období předvolebního, ale i povolebního klání, kdy 26 politických stran a hnutí (!) usiluje pro své elity o křesla v rekonstruované Poslanecké sněmovně, do křesel ministerských a následných tzv. „trafikových“. Je zřejmé, že statistický vítěz voleb opět bude hledat koaliční partnery, se kterými v aktualizovaném duchu předvolebních slibů povede zemi. Přestože ze zkušeností víme své a známe své „pappenheimské“, i tak, jako podnikatelé, hledíme do budoucnosti s nadějí, že se dočkáme opravdových snah o optimální podmínky pro rozvoj podnikatelského prostředí. On totiž nikdo jiný státní kasu nenaplní. Ovšem pokud se nepodaří zkrátit „gryndýlovské“ myšlenky a EU ve svých snahách o záchranu planety nepovolí, pak asi povolí něco jiného. Takže uvidíme.

Nicméně právě problematice podnikání, a to jak

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Radek Jakubský

S dnešní otázkou v této pravidelné rubrice jsme oslovili viceprezidenta HK ČR, Radka Jakubského, který má základní komorovou gesci – zahraniční vztahy a průmysl.

Pane viceprezidente, základním tématem tohoto vydání TEMA je „České podnikání a podnikání v Čechách“, což by vyvolávalo laický dojem, že se jedná o totéž. Nicméně po hlubším zamyšlení je jasné, že to není totéž, a vliv zahraničního kapitálu na podnikatelské prostředí a průmysl je u nás výrazný, možná i dominantní. Jsou populární miliardy, které formou dividend a faktur „matka-dcera“ odchází do zahraničí, ale nejsou to jediné problémy našeho podnikatelského prostředí.

„Jak Vy, pane viceprezidente, vidíte problematiku podnikání z nejen uvedeného pohledu, a to kromě všeobecného průmyslového i sektoru finančnictví a pojišťovnictví?“

Redakce TEMA

„České podnikání“ a „podnikání v Česku“ nejsou totéž. A právě v tom je naše šance.

V každodenní debatě se často zaměřuje „české podnikání“ – tedy firmy v domácím vlastnictví – s „podnikáním v Česku“, kam patří všichni, kdo tu podnikají včetně poboček nadnárodních společností. Nejsou to synonyma. Zahraniční kapitál u nás hraje velmi významnou roli, ale zároveň odhaluje slabiny, které musíme jako ekonomika řešit. Smyslem není vytvářet umělý konflikt, nýbrž nastavit podmínky tak, aby se co nejvíce hodnoty rodilo a zůstávalo doma.

Dvě různé vrstvy jedné ekonomiky

Když mluvíme o „českém podnikání“, mluvíme o tisících malých a středních firem, rodinných firmách, ale i rychle rostoucích inovativních hráčích.

Pokračování na straně 4.

rozvoji podnikání a též k uspokojení vlastních potřeb podnikatele. Tudiž fakt nehodný závisti, ale základní předpoklad rozvoje společnosti. Je to podnikatelské prostředí, které jediné vygeneruje zdroje pro naplnění státní kasy, kterou aktuální vládní sestava s halasem rozdělí. Nermalou část pohltí správci státu a obcí, kteří by měli z řady úkolů splnit ten základní. **Jde o vytváření optimálních podmínek pro úspěšný rozvoj právě onoho „chleboďárce“, tedy podnikatelského prostředí.** Ovšem kdo našel tu odvahu pustit se do samostatného podnikání v duchu shora uvedené definice, si o tom myslí své.

Pokračování na straně 5.

OBSAH

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

vydává: Okresní hospodářská komora Most,
tř. Budovatelů 2531, 434 01 Most (budova VUHU a.s.),
mob.: 777 627 838, email: imp@ohk-most.cz,
www.ohk-most.cz
IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek
předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová
členové: Mgr. František Bína, Ing. Petr Heger
sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o.
náklad: 2 500 výtisků,
povolení MK ČR E 16676, čtvrtletník
Distribuci zajišťuje MailFinish a.s.
Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

Zajíček – Blanická výzva	2
Jung – Editorial, Postskriptum	3–5
Jakubský – JO-JO	3–4
Zahradník – Hlavní rozhovor	6–9
Hynek – Obranný průmysl – téma dnešních dnů	10–12
Brockmeier – Třikrát k tématu z IHK Halle-Dessau	13
Hrvol – Cirkulární ekonomika	14
Bláhová – Podpora podnikatelů a nové investice	15
Forman – Chráněné dílny	16
Charvát – Agónie v bludu	18–19
Minčíč – Má byznys národnost? Aneb HDP a HND	20–21
Smutný – Český podnikatel bez dotací nemá šanci obstát	22–23
Maurer – Letem gastronomickým světem	26–27
Veleba – Na rovinu, aneb jak to skutečně je!	28
Jochman – Kolik povinností musí podnikatel v ČR plnit?	30
Soukup – Factum est factum	31
Jochman – Projekt Implementace dlouhodobého záměru	32
Nuckolls – Z MOSTECKÉHO DIVADLA se na téma „TEMA“ dívá jeho ředitel	34
Bína – Podnikání v Sasku v době hospodářské krize	35
Větvíčka – Podzim	36–37
Pokorný – Umělá inteligence (AI) a CO ₂	38–39
Mikeska – Energetická bezpečnost ČR v éře transformace	40–42
Pečnerová – Krušnohorská NEJ	44
Drzý smajlík	45
Brabec – Otázka na závěr	46
SOKRATES 1	47

OHK Most neručí za obsah článků. Pokud není příspěvek označen jako stanovisko OHK Most, vydaný článek není stanoviskem HK ČR.

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Dokončení ze 3. strany.

Nesou regiony, učí řemeslo, drží oborové know-how. „Podnikání v Česku“ je širší pojem – zahrnuje i investory, kteří sem přinesli technologie, přístup na trhy a standardy řízení. Bez nich by náš export i zaměstnanost vypadaly jinak. Tyto dvě vrstvy se prolínají a potřebují se: lokální firmy dávají pružnost a ukotvení, globální skupiny přinášejí školení a kapitál.

Přínosy i náklady zahraničního kapitálu

Zahraniční investice nám pomohly modernizovat výrobu, dostat se do světových dodavatelských řetězců a zvýšit mzdy v mnoha oborech. Zároveň ale platí, že část vytvořených zisků odchází mimo republiku a část klíčových rozhodnutí se dělá jinde. To není „vina“ zahraničních vlastníků – chovají se racionálně. Je to naše domácí výzva: jak posunout ekonomiku k vyšší přidané hodnotě, aby se větší díl vývoje, inženýringu a managementu odehrával tady. Jen tak se z „montovny“ definitivně stane ekonomika znalostí.

Specifika průmyslu vs. finančnictví a pojišťovnictví

V průmyslu vidíme rostoucí tlak na automatizaci, digitalizaci a rychlé zavádění inovací. Tam, kde se českým firmám podařilo stát se vývojovým partnerem – nejen dodavatelem – se marže i stabilita výrazně zlepšily. Ve finančnictví a pojišťovnictví je situace jiná: sektor je kapitálově silný a regulovaně stabilní, ale náš kapitálový trh je mělký. Výsledkem je, že mnoho ambiciózních českých firem roste primárně z bankovních úvěrů nebo prodejem strategickému investorovi, místo aby využily emise akcií či dluhopisů. Pokud chceme více „českého vlastnictví“ v české ekonomice, musíme posílit právě možnosti domácího financování.

Co s tím: pět praktických kroků

- Zaměřit podporu na vyšší přidanou hodnotu.** Veřejné pobídky směřujeme tam, kde vzniká vývoj, konstrukce, prototypování a rozhodovací centra. Každá investice by měla mít promyšlený plán, jak do sebe vtáhne české dodavatele a školy.
- Prohloubit kapitálový trh.** Potřebujeme srozumitelnější pravidla, kvalitní analytické pokrytí a nižší transakční náklady pro emise.
- Dovednost i produktivita.** Duální vzdělávání, rekvalifikace na nové technologie, práce s daty a AI v malých firmách. Vyšší produktivita je nejlepší „ochrana“ proti tlaku na ceny i mzdy.

- Chytrá integrace zahraničních investorů.** V tendrech na strategické projekty chťme lokální podíl vývoje, sdílení know-how a dlouhodobé dodavatelské programy pro české firmy, nejen finální montáž.
- Stabilita a předvídatelnost.** Daně, konkurenceschopné ceny energií, povolenací procesy a pracovní právo – čím méně výkyvů a zkratk, tím více investic a trpělivého kapitálu doma.

Ne o „my vs. oni“, ale o kvalitě ekosystému

Debata o dividendách nebo fakturách „matka–dcera“ má smysl jen tehdy, pokud současně mluvíme o tom, jak posílit domácí tvorbu hodnoty. Když české firmy porostou do rolí systémových dodavatelů a když budou mít přístup k růstovému kapitálu, bude i odliv zisků vyvažován tím, že se větší část hodnoty zrodí a zůstane tady – v podobě mezd, daní, investic a know-how.

Závěrem

Jako viceprezident Hospodářské komory ČR vidím hlavní úkol v tom, abychom z „podnikání v Česku“ udělali výhodu pro „české podnikání“. Ne stavět bariéry, ale zvyšovat přidanou hodnotu, prohlubovat kapitálový trh a propojit zahraniční investory s domácími inovátory. Tady leží cesta k odolnější, bohatší a sebevědomější ekonomice.

Radek Jakubský
viceprezident
Hospodářská komora ČR

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ, BEZ ZÁRUKY A S PŘIMĚŘENOU NADSÁZKOU

Dokončení ze 3. strany

Pomineme-li mnohokrát omílané, ceny energií, materiálů, inflace obecně, a další státní šibalství (poplatek za televizi a rádio, povinný příspěvek na penzijní vybraným zaměstnancům atd.), pak je tu ještě jeden fenomén. Kdysi se mu říkalo „úřední šiml“, dnes byrokracie, která jedny dobře živí a druhé ničí. Pro náš veřejný sektor pracuje asi milion lidí, což je asi 15 % disponibilní pracovní síly. A všichni jsou potřebí a všichni mají co na práci, a ještě by se další hodili. No bodejť by ne. Když například městský strážník při nějaké nepříjemnosti po dojezdu na místo musí přivolat policii a chudák policista pak musí napsat protokol jednak na papír a poté i elektronicky, a ten dvojí spis musí udržovat stále aktuální a živý. On totiž soud bere jen papíry. Stejně tak řada dalších státních agend se dělá i po zkušenostech s digitalizací stavebního dvojmo.

Výraznou část také představují učitelé a zaměstnanci škol. Zde se na celkových počtech podílejí nejen klasičtí kantoři, ale řada asistentů pro hloupou inkluzi, a v poslední době i školní psychologové, kteří se jako „chocholouškovská“ profese konečně nepostradatelnosti „ze zákona“ alespoň ve školách dočkali. Dalo by se jistě v příkladech pokračovat, ale laikem nespočitatelnou skupinu úřednictva, obhajující svoji nepostradatelnost pro vyplnění papíru, či povinnosti, které si zákonitě musí vymyslet, nelze pominout. Výsledkem je nejobsurdnější číslo, ke kterému opětovně došla již v roce 2020 HK ČR. Zde cituji z tiskové zprávy:

„Praha, 21. července 2020 – Živnostníci a firmy v současnosti musí vůči státu plnit 1719 povinností podle 21 základních podnikatelských zákonů. Z dalších 13 právních předpisů týkajících se kupříkladu ochrany spotřebitele, obchodní inspekce nebo rozhlasových a televizních poplatků jim přibude dalších 428 povinností, celkem tak musí plnit 2147 povinností.“

Náš svět je ovšem plný paradoxů, kdy např. podnikatelské prostředí řadí řada nejen podnikavců, ale i filutů, kteří pod značkou OSVČ proplouvají úskalím skutečného i neskutečného podnikání.

Posuďte sami a počítejte tzv. „přes palec“:

- Je nás zhruba 11 milionů.
- Z toho k podnikání nezpůsobilých ve věku 0–18 let je cca 2,2 milionů.
- Důchodců je 2,3 milionů a jestli dejme tomu pětina ještě podniká, pak potenciál k nepodnikání je 1,9 milionů.
- Prostými počty je pak potenciál obyvatel k podnikání $11 - 2,2 - 1,9 = 6,9$ milionů obyvatel z kterých se mohou rekrutovat podnikatelé.

V roce 2025 je evidováno 1,174 miliony OSVČ (včetně asistentů poslanců a senátorů – švarcsystém-nešvarcsystém) a cca 584 400

obchodních společností PO. Počítáme-li opět „přes palec“, že ve statutárních orgánech právnických osob jsou v průměru (a budme při zdi) 1,5 osoby, pak definici podnikatele splňuje:

- 1, 17 mil. OSVČ.
- Cca 0,877 milionů statutárních zástupců PO.
- Tedy v součtu máme zhruba 2 miliony podnikatelů.
- Tak nám vychází z onoho celkového podnikatelského potenciálu 6,9 milionu osob, že definici podnikatele splňuje a vykonává nejméně 29 % Čechů v aktivním věku, tj. tři z deseti.

Obdivuhodné – že?

Takže suma sumárum, jak vidno z předchozího, opravdový český podnikatel (nezaměňovat prosím za podnikavce) opravdu „tvrdej chleba má“ a aby uspěl, musí mít pro svoji podnikatelskou dráhu, kromě svého záměru, i specifický koktejl vlastností, které mu pomáhají uspět tam, kde by se jiným nedařilo.

„Natvrdo“ musí:

- Ho bavit to, co dělá.
- Sebekriticky znát vlastní schopnosti a také vlastní limity.
- Nebát se riskovat.
- Zvládat úspěch a hlavně neúspěch.
- Nesoustředit se na problémy, ale na jejich řešení.
- Se nespokojit s tím co zná, ale stále se učit.
- Umět se ohlédnout zpět a poučit se.
- Předávat oheň a neutívat popel.
- Mít značnou míru otrlosti.

A co až tak nemusí, ale měl by mít ty dovednosti „měkké“:

- Slušné vystupování – mluví za vás a vyplatí se dát si na tom záležet.
- Příjemnou písemnou komunikaci – dát si záležet na přátelském tónu komunikace a snažit se ho připodobnit reálné situaci.
- Schopnost omluvy a přiznání chyby – chyba se stát může, je profesionální dát najevo klientovi, že ho situace mrzí.
- Být k dispozici a k zastížení a komunikovat – nastavit svůj denní režim tak, aby ho klient v rozumné době zastihl.
- Předvídatost v termínech – nestíhá, dá to vědět s předstihem.
- Schopnost promýšlet další kroky a možné varianty – bude se hodit i klientovi.
- Prosit a děkovat – i maličkosti jsou pevné základy všech soft skills a mezilidských vztahů.
- Kolegialita a diskrétnost – „neslepičení“, nevynášení firemní informace a pomluv klienta.
- Dochvilnost – buduje důvěru a spolehlivost.

– **Sebeovládání** – i na přehnané žádosti nebo nesmyslná zadání nereagujte ve vzteku. Svou odpověď si v klidu promyslete a buďte milí a asertivní.

A co z toho vše obecně plyne? Důležitá je vzájemná spolupráce, pochopení a důvěra ať už mezi podnikateli navzájem, nebo mezi podnikateli a úřady. Když funguje dialog, spousta věcí se vyřeší mnohem rychleji a s menší námahou, ale hlavně k prospěchu.

A k závěru, co o podnikání a podnikatelích řekli:

„V podnikání nemůžete čekat, až bouřka přejde, je nutné naučit se tančit v dešti.“

Steve Jobs (1955–2011)

americký podnikatel a zakladatel společnosti Apple

„Nikdo z nás nemá kříšťalovou kouli, aby nám řekl, co se stane v budoucnu. Podnikatelé, kteří nejsou ochotni přestát občasnou bouří, by raději neměli opustit domácí hřiště.“

Tomáš J. Baťa

„Vědět ještě neznamená umět.“

Milan Zelený

„Metaři ví o čištění dílny více než vrchní ředitel. Metaři mne mohou poučit o tom, jak udržet čistotu v podniku lépe než všichni ředitelé a úředníci dohromady.“

Tomáš Baťa

„Jsem pouhý ekonom, ne politik. Otázka zní: Co je česká ekonomika? Je to cizí ekonomika na našem území (převládá), anebo ekonomika vlastněná českými občany v ČR i ve světě? Správná definice je kritická. Ekonomiku na území ČR měří HDP, zatímco ekonomiku vlastněnou českými občany, doma i v zahraničí, měří HNP. Rozvinuté ekonomiky mají HNP vyšší než HDP, rozvojové ekonomiky mají HDP vyšší než HNP. „Česká“ ekonomika byla v dubnu 2017 zařazena mezi rozvojové země, protože HNP je dlouhodobě nižší než HDP. Tudiž nemáme kontrolu nad ekonomikou, která nám patří, ale cizinci kontrolují úspěšnější ekonomiku, která nám nepatří.“

Milan Zelený

A zcela na závěr trochu černého humoru:

Povídá Kohn Roubíčkoví:

„Tuhle jsem četl, že prej jsme tu naši zemičku zaprodali Americe a Západu. A tady zase píšou, že jsme se zaprodali Rusku a Číně. No, řeknou Roubíček! Není to krásný, prodat takovej aušus dvakrát?“

Přeji krásné podzimní a povolební dny.

S úctou a pardon

Ing. Rudolf Jung

Hlavní rozhovor s ekonomem Petrem Zahradníkem

Motto:

„Každá rána, kterou jsme utržili, vyrazí z nás nějaký klín, který nám překážel.“

Jde ovšem o to, jsme-li dosti rozumní, abychom se z ní poučili.“

Tomáš Baťa

Naše osudové milníky – od roku 1989 k dnešku

K hlavnímu diskusnímu rozhovoru do tohoto čísla TEMA, které jsme věnovali problematice podnikání, jsme pozvali ekonoma Petra Zahradníka. Podnikání obecně není dnes z řady důvodů v dobré kondici, protože bylo v novodobé historii mladé ČR zasaženo řadou přímých, nebo souvisejících chyb a omylů. Dalo by se s velkou nadsázkou nazvat „zasaženo novodobými (ne)morovými ranami“, nebo „osudovými milníky od roku 1989“. Diskusním partnerem je tradičně předseda OHK Most, Rudolf Jung.

Redakce TEMA

Jung: Podnikání je bezesporu pilířem prosperity jakéhokoliv státu a jako prakticky jediný zdroj základních příjmů státních rozpočtů. Uvážlivý a rozumný stát má jako jeden z hlavních cílů vytváření reálných a realizovatelných podmínek pro svůj rozvoj a prosperitu, prostřednictvím právě onoho podnikatelského prostředí. Začneme tedy naši diskusi právě mimo politické prostředí a pojďme prvnímu diskutabilnímu tématu, kterým je:

1. téma – Systém poměrného zastoupení politických stran a hnutí v obecné správě státu, krajů, měst a obcí

Tento, na oko se tvářící demokratický systém, vznikl jaksi živelně po naší sametové revoluci, aby uspokojil celou řadu elit, mnohdy pseudoeelit, k uplatnění sebe sama ve svobodném prostředí. Pomineme-li fakt, že v každém společenství je elit poskrovnu, pak důsledkem bylo, že vzniklo pro desetimilionový stát neúměrné množství politických stran a v poslední době i hnutí, které se vrhly do volebních bojů o svá místa na vládním slunci.

(Jen pro ilustraci: v současné době je u nás registrováno 71 aktivních politických stran a 139 politických hnutí. To je poměrně slušný potenciál pro ambice ucházet se o hlasy voličů pro jakékoliv volby, kdy v voleb do obcí vstupuje navíc další fenomén – nezávislý kandidát na více jak 22 tisících podaných kandidátních listin. Do letošních parlamentních voleb se registruje 28 vládyčtivých stran a hnutí.)

Výsledkem je vcelku očekávatelný fakt, že tento systém zatím nevyprodukoval stabilní vlády vítězů voleb, aniž by se vítěz prakticky nemusel podělit podle výsledku voleb s nevýznamnými stranami, kdy jejich vítězný volební program dostal řadu nejen kosmetických změn a následných kompromisů. Další variantou je v duchu „prutů knížete Svatopluka“ velmi účelové spojení „neúspěšných“ stran a hnutí mnohdy do i pozoruhodných koalic k eliminaci vítěze.

Jak to pane Zahradníku vidíte i v pohledu na současnou ekonomickou situaci?

Ing. Petr Zahradník, MSc.

Zahradník:

Systém poměrného zastoupení: Nejsem si jist, že na vině je samotný systém poměrného zastoupení. Souhlasím však s tím, že v našich podmínkách ve výsledku vede k velmi kompromisním rozhodnutím, k polovičatým řešením a k obrovské ztrátě času, než jsou vůbec tato kompromisní a polovičatá řešení přijata. Podíváme-li se kolem sebe alespoň v Evropě, na kontinentu a taktéž v zemích velikostí podobných nám, všude existuje systém poměrného zastoupení, všude existují koaliční vlády a některé jsou schopny reagovat pružně, moderně, bez odkladu. Systém poměrného zastoupení (na rozdíl od systému „vítěz bere vše“) by měl být založen i na jisté kontinuitě a eliminovat skokové politické zvraty (což ani u nás neplatí: zrušení zárodků penzijní a zdravotní reformy v roce 2014 v době první vlády ČSSD – ANO; zrušení EET jako zárodku digitalizace daňové zprávy v počátcích nynější vlády apod.).

Za daleko větší problém, než vlastní systém poměrného zastoupení vidím to, že v jeho rámci nejsou aktéři schopni se efektivně dohodnout, kultivovaně komunikovat jak mezi sebou, tak s opozicí. Myslím, že o nedostatečnosti a nevyspělosti komunikace a k dosahování společného jmenovatele (zájmu) vypovídá i stav věci mimo politiku, včetně podnikatelského sektoru, kdy umíněné trvání na vlastním názoru a neochota vůbec přijmout existenci jiného názoru způsobuje nedohodu, odkládání řešení problémů a zaostávání. Rozhodně si nemyslím, že nápravou by bylo zavedení většinového systému. Domnívám se, že v našich podmínkách by vedl k ještě větším společenským kolizím a konfliktům. Z blízkých zemí má ústavní většinu v parlamentu Fidesz v Maďarsku (již od roku 2010, čtyři volební období v řadě); nejsem si vůbec jist, že tento výsledek Maďarsku nějak pozitivně pomohl; ekonomicky určitě ne (ekonomickou vyspělostí je Maďarsko stále asi 15 procentních bodů za námi – podle HDP na obyvatele, mají vysokou inflaci, zcela vychýlené veřejné finance, žádnou zvláštní obchodní bilanci), zahraniční orientací jsou spíše v roli potíživý – provokatéra a z hlediska

kvality života a životní úroveň jsou na tom v relativním vyjádření v podstatě stále stejně, pocitově snad mohou mít vyšší míru jakéhosi vlasteneckého sebevědomí a dojem, že „Orbán je borec“, který to natírá Bruselu a nebojí se mluvit s Putinem. Opravdu nevím, co na tom závidět.

Na druhou stranu, při všem vědomí, že stávající stav má daleko k optimu, v porovnání s jinými evropskými státy zase není stav tuzemské politiky až tak zoufalý. A z vnějšího pohledu je náš systém považovaný za standardní, stabilní, ničím nevybočující.

2. téma – Privatizace

Je velkou otázkou a asi horké téma pro příští generace historiků, jestli tzv. kupónová privatizace byla pro český národ tím nejlepším řešením a optimálním startem do nové éry novodobého kapitalismu. Je nesporné, že tak velká akce byla úřednický a logisticky zvládnutá velmi dobře a téměř z každého Čecha se stal ze dne na den tzv. DIK (*Pro mladší a zapomínající připomínám, že DIK znamenal: „držitel investičních kupónů“*). Jednalo se o osobu, která se účastnila první či druhé, nebo obou vln kupónové privatizace a po skončení jednotlivých vln se tento DIK stal držitelem akcií či podílových listů, později akcionářů či podílníků jednotlivých privatizovaných podniků.). Ovšem pokud se s odstupem podíváme na konečné saldo, pak vznikají

pochybnosti, zda se to z hlediska věcného poněkud nepřehnalo. Ze světa zmizela řada tradičních značek a jejich trhy ovládly zahraničním kapitálem zprivatizované podniky, lépe řečeno rozprodané. Zcela logicky se vyrojila celá řada českých diletantů a šibalů, kteří se svojí dravostí a nekompetentností na našem průmyslovém dědictví podepsali. Protože u nás nebylo dostatek kapitálu, náš průmyslový potenciál se stal lákavou kořistí zahraničního kapitálu, který toho s chutí využil a procento jeho vlivu je dnes nezanedbatelné. Další související věcí je téměř stoprocentní ovládnutí bankovního a obchodního sektoru zahraničním kapitálem a jeho „vítaný“ vstup do našeho prostředí. Necítím se fundován ke komplexnímu hodnocení, jsou to spíše pocity, a tak se dovolím zeptat, **jak to dnes vidí český a zdůrazňuji český ekonom?**

Zmíníme-li jako problém privatizaci, je to následek bezprecedentní krádeže, která byla uskutečněna o 40 roků dříve. Jinými slovy, pokud by nebylo „Vítězného února“ a událostí následujících, či dokonce, pokud by nebylo „Dne znárodnění“ již v říjnu 1945, což byly arci-kriminální zločiny, nemusely bychom řešit problémy privatizace o 40 či 50 let později. Problémy, které svojí podstatou byly směšné oproti tomu, jak státní režim v 2. polovině 40. a počátku 50. let nehorázně okradl statisíce poctivých a pracovitých podnikatelů a živnostníků (sám mohu ve své rodině posloužit několika odstrašujícími příklady; nebýt jich, taktéž i můj život by se pravděpodobně vyvíjel dosti jinak od skutečnosti).

A teď k privatizačním metodám: v zemi, kde komunisti, na rozdíl od jiných komunistických států, zestátnili absolutně všechno, včetně trafiky a pouličních záchodků, byla potřeba privatizovat po revoluci velmi urgentní (z důvodů ekonomických, neboť znárodněný průmysl zvláště v 80. letech již zcela ztratil schopnost konkurovat na národních světových trzích, jak z důvodu vlastností a kvality výrobků, tak možná ještě více (ne)schopností na světových trzích obchodovat a vůbec se v nich elementárně vyznat; a politický proto, že toto byla cesta, jak komunisty odstříhnout od politické moci). Vraťme se kamsi do období let 1991–1995. Máme tady gigantický objem majetku, jež má být v představitelné době několika málo let privatizován. Aby to bylo činěno standardním způsobem, musela by být oproti tomuto majetku stejná suma peněžních prostředků, za které je tento majetek prodán budoucím vlastníkům. Ta zde v podobě domácích úspor, včetně nakradených peněz z šedé a černé ekonomiky a vekslu zcela určitě nebyla. Bankovní systém prakticky neexistoval, aby byl schopen poskytnout úvěrové produkty na tento nákup v požadovaném objemu (i s financováním malé privatizace byly zpočátku problémy). V daném období bylo čerstvě post-komunistické Československo velmi nedůvěryhodná země pro to, aby významnější roli v privatizaci sehrál zahraniční kapitál (jeho významná role přišla až o něco později). Výsledkem

bylo, že zde byla velká disparita mezi objemem privatizovaného majetku (problém byl už v jeho objektivním tržním ocenění) a disponibilními peněžními prostředky, potřebnými pro jeho nákup novými vlastníky.

V dané situaci byla úvaha část privatizovaného majetku (přibližně 30 %) rozdat korektní a správná (variantou bylo čekat, až bude dostatek peněz na pokračování privatizace, což bylo nazýváno privatizační agónií). Kupónová privatizace představovala jednu z privatizačních metod u nás použitou (je pravda, že ČSFR a později Česká republika byly laboratoří několika privatizačních metod, což nebylo v jiných zemích obvyklé; potřeba privatizovat však u nás byla výrazně větší než například v Polsku, Maďarsku či ex-DDR). Restituce proběhly více méně hladce (byť zdaleka nenarovnaly všechny majetkové křivdy; pokud by žili mí rodiče, mohli by se slzou v oku potvrdit), malá privatizace taktéž, významné výhrady nelze vznést ani k několika způsobům privatizace velké (nejprve prodej předem připravenému zájemci, například Škoda Auto, Procter and Gamble; později transparentní veřejná soutěž) s tím, že mezi stovkami projektů velké privatizace jistě byly i ty, které nedopadly ideálně. Problémem kuponové privatizace spíše, než metody samé bylo její legislativní zarámování, které snadným způsobem umožnilo masově okrádat jednotlivé DIKy (správci se k tomu majetku chovali, jako by byl jejich). To, že ze světa zmizely tradiční značky (osobně mne to též mrzí) je spíše než výsledek privatizace důsledek toho, v jaké ekonomické kondici byly tyto firmy na sklonku komunismu. Během komunistického období ani moc zmizet nemohly, byly uměle udržovány při životě a jejich teritoriální zaměření bylo primárně do zemí RVHP (struktura vývozu ČSSR v roce 1988 byla: cca 50% SSSR, cca 35% ostatní země RVHP či další „spřátelený“ svět, méně než 15% vyspělé státy a další kapitalistické státy). Teritoriální zaměření vývozu nebylo dostatečným testem kvality produkce těchto firem, které jednoduše po otevření hranic ztratily dech, krok a schopnost konkurence s nejvyspělejšími a nejnáročnějšími trhy.

3. téma – Zrušení povinného členství podnikatelů v HK ČR a AK ČR

Historie hospodářské komory v českých zemích je bohatá a píše se více jak 200 let (HK ČR vydala k tomuto tématu velmi zdařilou publikaci) a protože hospodářské a obchodní komory jsou stále nezbytnou součástí života společnosti nejen ve vyspělých státech, pak v roce 1993 byl přijat i v ČR samostatný a dodnes prakticky beze změn platný zákon o zřízení Hospodářské a Agrární komory ČR. Tento zákon inspirovaný podobnými zákony ve vyspělých západních zemích byl zcela logicky napsán se základním parametrem „povinného členství podnikatelů“. Další osud tohoto zákona podrobně popsal tehdejší premiér Petr Pithart v mém rozhovoru s ním v TEMA č. 3.2011 a já bych si jej dovolil citovat, protože myslím, že to popsal velmi výstižně, a i dnes to za připomenutí stojí:

„Zákon o hospodářské komoře, počítající s povinným členstvím, vypracovala vláda, které jsem předsedal a schválila jej ČNR. Hned po volbách v červnu 1992, ve kterých se OH (Občanské hnutí) nedostalo ani do FS, ani do ČNR, byl zákon novelizován. Argumentovalo se s příznačnou dobovou demagogií, že jde o přežitek socialismu (tehdy se lidé bohužel nechali snadno nacytat na laciném konstatování, že co je povinné, je socialistické). Přitom česká vláda, když zákon navrhovala, dobře věděla, co činí. Věděli jsme, že přinejmenším ve střední Evropě (SRN, Rakousko, Itálie) jsou silné komory s povinným členstvím jednak silnými partnery vlád, jednak garantují, že na co nedosáhne právo, to si vyřeší podnikatelé sami mezi sebou. Jistě si pamatujete, jak právo tehdy notoricky ztroskotalo ve snaze odlišit „neúspěšný podnikatelský záměr“ od podvodu. Všechno tehdy byly prostě jen omyly, nešikovnosti, myslel to dobře, ale holt se to nepovedlo... Od té doby

lidé, když slyší slovo „podnikatel“, vybaví se jim nějaký podvodník... Je to těžce nespravedlivé, ale lidé zkrátka jen pomalu korigují své prvotní zkušenosti. Právo za potřebami čistoty podnikatelského prostředí kulhá ostatně dodnes, kdo jiný, než vy, to víte. Já jsem se proto ještě jednou, asi před osmi, deseti lety, pokusil znovu zavést, tentokrát de facto povinné členství (spolu s Otou Motejlem a Pavlem Rychetským) a obnovit ho podle holandské inspirace, kde komora vede obchodní rejstřík, a tím nepřímo zasahuje všechny – i bez povinného členství. Neuspěli jsme. Je mi to líto. Víím, že je to špatně.“

Tolik výňatek z dostupného velkého rozhovoru, a i já si myslím, že je to špatně a důsledky pocítujeme dodnes. Tímto rozhodnutím se komora dostala do problému zajistit zdroje pro svoji činnost, i když působením osvěcených českých podnikatelů a ve vleku jakési setrvačnosti světového působení komor, toto komora přestála a stala se největším podnikatelským sdružením

v ČR. Nebudu zde vyjmenovávat všechny neduhy českého podnikatelského prostředí a HK, ale musím se zmínit jen o jednom. Podnikatelé záhy zjistili, že jako jedinci nic nezmohou, a proto se začali sdružovat do různých svazů, asociací, společenstev a podobných institucí a jak jinak se svými „prezidenty“. Dnes se v tom téměř nikdo nevyzná, kdo za koho mluví, koho reprezentuje a jaké má cíle. (Dlužno dodat, že celá řada z nich chápe nezastupitelnou roli HK a jako kolektivní členové vstupují do struktury HK.) Tento stav roztržitosti podnikatelského prostředí velmi vyhovuje politickému prostředí a historicky osvědčené heslo přisuzované různým vládcům „divide et impera“ – česky „rozděl a panuj“, i dnes vychází z poznání, že znesvářené a rozdělené skupině se vládne snáze než skupině semknuté a vnitřně jednotné.

Tolik poněkud obsáhleji ke komoře (jsme přeci jenom na stránkách komorového časopisu), ale jak to vidíte Vy, zasvěcený nepodnikatel?

Je jistě pravdou, že v zemích, kde toto povinné členství existuje, je ekonomická výkonnost, produktivita i kvalita podnikatelského prostředí na vyšší úrovni než u nás. Vede to zřejmě k nastavení určitých, především kvalitativních standardů, etických principů, těžko překročitelných mantinelů, ale i vyšší ekonomické síle, o něž se podnikatelé mohou opřít. Dobrovolné členství vede ke značné organizační i skutečné rozdrobenosti podnikatelské komunity a slabšímu mandátu HK, což oslabuje její pozici být mluvčím a korektním, ale silným lobbyistou zájmu podnikatelů. S výčty neduhů ve většině souhlasím, některé z nich představují i činy, spadající pod právo, a tudíž řešitelné soudně (žádoucí by bylo vydání několika velmi přísných až odstrašujících soudních rozhodnutí, jež budoucí pachatele odradí; a pak jsou zde takoví, kteří budou trestnou činnost v podnikání páchat

za jakýchkoliv podmínek, a zde si jen přát rychlou a účinnou práci orgánů činných v trestním řízení). Problém vidím v případě porušování etických norem, chcete-li zásad dobrého chování a vychování, k jejichž dodržování je právo krátké. To je otázka nastavení a svědomí každého podnikatele. Zde by měla být podnikatelská komunita neúprosná a ve vlastním zájmu na tyto křiklavé případy upozornit a vymýtit nevhodně se chovající ze svého středu. Dobrým sluhou v dnešní době k tomu může být moderní komunikace, v rámci níž se hodnotí všechno a všichni. Poukázání na neličotivé příklady může pomoci. Nejsem si zcela jist, zda povinné členství je schopno vymýtit tyto nekalé jevy. Byla by komora s povinným členstvím ochotna tyto lidi vyloučit ze svého středu? Profese s povinnou účastí (lékaři, advokáti) mi na tuto otázku nedává jednoznačnou odpověď.

Já bych viděl do oněch 7 „morových ran“ ještě další 4:

1 – Zřízení krajů v ČR. 2 – Maturity na učiliště a plošná inkluze. 3 – Dotační politika. 4 – Zelený úděl po česku.

Ale o nich nožná někdy příště. Teď bych si dovolil role obrátit a požádat pana Zahradníka o jeho 3 „morové rány“.

4. téma – Neschopnost ani za 35 let se rozhodnout, zda patříme na Západ či na Východ

V jasnějším a přesvědčivějším směřování nám, po mém soudu, brání to, že nejsme, zvláště v principiálních věcech, schopni se rozhodnout, kam vůbec patříme. Dotaz z naší národní hymny Kde domov můj? není úplně náhodný a dost odráží naše mentální nastavení (přestože tento verš vznikl někdy před 200 lety a od té doby se událo mnohé). Velmi rádi přijímáme to, co je pro nás líbivé a pohodlné (svoboda cestování a pohybu), ale v důležitých věcech bezpečnostních i ekonomických stále lavírujeme a nejsme schopni si sami odpovědět, kam patříme. Nebezpečně koketujeme s politikou všech azimutů.

Důkazem může být například opakovaný odpor obyvatel proti zřízení vojenských základů NATO či přímo amerických na našem území (věc, která je samozřejmě nejen ve většině západních zemí, ale i v zemích s osudem podobným našemu – Polsko, Rumunsko). Poukázat lze též na náš pohled na EU (dávno před tím, než se objevil Green Deal); díváme se na ní skrz prsty, nejsme schopni objektivně vyhodnotit její přínos pro nás a koketujeme ve vlnách s možností jejího opuštění (nebezpečná hra se sirkami), namísto toho, abychom na půdě institucí EU prosazovali aktivně svůj pohled (jak to dlouhodobě a úspěšně dělají Nizozemci a od doby svého vstupu též například Švédové či Poláci, bez toho, že by zbaběle vykřikovali až citově vydírali, že odejdou).

Asi máte pravdu. Naše společnost je rozdělená politicky, podnikatelsky i generačně. Nicméně si myslím, že pojem východ – západ již nevystihuje podstatu věci. (V té souvislosti mne napadá známý výjev cimrmanovské hry Dobití severního pólu: Jdu na sever... a už jdu na jih!). Ono opravdu s trochou nadsázky platí, že když půjdeme pořád na západ, přijdeme z východu. Zažitá filosofie Evropského východu a západu jasně vymezené z éry „železné opony“ se jaksi vytrácí a myšlenky, včetně konání, se

stírají a prolínají. Navíc v globalizovaném světě na vzdáleném východě je také třeba Japonsko a jiní asijsí tygři. Naopak půjdeme-li stále na západ, dojdeme třeba do Číny. Já bych viděl jiná kritéria směřování, třeba ze sféry plánovitého do sféry tržního hospodářství, ale to bych nechal třeba i na Vás, nebo jiné osobnosti z oboru. Za zmínku také stojí, pokud bychom byli u těch světových stran, ty druhé, a to sever – jih. I to je nutné vzít u nás v Evropě v potaz.

5. téma – Přílišné lpění na potřebě zachování sociálního smíru a neodvaha reformovat zdravotní, sociální a vzdělávací systém

V 90. letech byl uprostřed velkých transformačních změn kladen velmi silný důraz na zachování sociálního smíru; byla obava (oprávněná), že jeho narušení by mohlo reformní úsilí zvrátit či deformovat. Jedním z pěti klíčových reformních kroků (vedle (1) privatizace, (2) cenové liberalizace, (3) uvolnění zahraničního obchodu a zavedení tržního devizového kursu a směnitelné měny, a (4) fiskální a daňové reformy) bylo vytvoření

tzv. sociální záchranné sítě, jejímž smyslem bylo vytvoření legitimní a oprávněné ochrany potřebným. Hustota této sítě se však přehnalá do té míry, že k potřebné reformě zdravotního, sociálního a vzdělávacího systému prakticky vůbec nedošlo, a pokud ano, tak velmi kosmeticky. Samozřejmě a neoddiskutovatelnou součástí této sociální sítě je podpora v nezaměstnanosti a sociální dávky pro zdravotně i jinak postižené osoby, nemající jinou možnost uchovat elementární sociální standard – o tom samozřejmě nemůže být pochyb.

Nicméně faktickou nereformou zdravotního a sociálního systému (cestou posílení tržních funkcí, zohlednění odpovědnosti i zapojení přímé finanční participace) jsme nejenom prodloužili období, kdy fakticky nevíme kolik který zdravotní či sociální úkon stojí, ale zejména jsme si osvojili názor, že zdravotní a sociální služby jsou zde zadarmo. To je dnes mimořádně škodlivé a představuje překážku například o rozšíření služeb o nadstandardní úkony (za patřičnou úplatu) či zavedení nástroje soukromého zdravotního pojištění. Současně to vede k těžkému podceňování a přehlížení prevence a v automatickém pokrytí veškerých léčebných nákladů i těm pacientům, kteří flagrantly porušují pravidla léčby (notorický alkoholik, nadměrný kuřák a nezdravě se stravující otlýlý člověk, chronicky ignorující veškerá lékařská doporučení, by se měl na úhradě nákladů léčby přímo finančně podílet). Ještě radikálněji bych změnil systém veřejného zdravotního pojištění; jeho „pyramidu“ bych zcela otočil a výdaje zdravotního pojištění bych primárně použil na mimořádně vážná onemocnění a úrazy (které bohužel dnešní zdravotní pojišťovny často vůbec nepokrývají a na něž se pořádají solidární sbírky); naproti tomu bych velmi omezil či možná zrušil pokrytí zdravotním pojištěním v případě lehkých a nízkorozhodkových nemocí či úrazů (rýma, lehké nachlazení, odřeniny apod.). V našich podmínkách by asi těžko odstranitelný institut státního pojištění (který využívá více než polovina populace v České republice); možná by však stálo za zmínku šířenou na veřejnosti, že tento typ podpory rozhodně není samozřejmostí v řadě západních zemí. Každopádně, pacienti

v České republice se těší jedné z nejnižších měr přímé finanční participace na krytí zdravotních nákladů, aniž by tuto významnou přednost dokázali ocenit. V případě penzijního systému jde o zavedení kapitálového pilíře a pilíře založeného na dlouhodobém individuálním spoření. Není normální a je nesmírně neefektivní, aby oněch 35 let po revoluci i řada nynějších čerstvých penzistů měla zaručený státní důchod coby zcela dominantní (či dokonce jediný) zdroj příjmů pro penzijní věk, bez jakýchkoliv dalších, či jen minimálních finančních rezerv. Zrušení druhého kapitálového penzijního pilíře vládou Bohuslava Sobotky v roce 2016 považuji za mimořádně špatný krok, v důsledku jdoucí proti samotným penzistům a poškozujícím stabilitu a udržitelnost veřejných financí České republiky.

A máme tady další segment, o němž panuje povědomí, že je zadarmo, a ono tomu tak není: vzdělávání. To, že vysokoškolák se svými příjmy pohybuje v průměru na více než jeden a půl násobku průměrné mzdy (mnohdy i velmi podstatně více) by mělo být velmi silným argumentem pro to, že rozumně nastavené školné nebude znamenat sociální překážku, a naopak povede k omezení řady negativních jevů, které vzdělávací proces provázejí (vysoká míra neukončeného vzdělání bez toho, že by se neúspěšný student jakkoliv podílel na úhradě „utopených výdajů“, umělé prodlužování pobytu na škole, cílený odchod po dosažení potřebného vzdělání do zahraničí, z čehož daňový poplatník, který studentovi studium platil, nemá vůbec nic, motivace vysokých škol k získávání alternativních zdrojů, internacionalizaci apod.)

Spojil jste dohromady tři opravdu závažná témata, kdy lze obecně říci, že se zde prolínají zvyklosti, o kterých jsme mluvili v předchozím vstupu a použijí-li Vaší terminologii, pak ta východní – vše je zdarma, proti té západní – za vše se platí. Všechny tři spojuje jedna základní myšlenka: vždy

je tam málo vložených peněz a tyto systémy v naší praxi spotřebují vše, co se do nich nalije a vždy je tam deficit. A protože náprava není na Nobelovu cenu, cesta je v ekonomickém i politickém prostředí známá, ale volby to v našem systému bohužel nevyhraje. A jsem zpět u mé 1. „morové rány“.

6. téma – Neschopnost koordinace a nalézání společného jmenovatele mezi akéry; příliš času na všechno

Subjekty v České republice mimořádně komplikovaně koordinují své aktivity s jinými akéry, s nimiž je zapotřebí nalézt elementární míru souladu. Sobecky preferují vlastní zájem a ignorují potřebu dosažení jakéhosi vyššího zájmu, je-li v rozporu se zájmem jejich. Vzájemné pochopení a empatie k hierarchii zájmů a potřeb je zoufalá, blokující, kontraproduktivní. Zvláště vyvinutý smysl pro „házení vidlí“ do jinak přínosného a prospěšného projektu mají nejrůznější

kontrolní a povolovací veřejné orgány, jež mají vsugerovány falešnou představu, že jsou nejdůležitější a nejmocnější institucí ve státě, a svůj mocenský monopol, proti němuž není vyhnutí a odvolání, naplňují měrou vrchovatou. Další nepříteli lichotivou vlastností, která nám brání rozvoji, je, že nám všechno trvá příliš dlouhou dobu; nejen vlivem neschopnosti dospět ke společnému řešení mezi několika zainteresovanými subjekty, ale často i v případě, kdy takováto komplikace nehrozí. Velmi složitě a dlouze se rozhodujeme ohledně přijetí něčeho pro nás nového, co jinde již úspěšně funguje.

Souhlasím s Vámi, že je to veliký problém a bohužel Evropský. S tímto fenoménem se setkáváme v podnikatelském prostředí velmi často. Nejdramatičtější se to projevuje ve vzniklé antitěžební hysterii, dopravní a energetické infrastruktuře a strategické výstavbě vůbec. Je to tzv. NIMBY efekt (*pro připomenutí – termín vychází z anglického „Not In My BackYard“ – v překladu „Ne na mém dvorku“*). Dokážeme se shodnout, že potřebujeme třeba těžit nerosty, ale zkuste říci, že budete v katastrofu obce těžit kámen – starosta s podporou různých fundovaných neziskovek okamžitě organizuje petici proti. Své by o tom mohl mluvit SÚRAO při hledání úložiště radioaktivních materiálů. Myslím, že stát vede příliš mnoho agend, za kterými stojí „úředník“, pro kterého je agenda existenční záležitostí – takže je to jakýsi bludný kruh a politická síla a odvaha je poplatná opět té mé první ráně morové. V té souvislosti bych i Vám podotkl, že podle průzkumu HK ČR v roce 2020,

živnostníci a firmy v současnosti musí vůči státu plnit 1719 povinností podle 21 základních podnikatelských zákonů. Z dalších 13 právních předpisů týkajících se kupříkladu ochrany spotřebitele, obchodní inspekce nebo rozhlasových a televizních poplatků jim přibude dalších 428 povinností, celkem tak musí plnit 2147 povinností. Kudy z toho je cestička je opravdu velký problém a silná názorově jednotná vláda a Parlament je jaksí v nedohlednu.

Co závěrem?

Jak vidno, nastolili jsme si „velmi psavá“ témata, a to jsme se nedostali k mým všem „morovým ranám“, takže až někdy příště. Ale k jedné se rozhodně rád podrobněji někdy vrátím a obecně řečeno se jedná o „dotace“. Pane Zahradníku, děkuji za Váš čas a myšlenky a pokud byste chtěl na závěr ještě něco dodat, tak prosím.

Zde snad ještě ona douška na závěr: V rozhovoru jsme se věnovali tématům a oblastem, na které nenahlížíme příliš lichotivě, ba je považujeme za negativní a hodné řešení. Tím jsme možná někomu mohli nastínit pohled na naši realitu, který není vábný a pozitivní. Tak tomu však není; v rámci objektivní a vyváženosti je vhodné dodat, že žádná společnost ani ekonomika na světě nejsou ideální. Každá z nich má své vady na kráse. A v rámci nejen světového, ale i evropského porovnání nutno dodat, že v případě České republiky je oněch pozitiv rozhodně více než věcí špatných. Že žijeme ve

společnosti i ekonomickém prostředí, které nejsou špatné. A že by nebylo, zvláště kvůli tradičnímu českému škarohlídství a „schopnosti“ vidět věci spíše černě než v dobrém světle, vůbec od věci se někdy příště zaměřit na identifikaci a komentář věcí, které nám naopak jdou a v nichž jsme dobří a silní. Nepochybuji o tom, že bychom jich velmi rychle našli dost a dost.

Srdečně zdraví a za možnost a prostor vyjádřit se pro TEMA děkuje, Ing. Petr Zahradník, MSc.

Obranný průmysl – téma dnešních dnů

Motto:

„Válka je zprvu naděje, že se nám povede lépe, potom očekávání, že se druhému povede hůře, pak zadostiučinění, že se ani tomu druhému nevede lépe, a nakonec překvapení, že se oběma vede hůře.“

Karl Kraus, český dramatik a novinář (1874–1936)

„Umění války nás učí nedoufat, že nepřítel nepřijde, ale spoléhat se na to, že jsme připraveni ho přivítat; nedoufat, že nezaútočí, ale spoléhat se, že jsme svá postavení učinili nedobytnými.“

Sun Tzu, čínský vojenský génius (543–495 př. n. l.)

K rozhovoru na téma průmyslového podnikání a dnes aktuálně významného průmyslu obranného, jsme pozvali RNDr. Jiřího Hynka, prezidenta a výkonného ředitele „Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR“.

Kdo je RNDr. Jiří Hynek?

RNDr. Jiří Hynek dlouhodobě působí v pozici prezidenta Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu. Narodil se v roce 1960, je podruhé ženatý a má čtyři děti.

V roce 1986 dokončil studia na matematicko – fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze, obor teoretická kybernetika, matematická informatika a teorie systémů. Následně zde v rámci rigorózního řízení získal titul doktor přírodních věd. V roce 2005 absolvoval SERA (Session Européenne pour les responsables d'armement) při Chear (Centre des Hautes Etudes de l'Armement) v Paříži. Během své pracovní kariéry se postupně vypracoval od vývojového pracovníka v oblasti tvorby software až k řadě vrcholných řídicích funkcích v průmyslu. Od roku 2011 zastává pozici prezidenta a výkonného ředitele Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky. Patří mezi uznávané odborníky na oblast obrany a bezpečnosti. Je vedoucím české delegace v NIAG (NATO Industrial Advisory Group), členem rady resortu ministerstva obrany pro výzkum a vývoj, předsedou redakční rady Review pro obranný a bezpečnostní průmysl, odborným lektorem Vysoké školy CEVRO Institut (obor MPA – Bezpečnostní a krizový management) a členem Mensa ČR. Byl jedním z kandidátů v prezidentských volbách v roce 2018.

Jung: Pane prezidente, vítám Vás na stránkách TEMA a než se dostaneme k hlavním tématům rozhovoru o průmyslu a podnikání, pojďme začít obecněji. Česká republika se ve své novodobé historii dopustila řady fatálních chyb a omylů, a k některým se dostaneme. Jedním z diskutabilních počinů bylo, po zhruba tříměsíční platnosti, zrušení povinného členství v zákonem ustanovené HK. Naše současné potíže, o kterých i zde budeme diskutovat, by se daly zpětně vystopovat i k tomuto rozhodnutí. Kromě jiného to mělo za následek i to, že podnikatelé místo dobrovolného budování silné komory, se začali organizovat do různých svazů, asociací, komor(?), unií a podobných uskupení, a jak jinak také se svými prezidenty. Tím se podnikatelské prostředí rozdrobilo a stalo se k potěšení politického prostředí velmi nepřehledným, a v duchu hesla „rozděľuj a panuj“ i vítaným. Jste prezidentem a výkonným ředitelem „Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR“. Můžete nám objasnit jednak důvod vzniku a též současného důvodu existence a působení této asociace, a jak vidíte dnešní postavení, autoritu a vliv HK ČR?

Hynek: Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky (AOBP) vznikla v roce 1997. Tehdy ještě pod názvem Asociace obranného průmyslu ČR. Vznik se datuje do doby, kdy Česká republika již směřovala do NATO, a naše podnikatelská a průmyslová sféra z oblasti obranného průmyslu zjistila, že obranný průmysl v jiných členských státech je organizován do zájmových skupin za účelem mít silnější pozici při jednání nejen s vlastní vládou, ale i vůči zahraničí. Navíc v rámci struktury NATO existoval průmyslový poradní orgán, jehož oficiální název je NATO Industrial Advisory Group, a vedoucí národních delegací byli prezidenti asociací obranného průmyslu jednotlivých členských zemí NATO. To vše spolu se snahou zachránit zbytky obranného průmyslu, který díky neuváženým a chybným krokům porevolučních politiků byl velmi poškozen, vedlo firmy českého obranného průmyslu k tomu, aby si založili vlastní asociaci po vzoru jiných členských zemí NATO. Z mojí zkušenosti jsou iniciativy zdola mnohem úspěšnější než direktivní řízení shora. Vznik AOBP byl iniciován firmami, které se sdružit chtěly. Je otázka, jaké by bylo dnešní postavení AOBP, kdyby se firmy sdružit musely. Navíc si myslím, že porevoluční nálada byla velmi negativní vůči jakýmkoliv povinným členstvům. V době svého založení začínala AOBP se zhruba třiceti členy. Dnes jich má více než 200. Je za tím téměř třicet let práce a zásluhu na tom mají všichni zaměstnanci a funkcionáři, kteří se v AOBP za uplynulou dobu vystřídali. Považuji za podstatné, že kancelář AOBP vždy naslouchala členské základně a řešily se věci pro členy potřebné. Abychom získávali spojení pro prosazování zájmů našich členů a obecně celého odvětví, tak se sdružujeme v rámci vyšších celků. Na evropské úrovni působíme v ASD, což je evropská asociace leteckého, kosmického a obranného průmyslu. V rámci NATO kromě již zmíněného NIAGu jsme i v NATO's Science and Technology Organization. Na národní úrovni jsme členy Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských

svazů České republiky a působíme jako jedno ze 130 oborových společenství v rámci Hospodářské komory České republiky. Postavení, autoritu a vliv Hospodářské komory si netroufám soudit. Odpovím alespoň lakonicky.

Kdyby Hospodářská komora nic z výše uvedeného neměla, tak tam nejsme. Myslím, že nejlepší zpětná vazba práce jakéhokoliv dobrovolného sdružení je, jestli členové přibývají nebo ubývají.

Velkým tématem dneška je obranný průmysl a démonických 5 % HDP, ke kterým se ještě dostaneme. Nicméně samotný pojem „obrný průmysl“ navozuje filosofickou otázku, proč zrovna jen obranný a ne útočný? Ale to jen tak na okraj. Je ovšem faktem, že málokdo si dovede představit, co to

vlastně ten náš obranný průmysl, který asi logicky zčásti pracuje v nějakém neveřejném režimu, je? Mohl byste nějak charakterizovat, co se vlastně tím obranným průmyslem myslí, a co jsme vlastně schopni sami vyrobit a na jaké úrovni?

Útočná válka je podle českého práva trestným činem. Dokonce je zločinem i z hlediska mezinárodního práva. Zatímco obranná válka je naprosto legitimní a vychází z všeobecně uznávaného práva na sebeobranu. Proto se používá termín obranný průmysl, nikoliv útočný.

Smyslem naší výroby vojenských technologií není umožnit nám územní zisky na úkor jiných zemí či porobovat si jejich obyvatele. Ale zajistit bezpečnost a svobodu našim občanům. Obranný průmysl není nic, co by bylo zahaleno mlhou tajemna a pochybností. Dobrodružný film „Obchodník se smrtí“ s Nicolasem Cagem v hlavní roli má s realitou společného asi stejně jako „Pohádka o perníkové chaloupce“. Neexistuje obor, kde by všechny obchody byly pod drobnohledem státních orgánů tak detailně, jako jsou obchody s vojenským materiálem a duálními technologiemi. Alespoň takto je to nastaveno v České republice.

Český obranný a bezpečnostní průmysl je výrazně multioborový. Pokrývá celé spektrum – od leteckého průmyslu přes strojírenství, chemický průmysl, automobilový, elektrotechnický až po informační technologie či zdravotnictví. Velkou sílu českých obranných technologií vidím v oblasti výzkumu a vývoje, která nám zajišťuje udržovat naše výrobky na světové nebo alespoň evropské špičce. Umíme velmi dobře naše technologie integrovat do již existujících systémů, a hlavně na rozdíl od velkých nadnárodních korporací upravit naše výrobky přáním zákazníka. Jsme schopni pokrýt většinu potřeb našich ozbrojených a bezpečnostních sil. A tam, kde nejsme, tak máme potenciál zapojit se do mezinárodních projektů a hrát tam důstojnou roli.

Už jsem se zmínil, že velkým tématem posledních dnů je oněch již pověstných a zavazujících „5 %“. Jsou to obrovská čísla finančních prostředků a řekneme-li si, že obranný průmysl, ale průmysl obecně, je z materiálního hlediska v podstatě ocel, barevné kovy, chemické produkty a vzácné suroviny, pak jsme u komodit, které jsou právě v Evropě i vlivem její zelené

politiky poměrně silně deficitní. Toto jsme i v TEMA diskutovali již mnohokrát, ale naskytá se otázka, zda oněch „politických“ 5 % bude věcně i efektivně a účelně přeměněno do skutečných potřeb evropských armád, a nebude to jen vizitka „nákupu“ čehokoliv, odkudkoliv, v tomto soutěžících politických reprezentací jednotlivých států?

Je absurdní, že o nutnosti začít okamžitě vydávat obrovské částky na obranu hovoří především ti, kteří doposud obranu ignorovali, vyháněli průmyslovou výrobu z Evropy a zbraň byla pro ně sprostým slovem. Nic nepoškozuje evropský průmysl tak moc, jako evropská byrokracie, fanatismus zelené politiky a dotace. To samozřejmě platí i pro průmysl obranný, který stojí na vrcholu výrobní pyramidy a pro své fungování potřebuje produkty strojírenského, chemického, zpracovatelského či těžebního průmyslu. Dovolím si jeden příklad. Žádný náboj nevyrobíte bez střílného prachu. K jeho výrobě potřebujete nitrocelulózu. Ta potřebuje dusičnany, kyselinu dusičnou, dřevní celulózu, linters... A takto můžete pokračovat v dalších a dalších úrovních.

U každého výrobku při detailnější analýze narazíte na nutnost dovozu ze zemí mimo Evropskou unii. Naše závislost na dovozech z Asie, hlavně z Číny, je důsledkem zeleného šílenství a honbou za nejnižší cenou. To, že více než 90 % potřebných surovin potřebných pro fungování průmyslu se do EU dováží, je až děsivé. Jak moc v tomto modelu bude mít ze zvýšených výdajů na obranu profit průmysl v zemích EU? K této pochybnosti přidám, že

evropští politici vyřkli cifru, aniž by věděli, na co bude vydaná. Každý, kdo je alespoň trochu gramotný, ví, že se nejdříve musí zjistit potřeby a následně spočítat, kolik peněz je potřeba a kde se vezmou. Nikoliv obráceně. A posledním hřebíčkem bylo jednání předsedkyně evropské komise Leyenové s americkým prezidentem Trumpem. Smyslem vyšších výdajů na obranu je, aby evropské země přestaly být ve své obraně závislé na strýčku Samovi. Jinými slovy, je potřeba posílit armády a obranné průmysly jednotlivých členských zemí. A předsedkyně Evropské komise odsouhlasí, že budeme z těchto navýšených prostředků nakupovat americké zbraně? Vždyť to jde naprosto proti původnímu smyslu zvýšených výdajů – budme v Evropě v oblasti obrany soběstační. Za peníze evropských daňových poplatníků budeme posilovat americkou ekonomiku a dále vytvářet závislost v oblasti obrany na USA. To, že je vedení EU slabé, se vědělo. A nyní je vidět, že je i směšné. V souvislosti tohoto všeho se bojím, že peníze budou vydány neefektivně a jediným cílem evropských politiků bude osobní „piárko“, případně prospěch.

Pojďme k věcem praktickým. Průmysl, ať už je s jakýmkoliv přídomek, tedy i ten obranný, má zhruba stejné problémy, ale má jedno společné. Musí být konkurenceschopný, a to je v dnešní době problém, který bych viděl v několika oblastech, pokud si některou nepřidáte. Postupně bych je rád rozebral.

Jako první bych v dnešní době viděl ten nejproblémovější dopad problematického „zeleného údělu“ ve vysokých cenách energií, kdy navíc hrozí

jejich nedostatek, a to zejména u nás. Posoudím-li to z hlediska nejen věcného, ale i filosofického, pak se Evropa, tedy EU a její politické vedení, chová poněkud podivně a ztrácí konkurenceschopnost Evropského průmyslu a našeho zejména, je evidentní. Paradoxní je, že Evropské snažení v ochraně životního prostředí má z planetárního hlediska efekt zcela opačný. Jak tento problém vidíte Vy?

Jako milovník myslivosti a přírody mám zájem, abychom si, pokud možno, co nejméně poškozenou přírodu uchovali i pro budoucí generace. Ale o přírodu a životní prostředí v Green Dealu ani tak moc nejde. Možná, že na

počátku „zeleného údělu“ byl dobrý úmysl. Ale pak už se šlo přesně podle přísloví, že cesta do pekla bývá dlážděna těmi nejlepšími úmysly. Celý zelený úděl je cesta do pekla. Ničí průmysl v Evropě a investory z ní vyhání.

Ve svých důsledcích to celosvětově poškozuje nejen ovzduší, ale celou naši planetu. Každé zprísnění evropských předpisů vyžene výrobu do zemí, kde jsou předpisy mnohem benevolentnější, a díky tomu i výroba levnější. Ve skutečnosti nejde o životní prostředí, ale o kšefty s dotacemi. Chtěl bych vidět, kolik z těch bojovníků za zelenou Evropu by zůstalo, kdyby někdo stopnul penězotoky. Co si ale málokdo uvědomuje, že tato ideologie má velmi negativní dopady na bezpečnost Evropy. Už covid ukázal, že jedině,

na co se dá v době krize spolehnout, je vlastní výroba. Jak zabezpečit v zemích Evropské unie výrobu vojenského materiálu a zbraní v době války, když více než 90 % potřebných surovin se dováží? Vyhnal se těžební, zpracovatelský a chemický průmysl mimo EU a tento proces nadále pokračuje. Na jednu stranu Evropská komise chce posílit obranyschopnost zemí EU, ale zároveň s každým dalším vydaným předpisem dělá vše pro to, aby to nešlo.

Žádné podnikání, ani to průmyslové, se neobejde bez kvalifikovaných a k práci motivovaných lidí.

A to vidím jako druhý základní problém nejen průmyslu, ale když už jsme u toho obranného, pak se naskytá otázka, zda jeho produkty bude mít kdo s patřičnou motivací obsluhovat – mluvím o vojácích. Ale zůstaňme

u našeho vzdělávacího systému, o kterém jsme psali již mnohokrát a přes různá motivační opatření z per střídajících se ministrů školství, nejsou výsledky slavné. Nejsou řemeslníci, nejsou absolventi technických oborů a když už, tak odborná způsobilost není valná, a i ve vědě a výzkumu nám jaksi ujel vlak do Asie a USA. Jak toto vidíte Vy?

Obranný průmysl se dlouhodobě potýká s nedostatkem kvalifikovaných odborníků. Nejsou technologové, konstruktéři ani kvalifikovaní lidé do výroby. Věkový průměr výrobních podniků se zvyšuje a hrozí, že až řada v současnosti produktivních pracovníků odejde do starobního důchodu, tak ztratíme pro vlastní obranu klíčové výrobní schopnosti. Ale ten problém nedostatku lidí se netýká pouze průmyslu. Armáda České republiky má záměr výrazněji navýšit počty profesionálních vojáků i vojáků aktivních záloh. Podle mě je to nereálné, i když se postupně snižují nároky na fyzickou zdatnost i psychickou odolnost přijímaných nováčků.

Na trhu práce je příliš „zašíváckých“ míst, kde se lidi nepředřou a jejichž výstupy jsou na trhu neprodejné. Proč je tomu tak? Opět jsme u dotací. Naše společnost je v tomto neskutečně nespravedlivá. Úspěšným se bere

a jejich peníze přerozdělují těm, kteří produkují hromady papíru, za něž by nikdo nedal ani zlamanou grešli. V roce 1990 se nám podařilo socialismus vyhnat na východ a on se nám vrátil ze západu. Celý tento systém likviduje konkurenceschopnost evropských zemí a nahrává jak Spojeným státům, tak asijským dravcům, kteří se postupně stávají lídry světa. Ještě pár slov k našemu školství. Jsem přesvědčen, že základ jeho upadající úrovně lze nalézt v Bruselu. Inkluze nejen zabíjí talenty, ale poškozuje i ty, v jejichž prospěch byl tento systém směřován. Maturity bez matematiky a vysoká škola téměř v každém okresním městě je tak trochu výsměch vzdělání. Evropská honba za vyšším podílem počtu vysokoškoláků vede ke snižování úrovně vysokých škol, a hlavně produkci vysokoškolských profesí, které nikterak průmyslu neprospějí.

Byrokracie, regulace, výkaznictví – to je další problém se kterým se podnikání musí potýkat.

HK ČR vydala dne 21. července 2020 tiskovou zprávu, ze které cituji: „**Živnostníci a firmy v současnosti musí vůči státu plnit 1719 povinností podle 21 základních podnikatelských zákonů. Z dalších 13 právních předpisů týkajících se kupříkladu ochrany spotřebitele, obchodní**

inspekce nebo rozhlasových a televizních poplatků jim přibude dalších 428 povinností, celkem tak musí plnit 2147 povinností.“

Tato přesná čísla jsou dnes samozřejmě jiná, ale i tak je toto alarmující zjištění, které má vliv na kondici našich podniků. V čem vidíte příčiny tohoto nenormálního stavu a máte představu, jak z toho ven?

Je to nemoc každé bohaté společnosti. Evropa dlouho prosperovala, a to vedlo k její rozmařilosti. Toto plýtvání se nevyhnulo ani nám. Vždy, když se objevil nějaký problém, tak místo toho, aby se odstranila jeho příčina, nastoupila regulace. Posiloval se tím vliv politiků prostřednictvím státní správy. Nabalovala se další a další byrokracie a absurdnost předpisů je až směšná. Jde ale o černý humor, protože ty předpisy ovlivňují naše životy. To, že na Slovensku chtějí schválit zákon zakazující rychlou chůzi je směšné do té doby, než padne první pokuta. Stejně je to u zákonů regulujících podnikání a výrobu. Zajímalo by mě, kolik lidí z těch, co podobné zákony produkují, má maturitu z matematiky. Nebo se nejedná o hloupost, ale o úmysl? Vždyť pomocí absurdních zákonů si můžete některé „rebely“ srovnat. Stačí jim poslat pár kontrol a oni pochopí, jak se mají chovat.

Výrok, jenž je připisován Ronaldu Reaganovi: „Pokud se to hýbe, zdaň to. Když se to stále hýbe, reguluj to. A když se to přestane hýbat, dotuj to...“ je nadčasový. Přes regulace a dotaci si vládnoucí garnitura uchovává svůj vliv. Proto je změna téměř nemožná. Ryby si svůj rybník nikdy nevypustí. Ke změnám dochází obvykle v krizích, kolapsech či válkách. Nechci strašit, ale mám pocit, že k něčemu takovému se v Evropě schyluje. Jedno rčení říká: „Silní muži dělají dobré časy, dobré časy dělají slabé muže, slabí muži dělají špatné časy a špatné časy dělají silné muže.“ Myslím, že nás špatné časy čekají. Tak doufejme, že udělají silné muže. A na nich pak budou záležet tolik potřebné změny. Nejen v byrokracii. Jak se říká, všechno zlé je k něčemu dobré.

Dostali jsme se k tradiční závěrečné otázce, a tak také tradičně, co byste jako shrnující apel vyslal veřejnosti, co Vás trápí a co bychom měli dělat

a neděláme?

Co bychom měli dělat a neděláme? Nebát se a nedat se. Jsme-li o něčem přesvědčeni, že je to špatně, musíme to říkat nahlas a vyžadovat nápravu. Vím, že to není jednoduché a že je na to potřeba notná dávka odvahy. Někdy mám pocit, že jsme se mentálně vrátili do dob normalizace. Každý z nás podléhá autocenzuře a snažíme se být politicky korektní. Nechceme být označeni za desoláty, dezinformátory či flastence. Vzpomínám si na jeden vtíp z dob před rokem 1990. „Nemysli. Když myslíš, tak to neříkej.“

Když myslíš, říkáš to, tak to nepiš. Když myslíš, říkáš to, píšeš to, tak to nepodepisuj. Když myslíš, říkáš to, píšeš to, podepisuješ to, tak se nediv.“ Lidé se bojí a podléhají mediální masérce. Bohužel to není jen u nás, ale ve většině zemí Evropské unie. Pokryteckost a neochota nazývat věci pravým jménem je všude okolo nás. Ale jak máme žít v lepším světě, když pro to nic neuděláme? Nebojme se a nedejme se.

Třikrát k tématu z IHK Halle-Dessau

Vážení čtenáři,

na tomto místě vám předkládáme pravidelnou rubriku, kde budeme převážně k tématu čísla pokládat tři otázky kolegům z naší partnerské „Průmyslové a obchodní komory Halle-Dessau“. Věřím, že vás názory našich kolegů zaujmou. Redakce TEMA

Otázka č. 1:

V tomto čísle TEMA se převážně věnujeme problematice podnikání. Naše firmy se v současné době potýkají s řadou problémů. Je to nedostatek (i technicky) kvalifikované pracovní síly, o čemž jsme psali v minulém čísle, ale zásadnější je přetrvávající problém, který vidím jednak v drahých energiích, ale možná ještě závažnější je jejich hrozící nedostatek jak v krátkodobých výpadcích (blackout), tak v dlouhodobém nedostatku, kdy jednou příčinou může být i politické napětí ve světě. Technické i politické důvody jsou známe, i o tom jsme psali mnohokrát. Nicméně nejen toto vytváří rizika ztráty evropského průmyslu a řada firem zvažuje (pokud tak již nečiní) odchod z Evropy do jiných kontinentů.

Jak vidíte problematiku firem a obecného podnikání v Německu?

Německá ekonomika se v současné době potýká se značnými problémy. Kromě geopolitického napětí a narušených dodavatelských řetězců znevýhodňují Německo, jako místo pro podnikání, zejména vysoké ceny energií, vysoké daňové zatížení a pomalý proces plánování a schvalování. Německo je stále silnou průmyslovou lokalitou, ale investice se stále více přesouvají do zahraničí – tam, kde je levnější energie, méně byrokracie a snadnější realizace investičních projektů. Tlak na transformaci je obzvláště velký pro energeticky náročné podniky v regionech, jako je Sasko-Anhaltsko. Mnoho podniků chce investovat do procesů s nižšími emisemi CO₂, ale čelí nejistotě, pokud jde o financování, regulační rámec nebo dostupnost infrastruktury, například pro vodík nebo elektřinu. Nesmíme dopustit, aby se průmyslové jádro Evropy dále rozpadalo. Je třeba více pragmatismu, spolehlivosti a rychlosti.

Otázka č. 2.:

Velkým tématem posledních dnů je obranný průmysl a oněch již pověštných a zavazujících „5 %“. Jsou to obrovská čísla finančních prostředků a řekneme-li si, že zejména obranný průmysl je z materiálního hlediska v podstatě ocel, barevné kovy,

chemické produkty, a obecně vzácné suroviny, pak jsme u komodit, které jsou právě v Evropě i vlivem její zelené politiky poměrně silně deficitní. I toto jsme diskutovali již mnohokrát, ale naskýtá se otázka, zda oněch „politických“ 5 % bude věcně i efektivně a účelně přeměněno do skutečných potřeb evropských armád, a nebude to jen vizitka v tomto soutěžících politických reprezentací jednotlivých států?

Jak vidíte tento problém, a to i z pohledu zapojení evropského průmyslu?

Z hlediska bezpečnostní politiky se Německo a Evropa nevyhnou rychlému a znatelnému, ale také dlouhodobě udržitelnému zbrojení. Důvodem není pouze potenciální hrozba ze strany Ruska. Americký prezident Trump dal jasně najevo, že USA nemusí nutně stát po boku Evropy a svých partnerů v NATO, pokud dojde na nejhorší. Musíme vzít svou obranu do vlastních rukou, a to stojí spoustu peněz. Ohlášené dodatečné výdaje na obranu otevírají ekonomické příležitosti pro mnoho průmyslových odvětví: od zpracování kovů až po chemický a elektronický průmysl. Je však nezbytné, aby tyto prostředky byly využity strategicky a moudře. Evropa se musí více zaměřit na společné zadávání veřejných zakázek, průmyslovou spolupráci a diverzifikaci dodavatelských řetězců. V současné době však zažíváme pravý opak, totiž určitou roztříštěnost: příliš často převládají jednotlivé národní zájmy a myšlenka evropského obranného trhu je sotva rozpoznatelná. Zároveň je stále větším problémem přístup k surovinám, nejen kvůli geopolitickým závislostem, ale také kvůli nedostatečně harmonizovaným požadavkům na udržitelnost.

Otázka č. 3:

Mluvíme-li o problematice našich firem, pak nemohu opomenout neskutečnou byrokracii. Každá před volbami kandidující politická strana slibuje snížení byrokracie pro podnikání, ale ve skutečnosti je pak výsledek prakticky stejný. Naše podnikatelské prostředí, ať už průmyslové, obchodní,

nebo agrární je neustále zatěžováno řadou drobných povinností, které se naoko tváří jako drobnost, ale v součtech je to problém nezanedbatelně zvyšující náklady na správu firem, navíc s rizikem sankcí při jejich zanedbání. Na druhou stranu, je-li něco k „omluvě“, pak to, že většina přichází z Bruselu.

Zkrátka nadměrná regulace téměř všeho konání je velký problém ohrožující též naši konkurenceschopnost.

Je to problém i v Německu?

Ano – a to značný. Snižování byrokracie je klíčovým problémem německého hospodářství. Téměř ve všech průzkumech našich členských podniků je zvyšující se hustota regulace uváděna jako rostoucí problém. Zátěž není způsobena jediným zákonem, ale množstvím drobných povinností, lhůt, důkazů a požadavků na podávání zpráv, často digitálně nekompatibilních a spojených s vysokými personálními náklady. I u nás platí, že mnoho předpisů vychází z evropského práva. Jejich transpozice do vnitrostátního práva je však často obzvláště složitá, s dodatečnými požadavky nebo zdoluhavými postupy. A Německo chce často „jít ještě dál“. To není dobré. Konkurenční nevýhoda pro naše podniky je reálná – zejména ve srovnání s mimoevropskými lokalitami. Pokud chce Evropa zůstat inovativní a silná, potřebuje skutečný obrat: méně regulace, více důvěry v ekonomiku, více dobrovolných opatření, více pobídek namísto dalších a dalších zakázek a omezení. Stručně řečeno, potřebujeme více odvahy, kreativity a podnikatelského ducha – nejen v podnikání, ale i v politice a administrativě!

Prof. Dr. Thomas Brockmeier
Hauptgeschäftsführer
IHK Halle-Dessau

Prof. Dr. Thomas Brockmeier

AKTUÁLNÍ TÉMA

OD MOSTECKÉHO PRIMÁTORA

MOST

CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA

Ing. Marek Hrvol

Obvyklé asociace při vyslovení pojmu „cirkulární ekonomika“ jsou tradičně spjaty s podnikáním, s průmyslovou výrobou, ať už je to bezodpadové hospodářství, minimalizace uhlíkové stopy, ne finanční reporty ESG nebo přístup k dotačním či úvěrovým zdrojům. V této oblasti má cirkulární ekonomika již svou pevnou pozici. Jako strategie pro zvýšení konkurenceschopnosti a odolnosti

firem, protože šetří suroviny i energii. Úspěšně tak nahrazuje model lineární ekonomiky, který se spoléhal ještě v nedávné době na snadnou dostupnost zdrojů.

Je ale možné uplatnit principy cirkulární ekonomiky i v municipálním prostředí?

Za město Most lze konstatovat, že určitě ano. Byly již realizovány zajímavé pilotní projekty, které toto uplatnění potvrzují. Další praktická opatření s pozitivním dopadem na obyvatele, městské služby i rozpočet města, jsou rozpracovány, nebo se plánují. Za všechny alespoň čtyři příklady:

Separace a likvidace komunálního odpadu a bioodpadu – Technické služby města Mostu každým rokem navyšují podíl separovaného odpadu k materiálovému využití v následné recyklaci. Vytříděné druhy odpadů na Sběrném dvoře a jejich následný prodej zpracovatelům je nepřímým příspěvkem do městského rozpočtu. Ve fázi projektové přípravy je městská kompostárna, která navazuje na úspěšný projekt instalace malých domácích kompostérů občanům města v předchozích letech. Výsledkem bude další významné snížení množství likvidovaného bioodpadu.

Sdílená městská mobilita – již druhým rokem úspěšně pokračuje projekt sdílených městských kol, který prokázal zájem veřejnosti o tuto formu

udržitelné dopravy a její přínos pro bezemisní mobilitu ve městě. Doplní městskou hromadnou dopravu a omezují individuální automobilovou dopravu na krátké vzdálenosti, čímž přispívají ke zklidnění dopravy a snížení emisí.

Modrozelená infrastruktura – mezi závazné standardy města pro stavební činnost, výsadbu zeleně i ochranu a využití dešťové vody v Mostě, byly letos zařazeny i principy modrozelené infrastruktury, které zásadním způsobem přispějí ke zlepšení mikroklimatu, hospodaření s dešťovou vodou i celkovému zvýšení kvality životního prostředí ve městě.

Vzdělávací programy ve školách a školkách – do výuky nejen základních škol, ale i do mateřských školek zřizovaných městem jsou přiměřeným způsobem zařazovány vhodné prvky cirkulární ekonomiky, a to ve spolupráci i s odbornými externími lektory. V mnoha rodinách tak mají děti příležitost pomáhat i poradit rodičům, jak snižovat množství odpadů nebo jak přecházet k udržitelnějším formám spotřeby.

Kromě ekologických a ekonomických přínosů je však nutné připomenout i nevýhody a výzvy cirkulární ekonomiky. V první řadě je to náročnost procesu recyklace – některé materiály, hlavně vybrané plasty, nelze efektivně nebo opakovaně recyklovat díky nepřiměřeně vysokým nákladům recyklačních technologií nebo velké spotřebě energií. Mechanické a chemické vlastnosti recyklovaných materiálů mají mnohdy horší parametry ve srovnání s nově získávanými nebo vyrobenými materiály. Za druhé jsou to ekonomické bariéry, kdy zavedení cirkulárních procesů, např. nové technologie, logistika zpětného odběru, vyžaduje značné investice. Recyklované materiály tak mohou být dražší než primární, což omezuje jejich konkurenceschopnost. Důležitým aspektem jsou i společenské překážky, lidé jsou často zvyklí na pohodlí lineární ekonomiky, upřednostňují rychlé nákupy i krátkou životnost výrobků. Výzvou je proto motivace k zodpovědnější spotřebě, vedoucí ke změně chování spotřebitelů směrem k udržitelnějším návykům.

Přesto má cirkulární ekonomika v prostředí samosprávy a statutárních měst velký potenciál. Obce a města mají možnost nastavovat pravidla, motivovat obyvatele i firmy a samy fungovat jako příklad.

Ing. Marek Hrvol
primátor Statutárního města Mostu

inzerce

TÝDENÍK HOMÉR
novinky a zajímavosti
z Mostecka

ČTĚTE I ŽIVĚ

www.homerlive.cz

AKTUÁLNÍ TÉMA

OD LITVÍNOVSKÉ STAROSTKY

PODPORA PODNIKATELŮ A NOVÉ INVESTICE

Vážení čtenáři, město Litvínov se dlouhodobě věnuje podpoře podnikatelského prostředí i rozvoji vzdělávání. Věříme, že aktivní přístup samosprávy k místním podnikatelům, studentům a občanům je základem zdravé fungujícího města. Proto jsme v rámci městské rady nově zřídili pracovní skupinu, jejímž úkolem je definovat konkrétní kroky a nástroje podpory malého a středního podnikání na území Litvínova. Naším cílem je vycházet z reálných potřeb podnikatelské komunity, čerpat z jejich zkušeností a společně hledat cesty, jak místní podnikání dále podpořit, posílit a oživit.

Do konce tohoto roku plánujeme uspořádat setkání se zástupci podnikatelů z Litvínovska, na kterém představíme naše aktuální záměry. Zároveň budeme naslouchat podnětům podnikatelů, protože právě otevřený dialog je klíčem k efektivní spolupráci.

Jedním z konkrétních kroků, kterým město aktivně podporuje začínající i stávající podnikatele, je zapojení do programu „Podnikni to!“, jehož cílem je inspirovat a motivovat podnikatelské projekty. Letos jsme se do tohoto oblíbeného kurzu zapojili již podruhé. Absolventi mají možnost dále rozvíjet své nápady v rámci Klubu podnikavců, který v Litvínově funguje pod vedením zkušených mentorů. Klub je otevřen široké veřejnosti a díky oficiální záštitě města je první návštěva pro nové zájemce zdarma.

Vedle podpory podnikání se město Litvínov věnuje i širokému spektru veřejně prospěšných činností. Od 1. července do 15. srpna jsme přijímali žádosti o individuální dotace, a to v oblastech kultury, sportu, sociálních služeb, vzdělávání, zdravotnictví, cestovního ruchu, prevence kriminality, protidrogových aktivit i spolkové činnosti. Podané žádosti nyní posuzují příslušné městské orgány.

Neméně důležitou roli v rozvoji Litvínova hrají veřejné investice, které přispívají nejen ke zkvalitnění infrastruktury, ale také k posílení místní ekonomiky a podpoře firem. Za zmínku stojí například již dokončený dopravní terminál, demolice vybydlených bytových domů v Janově nebo výstavba mostu přes ulici Mezibožská. Základní investicí je také probíhající výstavba nové

Mgr. Kamila Bláhová

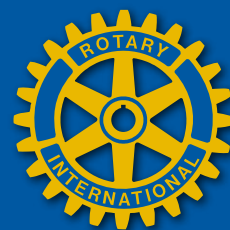
plavecké haly, která rychle postupuje kupředu, či modernizace tramvajové trati v Litvínově v úseku Nádraží – Poliklinika Litvínov, jež by měla být v dohledné době ve spolupráci s Dopravním podnikem měst Mostu a Litvínova zahájena. Investujeme i do obnovy silnic, škol, chodníků a veřejných prostranství. Připravujeme také architektonickou soutěž na novou podobu náměstí Míru, Masarykova náměstí a přilehlých ulic Rooseveltovy a Kostelní. Zároveň by měla být v tomto roce zahájena revitalizace okolí Sýkorovy mozaiky. Litvínov tak čeká řada pozitivních změn, na které se mohou těšit nejen jeho obyvatelé. Tyto projekty modernizují tvář našeho města, a především zlepšují kvalitu života obyvatel. Malé a střední podniky hrají v tomto procesu též velmi důležitou roli – přinášejí do města pracovní místa, podporují rozmanitost služeb, posilují soběstačnost regionu a vytvářejí zdravé konkurenční prostředí, které přispívá k inovacím a kvalitnějším službám pro občany. Zároveň se často jedná o firmy, které jsou pevně zakořeněné v místní komunitě a aktivně se podílejí na veřejném životě. Podpora podnikání je proto pro nás jednou z hlavních cest k prosperitě a spokojenému životu v Litvínově. Děkujeme všem, kteří se na tomto společném úsilí podílejí.

Mgr. Kamila Bláhová
starostka města Litvínova
poslankyně Parlamentu ČR

Kurz „Podnikni to!“, jehož cílem je inspirovat a motivovat podnikatelské projekty.

Chráněné dílny

Vážení čtenáři,

ROTARY je celosvětové hnutí osobností různých profesí, kteří poskytují humanitární služby a pomoc, podporují a příkladně dodržují etické zásady ve všech oblastech života a napomáhají šíření dobré vůle, vzájemného porozumění a míru ve světě.

Luděk Forman

Toliko k připomenutí a v tomto duchu je vcelku logické, že pomáhat slabším je pro členy Rotary klubů celoživotním krédem. Proto není nic zvláštního či neobvyklého, pokud podporují zakládání a provoz tzv. „Státem chráněných dílen“.

Jak už z názvu plyne, náplní jejich práce je chránit, pomáhat či jinou formou přispívat k zajištění prostředí, kde se mohou ti slabší domoci ochrany či pomoci.

Např. v okrese Teplice je cca 30 těchto dílen. Jsou různě velké a s různou náplní své činnosti. Ta největší chráněná dílna „ARKADIE“ má hodně přes 100 zaměstnanců. Chráněné dílny na druhém konci tohoto žebříčku mají mezi 10 až 20 zaměstnanců. A zrovna tak se liší jejich činnost. Menší dílny se soustřeďují především na nalezení výrobního programu – programu, který by odpovídal a vyhovoval lidem různého typu postižení.

Lidé, zařazení do oficiální kategorie „ztíženého uplatnění na trhu práce“, jsou jednak ti, kteří se ke svému těžšímu uplatnění na trhu práce dopracovali mnohaletými odváděnými pracovními výkony ve prospěch společnosti, až se dopracovali k různému stupni „opotřebení“ svého těla a organizmu. To jsou tedy ti, kteří mají invalidní důchody na různé nemoci z povolání nebo pracovní úrazy. Takovým se někdy snaží pomoci mateřská zaměstnavatelská firma, kde ke své újmě ten člověk přišel. Domovská firma pak pro něj vytváří či vyhledává takové typy pracovních pozic ve svém pracovním prostředí, které postižení zvládnou. Jsou ovšem i takové případy, kdy ona mateřská firma nemá možnost takového „vyčerpaného“

člověka zaměstnat. A někdy ani nechce. Ono totiž není nijak lehké a jednoduché pro takového člověka zajistit práci, kterou by zvládl. Zaměstnavatelé také vědí, že u těchto lidí je cca 3x až 5x vyšší nemocnost. Což u firem, které jedou v první řadě na zisk, aby v konkurenčním boji přežily, není zrovna situace, kterou by chtěly ke svým denním zápasům o přežití ještě navíc řešit.

Dalším typem lidí, kteří se bez pomoci společnosti v běžném životě neobejdou, jsou lidé s různou formou vrozeného postižení. Tito lidé potřebují adekvátní pomoc vzhledem ke stupni svého postižení – ostatně podobně, jako ti, kteří ke svému handicapu přišli až v průběhu profesního života. Pro tyto obě skupiny postižených lidí je potřeba na začátku cesty k jejich podpoře najít vhodný druh práce. K vytípané práci si musíte najít prostor, technologii, odbytiště a finance na pořízení odpovídající technologie. Je pravda, že můžete požádat o finanční podporu od státu, resp. od finančního úřadu. Většinou ale ta pomoc přijde až ze zpětnou platností, na základě doložení vynaložených investic. S tímto problémem ale musíte na úřad práce optimálně ještě před započítím přenosu myšlenek z hlavy do hmotného světa. Ušetříte si tak mnoho následných problémů a potíží. Na ÚP jsou dnes již většinou lidé, kteří své práci rozumí a ve většině případů poskytnou účinnou radu a pomoc. Zároveň s touto agendou musíte ale podstoupit i proces vyhledání vhodných pracovníků. Z vlastní zkušenosti ve své firmě FORMAN COMP s. r. o., kde již přes 30 let vyrábíme dřevěné vánoční ozdoby tradiční Krušnohorské kultury vím, že z 20 uchazečů najdu

1 až 2, kteří si dokáží tento tradiční styl rukodělné práce osvojit. Ale pak je třeba, aby se ho naučil ještě dělat v takovém tempu, aby i stačil plnit (snížené) výkonnostní normy a aby si i vydělal. Pokud takový člověk splní normu na 100 procent, dostane i 100 % příplatku ke mzdě, který postiženým dodává stát. Při menší výkonnosti je příplatek samozřejmě menší. Navíc jsou zde v naší firmě velmi přísná měřítka na kvalitu odvedené práce. Jsou to výrobky určené především na velmi přísný německý trh, ale i na trh USA, Kanady, nebo i Japonska, Koreje a dalších. Naše výrobky vlastní např. papež Benedikt XVI. (již zemřelý), A. Merkelová, prezident Bush a další osobnosti.

Příplatky ke mzdě vyplácí stát na základě zákona ve schválené výši. Tam je výše definovaná jako podpora maximální. To znamená, že se každým rokem může měnit a také mění. Jako negativní případ můžu uvést nedávné období, kdy po dobu 34 měsíců příplatek ke mzdě postižených zaměstnanců nebyl zvýšen, ale na druhé straně majitelé a též podnikatelé těchto „Státem chráněných dílen“ museli mzdy dle vládního nařízení každoročně zvyšovat. Po započtení povinných odvodů tak po oněch 34 měsících nesli majitelé těchto firem pravidelnou měsíční ztrátu 5 300 Kč /měs na jednoho zaměstnance. U velkých zaměstnavatelů se 100 zaměstnanci pak takto roční souhrnná ztráta činí 6.3 mil Kč. Dílny s početně nejsilnějším obsazením mají své aktivity ještě mnohem širší, než jen „pouhé“ vytváření pracovních míst a hledání odbytiště pro lidi se ztíženým uplatněním na trhu práce. Tyto se svou aktivitou se překlápějí až do sféry sociálních služeb – protože např. zajišťují svým těžce postiženým klientům i ubytování.

Vážení čtenáři, pokusil jsem se v krátkosti popsat problematiku a ošidnost podnikání (a o tom je i zde řeč) v oboru, který sice není z hlediska tvorby hodnot svým rozsahem zásadní, ale z hlediska lidského, už svým názvem, je pro úspěšnou společnost nezbytným. Proto si myslím, že tato takřka humanitární činnost, byť zasazena do podnikatelského prostředí, by měla být centrem pozornosti nejen rotariánů, ale hlavně správců státu, a to nejen z hlediska efektivity, ale také přiměřené míry tolerance při případném pochybení. Ne vždy se tak děje.

S úctou

Luděk Forman

ROTARY klub Most

a majitel FORMAN COMP s.r.o

Český svaz stavebních inženýrů oslavuje 160 let

Český svaz stavebních inženýrů (ČSSI) si v letošním roce připomíná 160 let od založení Spolku architektů a inženýrů v království českém (SIA), jehož je nástupcem a pokračovatelem.

Staňte se členy prestižního spolku s dlouholetou tradicí, který sdružuje stavební inženýry v celé České republice. Budete mít nejen jedinečnou příležitost si vyměňovat zkušenosti s ostatními odborníky, kteří řeší podobné problémy, ale můžete také čerpat znalosti i od velmi zkušených renomovaných inženýrů, kteří jsou schopni a ochotni mladší generaci předat své dlouholeté zkušenosti. ČSSI úzce spolupracuje s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT). V těsné koordinaci se můžete účastnit mnoha jejich exkurzí, seminářů i konferencí. ČSSI a ČKAIT úzce spolupracuje se zeměmi Visegrádské V4 i s mezinárodními evropskými organizacemi.

Více informací:

Český svaz stavebních inženýrů
Oblastní pobočka Ústí nad Labem:
Mírové náměstí 1/1, 400 01, Ústí nad Labem
<http://www.cssi-cr.cz>

AGÓNIE V BLUDU

Pokud jsem použil pro název svého příspěvku toto slovní spojení, považuji za správné, aby nedošlo k různému chápání, obsah obou slov definovat. Definici přebírám ze Všeobecné encyklopedie Diderot, rok vydání 1998. Agónie je chápána jako stav před smrtí, kdy dochází ke ztrátě vědomí, smyslových funkcí a k selhání základních životních funkcí. Blud je porucha myšlení, jejíž podstatou je nezvratné přesvědčení neodpovídající skutečnosti, které ovlivňuje chování člověka. V tomto textu agónií rozumím stav hospodářství, bludem pak uměle vytvářený dojem, že vše je v pořádku.

JUDr. Ing. Jiří Charvát

Proč k popisu naší hospodářské situace používám toto slovní spojení?

České hospodářství je součástí evropského. Je výrazně ovlivňováno jak evropským zákonodárstvím, tak i závaznými ekonomickými pravidly. Snad jediný faktický rozdíl spočívá v tom, že podíl průmyslové výroby na HDP je v České republice nejvyšší v Evropské unii a činí asi 32 %. Proto jakákoliv změna v evropském průmyslu se nás dotýká víc než kterékoliv jiné evropské země.

Evropský průmysl výrazně upadá.

V roce 2020 byl podíl evropského průmyslu na světové průmyslové výrobě 25 %. USA měly 26 %, zbývající menší polovinu zbytek světa. V roce 2020 však byl evropský podíl jen 16 %, Spojené státy svůj podíl udržely. Průmyslová výroba v Evropě za 20 let klesla o třetinu.

Lze to vyjádřit i tak, že zatímco před 20 lety vyráběly Evropa a USA přibližně stejně, po roce 2020 dosahuje Evropa už jen 65 % americké výroby. Pokud země ztratí tak velký objem výroby, mělo by to mít pochopitelně za následek ztrátu pracovních míst. A to i přes stárnutí evropské populace a snižující se počet pracujících na úkor důchodců. Takto vzniklá nezaměstnanost by měla jeden obrovský pozitivní význam – probudila by nás z letargie, z onoho bludu.

Jak to, že k ní nedochází?

Evropské státy vytvářejí uměle dojem, že se nic neděje. A to dvojím způsobem:

1. Na vysokých školách studuje extrémně vysoký počet studentů. Jedná se o víc než 20 % populace, přitom IQ předpoklady pro úspěšné zvládnutí vysoké školy má asi 10 %

populace. Z toho jasně vyplývá, že polovina absolventů VŠ by ji nikdy absolvovat neměla. Tím stát vytváří jakousi intelektuální pseudo-elitu, která velmi obtížně nachází uplatnění v soukromém sektoru a musí být konec konců zaměstnána u státu nebo různých nic nevytvářejících neziskových organizací. Tito absolventi tedy ze svých příjmů nejen že neodvádí žádné skutečné odvody na sociální a zdravotní pojištění a daně, ale naopak je spotřebovávají.

2. Nutností zaměstnat těchto 10 % populace vznikají obrovské požadavky na výdaje veřejného sektoru. Opět číslo: podíl USA na světových výdajích veřejného sektoru v roce 2000 byl 24 % (tedy nižší, než podíl na průmyslové výrobě).

Má byznys národnost? Aneb HDP a HND

Nejenom statistiky, ale i podnikatele a běžné občany zajímá při pohledu na hodnoty vytvářené v ekonomice, co je „naše“ a co je „cizí“. V zásadě je při takovém dělení možný dvojí přístup. Za prvé, buď za „naše“ považujete vše, co je finálně vyprodukováno na našem území. Tedy bez ohledu na to, kým jsou firmy vyrábějící zboží nebo služby vlastněny, a bez ohledu na to, kdo v nich pracuje či komu jsou za vykonávanou práci vypláceny mzdy. Alternativní pohled říká, že „naše“ je to, co vytvoří firmy vlastněné našimi majiteli, ať už firmy sídlí a produkují kdekoli, a co vydělají naši lidé, ať už pracují doma, anebo v cizině. Prvnímu pohledu se říká teritoriální (územní) a makroekonomickým vyjádřením je hrubý domácí produkt (HDP), ten druhý podle národní (státní) příslušnosti se zase měří hrubým národním důchodem (HND).

RNDr. Ladislav Minčíč, CSc., MBA

HDP může být větší než HND – učebnicovým příkladem bývala málo rozvinutá země s velkým nerostným bohatstvím, na jejímž území těžily firmy z celého světa a jejíž občané pracují – pokud tedy mají práci – zejména v těchto těžbařských firmách. Opačným příkladem s vyšším HND ve srovnání s HDP bývaly ty málo rozvinuté země, které mohly nabízet jen vývoz – byť i nekvalifikované – pracovní síly, která výrazně přispívala k ekonomické úrovni svých příbuzných, kteří zůstali doma, převody peněz vydělaných v zahraničí. Teoretickým příkladem země se stejným HDP i HND může být uzavřená, centrálně plánovaná ekonomika, podobná té, jaká zde byla před několika desetiletími. Z prostředí rozvinutých tržních ekonomik si na banální hypotetické příklady nevzpomínám. Realita je taková, že existují prosperující země, kde jsou větší územní čísla (tedy HDP) než údaje sečtené podle státní příslušnosti (tedy HND). Lze namátkou uvést Švýcarsko, Irsko, Izrael, Kanadu, Itálii, Nizozemsko nebo Lucembursko. Mírný převys HDP nad HND mají i expandující velké ekonomiky, jako je Čína, Indie nebo Brazílie. Opačně, tedy s větším HND než HDP, jsou na tom mezi známými úspěšnými zeměmi Japonsko, Německo, Francie či Švédsko. V obdobné, byť i jen mírné relaci se ocitly Spojené státy, Saudská Arábie, Emiráty, Rakousko nebo třeba Finsko. Autor těchto řádků si nemyslí, že existuje nějaké doporučené dlouhodobé pravidlo hospodářské politiky typu – dále vše pro to, aby podíl HND/HDP soustavně

roste. Vztah obou veličin závisí na geografické poloze a tradicích vztahů zejména se sousedy. S ohledem na globálně propojený svět lze snad vyslovit hypotézu, že dlouhodobě udržitelná a méně zranitelná by mohla být ekonomika, kde budou obě veličiny blízké, např. v pásmu $\pm 3\%$. Často diskutovaným momentem v kontextu „naše“ a „cizí“ je problematika tzv. odlivu dividend daná politikou zahraničních vlastníků tuzemských firem. Z posledních dostupných údajů Eurostatu za rok 2022 vyplývá, že ze všech u nás působících firem bylo pouze 1,85 % pod zahraniční kontrolou, což je hluboko pod průměrem EU (3,42 %). Nicméně jde o významné firmy, protože vytvářejí klíčovou část přidané hodnoty (44,82 %, když jsou před námi jen 4 země – vedle nám nepodobného Irska, Lucemburska a Malty také nám podobné Slovensko). Tato necelá 2 % firem pod zahraniční kontrolou dávají práci podstatné části lidí (27,66 %, v tomto ukazateli jsme v Evropě na 4. místě – opět za Lucemburskem, ale i Polskem a Slovenskem). Nikoho asi nepřekvapí, že je kontrola nad firmami vykonávána především vlastníky z Německa (15,08 % ze všech firem pod zahraniční kontrolou), ale ještě více vlastníků pochází ze Slovenska (18,03 %). Zatímco však „německé“ firmy vytvoří 34,24 % přidané hodnoty všech firem pod zahraniční kontrolou, „slovenské“ firmy jen 2,37 %. Tedy je vidět, že význam Německa pro naši ekonomiku se neskrývá pouze v zahraničním obchodě. Odvětvový pohled potvrzuje veřejně známé poměry – v odvětví automotive zahraniční firmy generují přes 92,07 % přidané hodnoty, ve farmaceutické branži 77,26 % a 74 % v papírenském průmyslu, pokud bychom měli zmínit odvětví reálné ekonomiky na prvních třech místech. Vedle toho je známo, že například i v bankovním sektoru spadá pod zahraniční vlastníky zhruba 90 % celého sektoru podle objemu aktiv.

Přirozeným ekonomickým zájmem stojícím za aktivitami zahraničních investorů je zhodnocení a návratnost vložených prostředků. A je jen na svobodném rozhodnutí vlastníka – ať už českého, anebo zahraničního – jak s dosaženým ziskem naloží. Z dat ČNB za rok 2023 vyplývá, že na dividendách oteklo z ČR přes 312 miliard Kč. Z druhé strany čeští vlastníci přivedli do tuzemské ekonomiky dividendy téměř 29 miliard Kč. Teritoriální struktura odlivu dividend příliš nepřekvapuje – Nizozemsko, Německo, Rakousko a další, zejména

evropské ekonomiky, které jsou pro podnikatele atraktivní z hlediska regulatorního prostředí.

Závěrem lze konstatovat, že česká ekonomika je malou otevřenou ekonomikou. Právě otevřenost je model, který má nejlepší předpoklady přivést nám prosperitu. Otevřenost se neprojevuje pouze v zahraničním obchodě, o kterém se často mluví, ale také v tocích kapitálu. I když je mediálně vděčně zjednodušení, že je naše ekonomika z velké části v rukou zahraničních vlastníků, skutečnost je barvitější. Určitě to neplatí pro počet firem. Relativně malá část firem pod zahraniční kontrolou však zajišťuje podstatnou část přidané hodnoty a zaměstnanosti. Pro náš ekonomický růst jsou tak aktivity podniků pod zahraniční kontrolou zcela klíčové. Odliv dividend je vysoký, ale je to právo zahraničních investorů a podle autora by nebylo dobrým řešením je k reinvesticím povinně „dotlačit“, jak bývá občas navrhováno. Dlouhodobě úspěšnější strategií může být tvorba vstřícného podnikatelského prostředí, díky kterému u nás budou investovat a následně reinvestovat vydělané peníze z vlastního rozhodnutí, kdy začnou považovat Česko za centrum svých životních – a nejenom čistě podnikatelských – zájmů. Zároveň bychom neměli řešit pouze odliv, ale zabývat se také tím, proč k nám nepřichází více dividend od českých firem působících v zahraničí. Tedy bychom se měli zabývat tím, jak vytvořit takové prostředí, v němž české firmy budou natolik kapitálově silné, že budou v zahraničí masivněji zřizovat své dceřiné společnosti. Pro jistotu dodejme, že nikoliv snad v důsledku přeregulovaného domácího trhu nebo nedostatku či vysoké ceny energií, materiálových vstupů a pracovní síly.

V poslední době se o zahraničním kapitálu v české ekonomice mluví spíše kriticky, podnětem mohou být právě i makroekonomické úvahy, zda se nepřeorientovat z cílování růstu HDP na růst HND. Role zahraničního kapitálu je v naší ekonomice nezastupitelná a historicky daná. Byla klíčová při přechodu na tržní ekonomiku, kdy přichází investoři zastoupili chybějící domácí finanční kapitál a know-how, a bude v našich geografických podmínkách zásadní i v budoucnu.

RNDr. Ladislav Minčíč, CSc., MBA
tajemník úřadu
Hospodářská komora České republiky

Podíl HND/HDP v ČR (běžné ceny, data ČNB)

OHK MOST - ODBORNÁ SEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Mýty & fakta

o životním prostředí

nejen v severozápadních Čechách

Český podnikatel bez dotací nemá šanci obstát

Když Česká republika vstupovala před 21 lety do Evropské unie, měli jsme představu o světově předním vyspělém politicko-ekonomickém svazku zemí s dominantně fungujícím svobodným trhem. To byla pro miliony Čechů po 17. listopadu 1989 také vytoužená cesta ke svobodě prostřednictvím volného podnikání a konkurence (a samozřejmě i bohaté tržní nabídky konzumu), která měla ukázat záda byrokratickému centrálně spravovanému systému s nadvládou jediné politické strany sovětského typu. Po 35 letech se zdá, že se nám centralistická nadvláda byrokracie v EU vrátila zadními vrátky.

PhDr. Milan Smutný

Jak zjistila nezisková organizace Hlídač státu, český stát loni rozdál dotace za skoro 700 miliard korun. Srovnáme to s výdaji státního rozpočtu na rok 2025 ve výši 2,327 bilionu Kč. Stát o tom ale nemá přehled, data velmi složitě dávala dohromady právě tako neziskovka (viz <https://www.hlidacstatu.cz/dotace>). Systematický přehled tedy chybí a český stát má podle Hlídače státu v evidenci výdajů obrovský nepořádek. Nejvíce dotačních peněz jde do školství, dopravy, energetiky, sportu a zemědělství.

Na dotacích všeho druhu Česko loni vyplatilo 678 miliard korun, v souhrnné částce jsou peníze ze státního rozpočtu i přerozdělené fondy Evropské unie. Dalších 22 miliard rozdělily kraje. V dotačním systému je navíc započítáno vše, co úřady jako dotace evidují. Tedy nejen podpora zemědělců, sportu a nejrůznějších neziskovek a nadací až po běžné státní výdaje, jako je školství nebo dopravní výstavba. Různí politici a komentátoři se dokonce shodují, že dotace je třeba omezit. Ale jak, když stát ani nemá přehled, odkud a kam peníze tečou.

Motto:

„Youngův zákon:

Za každý velký objev vděčíme nějakému omylu.

Důsledek:

Čím větší dotace, tím později badatelé k tomu omylu dospějí.“

Murphy

Kromě toho se podívejme ještě na tok uniijních peněz do Česka. Do konce roku 2024 získalo Česko od svého vstupu z rozpočtu a fondů EU o 1,22 bilionu korun více, než odvedlo. To se však už za pár let změní a Česko bude z Bruselu dostávat méně peněz, než bude odvádět do společné pokladny. Tyto dotační prostředky měly sloužit k vyrovnání životní úrovně chudších států a regionů s bohatou západní částí Evropy.

Jak se ukazuje, zejména Polsko se této příležitosti chopilo, právě z evropských zdrojů dokázalo významně zainvestovat do výstavby dopravní infrastruktury, takže mj. nově vzniklo 4 000 km polských dálnic. V Česku mnohdy podceňované Polsko za léta politické svobody natolik vyspělo, že dnes Poláci zaznamenávají vyšší průměrný příjem než Češi. V Česku jsme zaostali – nikoli v čerpání uniijních peněz, ale ve smysluplnosti jejich využití. Máme v ČR nyní zřejmě jednu z nejhustších sítí cyklostezek v Evropě. A k nim také stovky různých vyhlídkových věží. Před časem se novou cyklostezkou pochlubil i jihočeský hejtmán Martin Kuba (ODS). Nevím, kolik máme u nás cyklistů na 1 km cyklostezek, ale nepochybně je to báječný byznys pro stavební firmy. Když ovšem použijete kupecké počty, zjistíte, že jeden metr hejtmánem Kubou opěvované konkrétní cyklostezky přišel na 5 000 korun. Sice není možné takto hrubě využití EU dotací paušalizovat, ale při obrovském množství malých dotačních projektů je určitě snadnější z nich peníze korupčně odklonit než při stavbě obřích investičních celků jako např. dálnic a železnic. Obrovské skandály, u nichž je zapsán nějaký „regionální operační program“, zná jistě každý průměrný občan ČR.

Ten, kdo v Česku chce úspěšně podnikat, musí být napojen na nějaké dotační fondy. Proto musí spolupracovat s některým z tisíců poradenských firem, které si z rozluštění dotační džungle uniijních i národních podmínek, předpisů a regulací udělaly skvělou živnost. Nebo takové experty zaměstnat. To se samozřejmě netýká jen dotací. I nedávná Draghiho kritická zpráva o stavu Evropské unie konstatovala, že regulace a byrokracie doslova škrtí podnikání v bloku 27 zemí, které si navíc ještě staví bariéry vzájemného byznysu, a to navzdory opěvované výhodě Schengenského prostoru s volným pohybem osob, pracovních sil, služeb a kapitálu. Dle zkušeností českých podnikatelů je 12 zaměstnanců hranice, pod níž podnikatel a majitel firmy nedokáže zaplatit ze svých běžných hrubých příjmů zaměstnance, kteří by s byrokracií dokázali se ziskem pro firmu doslova bojovat.

S dotacemi jsou samozřejmě spojeny všemožné korupčně politické propojení a protekce. Protože ten, kdo nakonec dotace pro své podnikání získá, nabyde konkurenční výhody. Banální motto svobodné tržní ekonomiky zní, že ve volné soutěži by měl zvítězit ten podnikatel, který dokáže přinést kvalitnější produkt či služby s vyšší přidanou hodnotou s kontrolou efektivních nákladů. Ostatní zaniknou (zbankrotují), čímž dochází sice někdy k bolestné, ale tolik potřebné evoluci ekonomiky. Právě proto totiž kapitalismus porazil ekonomiku sovětského typu.

Ovšem dnes je Česko stejně jako ostatní členské státy EU dotační ekonomikou, kdy se v jaksi zcela pochybném konceptu „socializace“ ekonomiky a uhlazení nejostřejších střetů kapitalismu změkčují podmínky a díky „connection and protection“

„S deformací ekonomiky je spojen i zásadní levicově-liberální nástup různých ideologií, kdy zejména prozatím většinová bílá heterosexuální společnost

má trpět za své excesy i ve staleté minulosti.

Je to zejména ideologie woke, protkána snahou redefinovat tradiční pojmy, jako jsou pohlaví, rodinné hodnoty a normy chování, a tlačít na společnost, aby se přizpůsobila novým „pokrokovým“ dogmatům ze strany agresivních menšin.“

přežívají i ty podniky, které by měly ekonomicky zaniknout. Stále masivnější levicové zásahy neomarxistického ražení jsou nutně spojeny s tím, že se k „nápravě a opravě“ kapitalismu používají masivně dotace, které nabývaly formy rakovinového bujení. Velké korporace rozprostřené kolem planety si ale lobbisticky na politických vybojovaly marginální daně. S deformací ekonomiky je spojen i zásadní levicově-liberální nástup různých ideologií, kdy zejména prozatím většinová bílá heterosexuální společnost má trpět za své excesy i ve staleté minulosti.

Je to zejména ideologie woke, protkána snahou redefinovat tradiční pojmy, jako jsou pohlaví, rodinné hodnoty a normy chování, a tlačít na společnost, aby se přizpůsobila novým „pokrokovým“ dogmatům ze strany agresivních menšin. Prosazuje progresivní cenzuru, kdy lidé, kteří si dovolí vyjádřit odlišný názor, jsou okamžitě označováni za nepřátele společnosti, rasisty, xenofoby nebo sexisty, v našem kontextu války na Ukrajině třeba za „agenta Kremlu“. Svoboda projevu je tedy stále více ohrožena, naposledy se mluví o unijním sledování online komunikace občanů EU, místo aby byla podpořena otevřená a pluralitní diskuse. To je klíčový předstupeň omezení demokracie.

Zcela specifický a v mnoha ohledech dominantní je dotační byznys kolem zelené ideologie EU. 25 let je veřejnost Západu i EU masírovaná alarmistickými zprávami, že naše planeta prý kvůli ohřívání ovzduší oxidem uhličitým produkovaným lidmi do konce století bude zásadně pro udržení života poškozena či dokonce zničena. To tisíce nezkorumpovaných vědců ale vyvracejí. Klíčový je tedy v ideologii Green Dealu (Zelená dohoda pro Evropu) požadavek dekarbonizace, spojený u nás s brzkým a sotva včas jakkoli reálně nahraditelným zánikem uhelných elektráren a tepláren, po roce 2035 i zákazu výroby nových aut na spalovací motory. Do roku 2050 má být EU první oblastí světa s bilancí CO₂ vyrovnanou na nulu. Jak motivačně pro „podnikavce“ fungují dotace, to např. dokonale ukazuje vývoj solárního

byznysu v Česku. Místo státní certifikace u Ministerstva životního prostředí ČR, tak vehementně z daní a emisních povolenek dotuje solární byznys a pomáhá zákazníkům vyznat se v džungli mj. solárních firem soukromý portál Refsite.cz. Přináší seznam firem, které jsou v insolventci, jsou nespolehlivými plátcí DPH nebo jsou jinak „podezřelé“. Podle portálu bylo v říjnu 2024 na seznamu problematických firem asi 440 společností, před dvěma měsíci už 580 a teď už jejich počet překročil hranici 600. V insolventci je aktuálně 281 firem a dalších 164 je evidováno jako nespolehlivý plátcé DPH. To jsou děsivá čísla.

Desítek miliard korun každoročních dotací přilákalo jako mýru na světlo i stovky nesolidních podnikavců, kteří si ze solárního byznysu očividně udělali Ponziho schéma, česky známé jako systém „letadlo“. První desítky zákazníků si předplatí solární instalace a také je dostanou. Pak se stanou dokonalými propagátory dané firmy, která ovšem předplacené peníze odkloní pro potřeby majitelů. Za majitelem obří solární firmy Malina Group, který zmizel neznámo kde v Číně (odkud odebíral většinu technologií), zůstal bankrot 1,5 miliardy korun. Masivní reklamní kampaní omámení zákazníci naivně předem platící statisíce korun zřejmě většinově o peníze přijdou. Další stovky firem, pro něž se státní dotace staly další ziskovou marží zcela předražených a nesmyslně velkých solárních instalací, budou osud Malina Group následovat a s nimi přijdou o svůj sen „levné“ domácí výroby elektřiny tisíce Čechů. Stalo se očekávané: v Česku se naplnil trh s velkými domácími fotovoltaickými zdroji. Dle statistik solární asociace měla průměrná instalace v letech 2023 až 2024 pro vlastní energetickou potřebu rodinného domu zcela přehnanou instalovanou kapacitu přesahující 10 kWp (s nutnými a někdy dnes dokonce už penalizovanými přetoky do sítě), plus baterie a střídač zhruba za 500 000 Kč. Z toho majitel musel ze svého kofinancovat asi polovinu, což samozřejmě definuje bohatou část české populace. Česko tak mělo ke

konci roku 2024 nainstalováno ve FVE 4,5 GW (tedy asi 2,5 GW více než při zahájení prvního solárního tunelu k 1. lednu 2011). Podle NKEP má mít ČR v roce 2030 ve FVE 10,1 GW. V té době ovšem budou 2 GW FVE instalované před Silvestrem 2010 již zastaralé či na konci životnosti.

Na jedné straně máme vyhlášenou unijní a českou státní energetickou politiku utrácějící stamilardy dominantně na solární instalace. Na straně druhé naprosto zdivočelé podmínky na trhu, kam si pro miliardy dotací a soukromých peněz došli očividně i podvodníci, kteří od samého počátku neměli v úmyslu seriózně podnikat. Omlouvat bankroty těchto firem poklesem zájmu prý i vinou snížených dotací, jak to aktuálně činí zelení aktivisté, je důkazem pro to, jak zelená lobby ovládla vládní i státní administrativu. Solární insolvence jsou nejhorším vysvědčením pro selhání vlády, kdy dotace na tzv. zelenou transformaci a dekarbonizaci se staly nikoli prostředkem, ale cílem těchto podnikavců.

PhDr. Milan Smutný

mluvčí

Realistická energetika a ekologie, z. s.

K tématu a trošce pousmání si redakce dovoluje připojit na závěr citát známého a svérázného politika z našeho regionu již z roku 2010, možná jako inspirace k dalšímu dotačnímu titulu, když už si toho nápadu zatím nikdo nevšímal.

„Udělal bych větrné elektrárny s fotovoltaickými panely na vrtech. Když nebude foukat, tak to snad pochyť a aspoň nějaké to sluneční zařízení. No a když nebude foukat ani svítit slunko, tak tam pusťte elektřinu normálně ze sítě, protože ta je levnější a při těch dotacích se to furt vyplatí. Takovéhle perpetuum mobile nevymysleli ani v Sovětském svazu, tak si to nechám patentovat. Třeba dostanu cenu za budování míru.“

Jaroslav Kubera

Parlamentní listy 18. 11. 2010

ČEZ Distribuce připojila za první pololetí letošního roku 9 084 fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem 253,1 MW

Společnost ČEZ Distribuce připojila k distribuční síti v prvním pololetí letošního roku 9084 fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem 253,1 MW. Více jak 72 % byly mikrozdroje do 10 kW na hladině nízkého napětí. Přes 86 % instalací je vybaveno bateriovým uložištěm. Celkem je do sítě ČEZ Distribuce aktuálně připojeno 142 972 fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem 2 798,6 MW. V letošním roce vynaloží ČEZ Distribuce 19,2 miliard korun na úpravy a rozšíření své distribuční soustavy. Prostředky půjdou především do připojení zákaznických požadavků zejména v oblasti obnovitelných zdrojů a nově i zařízení pro ukládání elektrické energie.

Za první pololetí 2025 energetici připojili celkem 9084 fotovoltaických elektráren (FVE) s instalovaným výkonem 253,1 MW. Z toho je 6 498 FVE do 10 kW o instalovaném výkonu 56,3 MW. Dalších 1312 FVE s instalovaným výkonem 27,8 MW je do 100 kW. Více jak 86 % instalací – přesně tedy 7 838 fotovoltaických elektráren s celkovým instalovaným výkonem 100,8 MW je vybaveno bateriovým uložištěm, jejichž kapacita je 120 MWh.

Pro srovnání za stejné období roku 2024 pak energetici z ČEZ Distribuce připojili do sítě 15 447 fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem 321,6 MW.

„Průběžně realizujeme investiční akce na rozvoj, obnovu a posílení distribuční soustavy tak, abychom byli schopni připojovat požadavky našich zákazníků, především obnovitelné zdroje elektřiny. Letos také očekáváme zvýšený příjem žádostí o připojení zařízení pro ukládání elektřiny zejména bateriových uložišť, a významná částka poputuje také do

DISTRIBUCE

digitalizace a automatizace naší distribuční sítě,” vysvětluje Martin Zmelík, generální ředitel ČEZ Distribuce.

Největší zájem o FVE je ve středních Čechách, nejvíce výkonu se připojilo v Ústeckém kraji

Z pohledu krajského rozdělení, energetici za první pololetí 2025 připojili nejvíce solárních elektráren ve Středočeském kraji, celkem 2601 ks s instalovaným výkonem 47,6 MW. Na druhé příčce pomyslného solárního žebříku se umístil kraj Moravskoslezský s počtem 1 309 ks fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem 27,8 MW. Bronzové místo pak obsadil kraj Ústecký, kde energetici připojili do sítě 930 fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem 52 MW

(z pohledu výkonu pak Ústecký kraj obsadil první místo). Další kraje viz tabulka.

FVE připojené do sítě ČEZ Distribuce v prvním pololetí 2025

kraj	počet FVE	výkon v MW
Středočeský	2601	47,6
Moravskoslezský	1309	27,8
Ústecký	930	52,0
Královéhradecký	915	27,0
Plzeňský	865	24,3
Pardubický	708	24,3
Olomoucký	630	19,5
Liberecký	546	13,9
Karlovarský	255	8,3
Zlínský	195	5,3
Vysočina	130	3,1
celkem	9084	253,1

Kapacita pro připojení se v čase mění

V rámci vyhodnocování volné kapacity pro připojování výroben jsou zpracovávány přehledové mapy oblastí s omezenou možností připojování na všech napěťových hladinách. Aktuální stav je možné sledovat na našich webových stránkách. Na hladině nízkého napětí je možné ověřit volnou kapacitu pro připojování výrobního zdroje také v aplikaci PROUD.

ČEZ Distribuce, a. s., ze Skupiny ČEZ provozuje na území České republiky vedení v délce 175 939 km s 3,8 mil. odběrných míst. Společnost působí na území krajů Plzeňského, Karlovarského, Ústeckého, Středočeského, Libereckého, Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého, Moravskoslezského a částečně v kraji Zlínském a Vysočina. Postupnou modernizací, plánovanou rekonstrukcí zařízení distribuční soustavy a proaktivním přístupem stabilně zvyšuje a zajišťuje kvalitní a spolehlivé dodávky elektřiny a plní rostoucí požadavky zákazníků. Cílenými investicemi do distribučního zařízení je umožňován další rozvoj české ekonomiky a vytvářen prostor investorům a tím i novým pracovním místům v regionech. Více na www.cezdistribuce.cz

Soňa Holingerová, mluvčí Skupiny ČEZ

Střešní FVE

V Ústeckém kraji „natankovala“ elektroauta v 1. pololetí u stojanů ČEZ o 82 procent bezemisní elektřiny více než za stejné období v loňském roce

Ústecký kraj – Za první pololetí letošního roku se zastavili elektromobilisté „dotankovat“ svá vozidla v celorepublikové síti ČEZ celkem 271 024krát, což oproti loňsku znamená nárůst počtu dobíjení o 54 %. Konkrétně v Ústeckém kraji byl ovšem meziroční nárůst 82 %. U stojanů ČEZ se tak řidiči e-vozů zastavili více než 14tisíckrát, přičemž v průměru si každý „načerpál“ přes 20 kWh certifikované bezemisní elektřiny. (Průměrný odběr při jednom dobíjení v rámci ČR je téměř 23 kWh.) Vedle stále zvyšujícího se počtu elektroaut na českých silnicích je tahounem rostoucího trendu především rozšiřování sítě a výstavba ultrarychlých stojanů. Síť roste díky prostředkům přidělovaným Operačním programem Doprava i z vlastních zdrojů Skupiny ČEZ.

V České republice už jezdí hodně přes 40 tisíc čistě bateriových aut a zhruba stejný počet tzv. hybridů, aut s kombinovaným pohonem. ČEZ tento rychlý rozvoj podporuje akcelerační výstavbou desítek nových stojanů po celé České republice. Řidiči v dobíjecí síti futurego načerpali rekordních více než 6,2 milionu kWh certifikované zelené elektřiny, o 76 % více než za stejné období loňského roku a více než za celý rok 2022. Počet stanic se zatím letos zvedl z 842 na 916. V prvním pololetí jich tak přibýlo 74. Výstavbu táhnou ultrarychlé stojany, v síti jich je už 160. Do konce roku tak ČEZ dosáhne mety 1 000 stojanů a výkon sítě překročí 100 MW. „Chceme být při výstavbě dobíjecí infrastruktury i nadále v mírném předstihu před vývojem trhu. Za posledních 12 měsíců jsme proto navýšili počet stanic o téměř 170 a výkon sítě posílili z 58 na téměř 85 MW. Stavíme hlavně ultrarychlé dobíjecí stanice o výkonu 150 kW a více, kterých už řidičům nabízíme 160, zvyšujeme i výkony stojanů ve frekventovaných místech a vylepšujeme služby pro zákazníky v čele s aplikací futurego. Výsledkem je, že už osm měsíců v řadě překračují odběry v naší síti hranici 1 MWh. Hlavními cíli pro letošní rok jednoznačně zůstávají dosažení hranice 1 000 stojanů v síti, celkového výkonu 100 MW a odběrů

SKUPINA ČEZ

na hranici 13 milionů kWh,” říká místopředseda představenstva ČEZ Pavel Cyraní. **Zatímco loni od ledna do června řidiči u stojanů ČEZ v Ústeckém kraji odebrali více než 160 tisíc kWh bezemisní elektřiny, letos už to bylo téměř 300 tisíc kWh. V Ústeckém kraji ČEZ aktuálně provozuje 84 veřejných dobíjecích stanic, o 40 % více než v pololetí loňského roku. Kromě hlavních tahů jsou dnes stanice také ve většině velkých měst kraje. Nejčastěji lidé v 1. pololetí dobíjeli své elektromobily na stojanech u dálnice D8 a také u stanic v Ústí nad Labem, Děčíně, Mostu, Chomutově, Litoměřicích a Teplicích. Celkově se u stojanů Skupiny ČEZ v Ústeckém kraji zákazníci zastavili k doplnění energie v 14 369 případech. Průměrně při jednom dobíjení načerpali 20,6 kWh certifikované bezemisní elektřiny. Řidiči u ČEZ načerpají energii v průměru nejrychleji v celé ČR, a to díky nejvyššímu výkonu celé sítě**

stojanů. Klíčem k udržení pozice českého lídra ve službách veřejného dobíjení je hlavně pokračující výstavba velkých hubů s větším počtem vysokorychlostních stanic o výkonu až 360 kW. Právě u nich si řidiči mohou během 10 minut doplnit baterie aut na dalších 150 km jízdy. Kombinace velkých hubů a ultrarychlých stanic přináší řidičům výrazné zkrácení celkových časů dobíjení.

„Snažíme se stanice stavět ve frekventovaných lokalitách a zvyšovat počet hubů sestávajících z minimálně tří ultrarychlých stojanů. Takových lokalit chceme po celé republice nabízet do konce roku přes čtyřicet. Ke kvalitě řešení samozřejmě patří i odpovídající zázemí, které jednotlivá místa řidičům během dobíjení poskytuje. Díky široké síti infrastrukturních partnerů v čele s obchodními řetězci, restauracemi a sítěmi čerpacích stanic se nám nastavený standard daří držet. Všechny tyto řetězce se navíc naučily chápat řidiče elektromobilů jako zajímavou novou cílovou skupinu,” dodává manažer útvaru realizace a správa dobíjecích stanic ČEZ Tomáš Chmelík.

Ota Schnepf, mluvčí Skupiny ČEZ
Foto ČEZ, Ota Schnepf

Na parkovišti před Elektrárnou Ledvice se nachází celkem pět nových dobíjecích stojanů.

Mohlo by čtenáře zajímat:

JAK ČERPAT ENERGIU U ČEZ: K dobíjení se uživatelé identifikují pomocí zákaznické karty nebo mobilní aplikace, která spolu s webovým rozhraním (tzv. futurego účet) umožňuje pohodlnou správu jejich účtů. Mobilní aplikace futurego umí vyhledat nejbližší dobíjecí místo včetně aktuální obsazenosti stojanů.

AKCE „Z 0 NA 100“ Až do konce letošního roku je prodlouženo zvýhodněné dobíjení na ultrarychlých stojanech ČEZ pro zákazníky s tarifem Premium. Původně platila jen do 30. června. S cenou 11 Kč za načerpanou kWh se tak i nadále jedná o nejvýhodnější podmínky na českém trhu ve srovnání 3 největších dodavatelů. Díky kampani „Z 0 na 100“, kde název v čase zavedení (podzim 2024) symbolizoval dosažení hranice 100 ultrarychlých stanic v síti ČEZ, uspoří zákazníci jezdící ve všech značkách e-aut oproti neregistrovaným řidičům např. na tarifu Standard 7 korun na kWh a na tarifu Premium 9 korun na každé odebrané kWh.

LETEM GASTRONOMICKÝM SVĚTEM s Pavlem Maurerem

ČESKÁ „KLASIKA“

Nepodléhejme falešnému sebeklamu, že vepřo-knedlo-zelo nebo pečená kachna je něco typického výhradně pro českou kuchyni. A co třeba: Maďarský guláš? Vídeňský řízek? Bavorské zelí „mit der Knödel“? Frankfurtské párky, či dokonce španělské ptáčky? To by se Španělé divili! A i ten náš oblíbený „smažák“ má svého předchůdce v řeckém saganaki. Musíme si přiznat, že nic není tak úplně naše, snad jen kromě svíčkové na smetaně, která byla Asociací kuchařů a cukrářů ČR (AKC) před lety oficiálně vyhlášena jako naše jedinečná specialita, které nemá nikde konkurenci.

V době socialistické existovaly v Praze v podstatě jen tři restaurace, které prezentovaly zahraniční kuchyně (čínskou, ruskou a indickou). Jinak se všechny ostatní podniky podobaly jako vejce vejci. Vařilo se prakticky všude stejně: Knedlíky, guláše, omáčky nejasné barvy a původu, kulinárním vrcholem pak byla kuřecí prsa s broskví. Zajímavé pokrmy především z ryb nabízela zcela ojedinělá a vyhledávaná „Rybárna“ v průchodu Letka na Václavském náměstí. Na stojáka jsem tam prvně v životě ochutnal smažené hranolky s tatarskou – to nikde nikdo neměl ani neznal! Také grundle a mlíčí. Občas se tam objevila i mořská ryba. Ovšem nějaká komplikovanější, exotičtější nebo tzv. lepší kuchyně však byla spíše výsadou mocipánů a zahraničních dolarových turistů. Možná někdy nějaký ten luxusní hotel v centru či na Malé Straně vykouzlil jakousi mezinárodní kuchyni. Toť vše. Pokud jste ovšem chtěli něco extra, nabídl vám tehdejší gastronomický trh zmíněné tři superstar zahraniční gastronomie: Ruskou Berjokzu, umístěnou v Domě Československo-sovětského přátelství v Rytiřské ulici, čínskou Chinu ve Vodňákově ulici, kam se člověk musel objednávat měsíce dopředu, aby získal stůl. Bylo to v podstatě jen pro VIP a tehdejší nóbl klientelu. No a pak tu byla třetí zahraniční kuchyně – indická restaurace Mayur

ve Štěpánské hned vedle vchodu do slavného Paláce Lucerna. To byla veškerá tehdejší exotika! Žádný z těchto proslulých podniků dnes již neexistuje.

V současné době najdete jenom v hlavním městě více než padesát nejrůznějších světových kuchyní od afghánské, irské, indonéské až po belgickou, peruánskou či gruzínskou... Co se týká naší domácí klasiky, je s podivem, že je mnohdy docela těžké najít restauraci, kde si můžete pochutnat na našich oblíbených pokrmech provedených v prvotřídní kvalitě. Není úplně snadné natrefit na skvělou rajskou, plněné papriky, švestkové knedlíky sypané mákem, kvalitní sekanou, buchtyčky se šodó nebo pečenou kachničku se dvěma druhy dobře naloženého zelí a domácími lokšemi. Často, bohužel, nabízejí některé místní zahraniční podniky (třeba italské, vietnamské nebo fusion) mnohem lepší jídla než naše vlastní tradiční kuchyně.

SITUACE NA TRHU

Je to zvláštní, ale stále vznikají nějaké nové restaurace a současně mnoho podniků krachuje. Nedokážu statisticky vyjádřit kolik, ale rozhodně je možné sledovat jisté trendy. Například to, že se v našich končinách docela dobře daří těm, co prodávají burgery (asi díky oblíbenosti mládeže a také snadnosti přípravy), pak jsou tu nekonečné řetězce „kebabáren“, které zachvátily prakticky celou Evropu a mají skoro pořád otevřeno, pizzu si pak můžeme zakousnout téměř všude na světě. Dost úspěšná je asijská (čínská) a indická kuchyně prosakující do všech koutů (konečně jde o země s více než miliardou obyvatel, kteří cirkulují po naší planetě a jsou připraveni pracovat šestnáct i více hodin denně většinou bez reptání, a navíc vděční za příležitost). Daří se také „jídlu na kolečkách“, tzv. FoodTruck, neboli pojízdným restauracím, jež nabízejí především

Kdo je Pavel Maurer?

PhDr. Pavel Maurer vystudoval žurnalistiku a několik semestrů na katedře scenáristiky a dramaturgie FAMU. Zprvu pracoval jako noční hlídač v Anenském klášteře, pak prošel několika novinářskými posty. Pracoval v televizi, 20 let strávil v reklamních agenturách. V roce 1996 spadl ze skály v Alpách, přežil klinickou smrt a hned o rok později založil nezávislého gastronomického průvodce po restauracích, který dodnes vychází pod značkou Maurerův výběr Grand Restaurant. Ve stejném roce založil s manželkou Monikou a tenistkou Martinou Navrátilovou spolek 3duby, který se zabývá Stromovkou a ochranou přírody vůbec. V roce 2007 založil první gastronomický festival svého druhu Prague Food Festival. V minulosti každoročně věnoval z festivalových zisků nejméně 100 000 Kč na charitu spojenou s jídlem, bojem o zdravou výživu, záchranou surovinových zdrojů a propagaci kvalitní gastronomie. Vydal na toto téma několik knih, publikuje články, napsal také vůbec nejdelší rozhovor s Jaroslavem Foglarem, který vznikl v 80. letech téměř čtyři roky a vyšel knižně pod názvem Ježek v kleci. Přes 13 let každý víkend stanice Radiožurnál vysílala jeho pravidelnou glosu „Nejzte, nepijte ani nežíjte blbě!“, napsal a natočil jich přes tisíc. V současné době je možno glosy poslouchat v elektronické podobě z archivu Českého rozhlasu. Jeho gastronomické poznatky je možno aktuálně sledovat na facebooku (Pavel Maurer nebo Maurerův výběr).

jednoduché pokrmy a díky své mobilnosti se mohou přesunovat tam, kde je o ně zájem. Jejich koncept pocházející ze Spojených států se velmi efektivně rozšířil po celém světě.

Asi nejpalčivějším problémem současné gastronomie – je katastrofální nedostatek personálu. Ať hovoříte s provozovateli restaurací, kantýn, jídelen či bister, všichni si jednomyslně stěžují, že nejsou lidi. Celá Evropa prochází dramatickým nedostatkem lidí, kteří vůbec chtějí pracovat, navíc v oboru, kde nejsou svátky, ale spíše noční služby, permanentní stres a nejistá budoucnost. Mnoho podniků v tomto důsledku zvýšilo ceny, současně bohužel často snížilo kvalitu jídla i nekvalifikovaného servisu anebo úplně zavřelo.

Když mne obsluhují Asiaté, většinou mám dojem, že jsou šťastní, že mohou „sloužit“, že jsou nenápadní a všude včas. Když jsem ve Francii, mám pocit, že pánem nejsem já, ale číšník, který má v této kolébce gastronomie „samořejmě“ vždycky pravdu. Ve Španělsku si zase musíte zvyknout na „mañana“ rytmus, prostě nespíchat. V Itálii je to docela baví, ale jsou trochu liknaví v detailu. No a třeba v USA se vám obsluha většinou nejdřív představí jménem a pak se někdy až příliš vtírá do přízně, aby si vysloužila téměř povinné spropitné. U nás to bohužel často vypadá, že obsluhující servis se chová jako že to má za trest. Tolik stručně k obsluze. Uvnitř prostoru určeného kuchyni je skoro všude na světě málo místa, horko, špatné větrání a šílený stres. V naší zemi to navíc není úplně ideální s platy. Ovšem na druhou stranu, restauratěři si stěžují, že kuchaři toho umí málo, ale chtějí hodně. V naší zemi je nízká nezaměstnanost a všichni si stěžují, že nejsou lidi. Já bych řekl, že nejsou především kvalitní lidi a lidi, kteří by chtěli pořádně pracovat.

Dalším trendem souvisejícím s touto situací posledních let v celé Evropě je výrazné omezení otevírací doby. Restauratěři zjistili, že neděle večer, celé pondělí a úterý, někdy i středa nejsou ekonomicky výhodné dny – a tak raději v těchto dnech zavřeli a spoléhají se především na čt-pá-so a oběd v neděli. Trochu ušetří na personálu, nákladech na energii, ovšem nájem zůstává. Přesto je toto stále více obvyklá situace v mnoha zemích. V některých zemích pak (např. Francie, Španělsko) platí, že podnik má otevřeno na obědy (12–15h), pak zavrou a znovu otevírají až po sedmé hodině večer a třeba jen na 3 hodiny a pak už vám neuvaří.

Nejčastější komentáře provozovatelů jsou: „Po covidu spousta kuchařů a číšníků definitivně opustilo branži a nechť se vrátit, „nové síly jsou většinou nezkušené, nevzdělané, chtějí hodně peněz, ale moc toho neumí“, „nechtějí pracovat do pozdních hodin a celý týden“, „neumí šetřit suroviny, očekávají od subdodavatelů předpřipravená jídla, která stačí jen ohřát“. „Nemají žádný osobní vztah v profesi“.

NE-PLÝTVÁNÍ

Netvrdím, že v musíme jíst brouky jen proto, že jsou v současné době asi nejlacinějšími proteiny, a navíc běžnou součástí stravy většiny asijských zemí, ale pro srovnání je třeba si občas připomenout příběh

jednoho stejku. Kráva/býk roste do jateční váhy aspoň 2 roky, spase několik tun zeleného, vypije xxx litrů vody, krká a každodenně vylučuje spoustu metanu, pak je transportují na jatka, řeznický se zpracuje maso, opět se někam přesune a my maso koupíme (asi domů), odvezeme a pak připravíme a sníme. Ta cesta od zvířete na talíř je fakt hodně dlouhá a drahá! Celý ten několikaletý náročný proces „vzniku jednoho stejku“ zakončíme tím, že jej zkonzumujeme za pár minut a občas i něco vyhodíme nebo nedojíme. To je realita dneška. Vedle toho neustále roste popularita vegetariánských a veganských bister, jsou to celé globální řetězce, které mají zcela jiný vztah k potravinám a nabízejí lacinější a pestřejší alternativu stravování i pro „masožravce“.

Tím se dostáváme k myšlence „Zero Waste“, tedy filosofie co nejmenšího plýtvání surovinami, potravinami a jídlem. Moje manželka třeba neposílá do kanálu ani vodu ze špaget a zalévá s ní kytky, tedy pokud není osolená. Ale obecně ano – snažíme se zpracovat maximum toho, co je doma a neplýtvat. Díky moderním technologiím to není zase tak těžké. Spousta jídel lze zamrazit, nebo uchovávat v krabici na druhý den, kvasit, konzervovat, sušit. Od vaření pojďme k nakupování. Existuje výzkum, který tvrdí, že přes 70 % lidí není spokojeno s nabídkou obchodních řetězců. Co to znamená? Že by naše společnost byla tak zmlsaná? Já myslím, že je výběr opravdu dost široký. Osobně takový výběr ani nepotřebuji, nevím, k čemu je dobré, že má člověk k dispozici 20 druhů jogurtů? Nechce se mi pročítat malými písmenky napsané složení, ingredience atd., který je vlastně nejlepší? Mně by tedy úplně stačily v regálech dva, tři jogurty a spokojil bych se, navíc bych měl pocit vyšší odpovědnosti k životnímu prostředí a menší uhlíkovou stopou.

Když jdu nakupovat, tak jsem přesně ten typ, který si doma podrobně sepiše seznam položek do košíku. Neříkám, že člověk sem tam nekoupí i něco mimo něj, ale pro mne je nutné mít jasný základ. Musím vědět dopředu, co chci vařit a jíst, na jak

dlouho a pro kolik osob, zvláště pokud jde o potraviny s omezenou trvanlivostí. Jsem přesvědčen, že právě tímto přemýšlením lze zamezit plýtvání a zbytečnému vyhazování potravin, které jsme třeba koupili okouzlení nesmyslnou slevovou „akcí“, aniž bychom tušili jak je použijeme.

Krátce řečeno, jsou mi sympatické restaurace a hospůdky, co nabízejí jen několik málo jídel denně, respektují sezonní suroviny, nevaří „doforoty“, ale raději prodají méně, než aby vařily víc a pak vyhazovaly zbytky. Líbí se mi, když doma vaříme přesně pro počet stolovníků a nepřejídáme se a když dokážeme případné přebytky recyklovat nebo schovat na druhý den. Nesnáším plýtvání vodou, jídlem, surovinami, lidskou energií. Jsem přesvědčen, že to bude nutné pro budoucí dobu. Zásoby naší planety nejsou nevyčerpatelné.

„Nejezte, nepijte ani nežijte blbě!“

PhDr. Pavel Maurer
milovník dobrého jídla

Na rovinu, aneb jak to skutečně je!

Třikrát a jednou navíc k aktuálnímu tématu „českého podnikání a podnikání v Čechách“ s ředitelem úřadu OAK Most, Janem Velebou a předsedou OHK Most, Rudolfem Jungem.

Ing. Jan Veleba

Jung: Je jasné, že úspěšné a korektní podnikání, ať už jen to české, nebo podnikání v Čechách (což je mimochodem hlavní motto tohoto čísla), je základem prosperity každého státu. Jsou ovšem obory, kde podnikání s sebou nese i velkou míru společenské odpovědnosti a neobejde se bez péče státu, prostřednictvím politiky, jako známé správy věcí veřejných. Mluvím teď o zemědělství, které má za úkol v maximální míře uživit národ nejen teď, ale též v dlouhodobém horizontu, včetně důležité péče o krajinu. Jak Vy, pane řediteli, vidíte problematiku zemědělství jako současné české, ale i evropské podnikání?

Víte, mě výraz „zemědělské podnikání“ tak trochu tahá za uši. Myslím to tak, že podnikání musí mít zisk, který se investuje mimo jiné do dalšího rozvoje. Například nákupu další zemědělské techniky a výrobní základny. Kdežto zemědělství je po staletí vázáno k půdě, na které pěstuje plodiny pro výživu člověka, například potravinářské obilí, brambory a mnoho dalších plodin a pro výživu chovaného dobytka – třeba kukuřici, vaječnou a další komodity. Jinými slovy, zemědělec je vázán k půdě a nemůže se po nezdaru a špatném výsledku sbalit a začít někde jinde. Toto je můj základní pohled. A pokud bych ho rozšířil o Evropu, tak vidím současný tlak na nákup našich zemědělských farem ze strany západních firem a nedostatečné ochrany naší vládou, kterou reprezentuje ministr zemědělství, odborností teolog. Pak je tu ještě jeden problém, který vidím jako zásadní. Zemědělci v EU nemají stejné podmínky. Mám na mysli dotace. Ti západní v původní EU je mají výrazně vyšší, než třeba máme my, kteří jsme do unie vstoupili 1. května 2004. V referendu tehdy pro vstup hlasovalo 77,33 procent voličů. A konečně jsou tu i rozdíly mezi nově přistoupenými zeměmi, z nichž je na tom nejlépe Polsko.

OKRESNÍ AGRÁRNÍ KOMORA Most

Když hovoříme o zemědělství, napadne nás stále více ten postrádaný „zdravý selský rozum“, který v poslední době dostává zabrat jednak politickou ideologií, ale též umělou inteligencí, a je to i Vaše mediální téma. Je to právě sedlák, který svým konáním ve vztahu k vlastní půdě se o ni staral, aby uživil nejen jeho, ale i potomky. Než se dostanu k jádru otázky, napadá mne jeden parafrázovaný citát prof. Zeleného, a to: „Národ, který neovládá zdroj svých příjmů, bude mít problém“. A jsem u meritů věci. Někde jsem četl, že zemědělská produkce je realizována až v 80 % na pronajaté půdě od mnohdy „nesedláckých“ vlastníků, a to i cizinců. Naskytá se pak logická otázka laika: „Kde je pak ta sedlácká motivace k péči o to nejcennější, co každý národ má – tedy půdu? Je to pravda, a jak vidíte Vy onu péči o půdu?

Tak toto je skutečně závažná otázka, kterou je třeba důkladně rozebrat. V České republice je vztah k půdě velmi dobrý, ten náraz, kdy se v 60. letech při zakládání JZD a Státních statků vlastnictví půdy likvidovalo, už dávno odezněl. V dalším vývoji po listopadu 89 prošla JZD transformací a státní statky privatizací. Oboje znamenalo posílení soukromého vlastnictví půdy a vznikly zemědělské subjekty hospodářů, od deseti hektarů přes družstevní formu o výměře stovek až tisíců hektarů, až po ty největší akciové společnosti. To prostředí a lidi, kteří se v něm pohybují, znám dobře a mohu zodpovědně říct, že jejich vztah k půdě a péči o půdu je velmi dobrý. Určitě to není tak, že jedině a jenom deseti, či dvaceti hektarový sedlák se stará o půdu příkladně a ti další, které jsem uvedl, nikoliv. Já vidím jako rozhodující faktor vytvořit všem hospodářům dobré podmínky. A to je záležitost vlády, konkrétně ministra zemědělství. Znovu a znovu opakují, že toho není schopen ministr, jehož kvalifikací je teologie. Aby bylo jasno, nic proti teologii nemám, ale ministr zemědělství musí o zemědělství něco vědět.

Jedním z tradičních témat politických programů politických stran, hnutí a mnohdy jen pohnutí, je odstranění byrokracie, tedy papírování v podnikání obecně. U průmyslového podnikání a služeb, které působí „pod střechou“, je to samozřejmě také velký problém, ale úředníčina se dá v pracovním čase napláňovat. Ovšem zemědělec dán všanc nevyzpytatelnému počasí, a tím

i pohyblivému cyklu agrotechnických nutností a cyklů, to má velmi těžké. Když příroda zavelí – sedlák musí sedlačit a ne papírovat. Jak je to s onou byrokracií u zemědělců?

Žijeme v jedné společensko-ekonomické formaci, a tudíž byrokracie v zemědělství je podobná jako v dalších odvětvích národního hospodářství. Nejhůře na tom jsou malí klasičtí zemědělci, kteří hospodaří sami a po práci dělají papíry. Tak to je tedy řehole a nemyslím si, na rozdíl od současného ministra zemědělství, že toto by měl být náš cíl. Vývoj je už dál a je třeba ho brát vážně. Zejména to platí o mladé generaci, která už nemá chuť hospodařit na půdě jako soukromý zemědělec. A tak až tady bude po parlamentních volbách nová vláda, pak si nový ministr zemědělství musí s reprezentanty soukromých rolníků, zemědělských družstev, akciových společností, až po největší Agrofert, sednout, důkladně současný stav prodiskutovat a připravit program postupného snížení byrokracie.

A bonus na závěr.

Pane řediteli, jste znám jako sedlák, ale i jako velký glosátor politického dění. Současná politika staví jakési bariéry mezi malými a velkými. Vzniká jakýsi dojem, že ti malí jsou záchranou potravinářství a ti velcí jsou ti zlotřilci mohoucí za ceny potravin. Názory se mohou různit, ale já to vidím složitěji. Malý pekař může mít lepší rohlík v omezeném množství, ale potud pokud ho ne sklátí neduh, či jiná patálie. Ale národ potřebuje rohlíků tisíce a to dnes, zítra i pozítří. Jak vidíte ten problém malého a velkého?

Když bych to bral čistě logicky: malý potravinář, pekař, má přirozeně hlavně starost udržet pečeni rohlíků a k tomu musí být zdravý. Velký pekař má zaměstnance a když jich několik onemocní, výroba běží dál a svou práci zaměřuje hlavně na marketing a programy rozvoje a investice. Takže podle mne je nejdůležitější respektovat jeden druhého a držet si svůj okruh zákazníků. Výrazně napomoc nastolit takový stav může svojí autoritou a prostorem v médiích právě kvalitní ministr zemědělství. Je nejvyšší čas, aby po říjnových parlamentních volbách taková osobnost v čele rezortu stanula.

**Děkujeme za rozhovor.
Redakce**

ARTECH

PROJEKTY INŽENÝRING VEDENÍ STAVEB KONZULTACE PORADENSTVÍ

PRO POZEMNÍ
PRŮMYSLOVÉ
INŽENÝRSKÉ
DOPRAVNÍ
A EKOLOGICKÉ STAVBY

ARTECH

Václavské náměstí 819/43, 110 00 Praha

Žižkova 152, 436 01 Litvínov
tel: 476 111 782, 602 438 902
www.artech.cz

Téma „TEMA“

podle Jochmana

Ing. František Jochman

Kolik povinností musí podnikatel v ČR plnit?

Dnes budu stručný. K tématu „co musí český podnikatel“ se řeklo již mnoho. Proto jsem se nyní zaměřil pouze na strohá čísla, která problém dokládají. Speciálně potom na část informačních povinností a byrokracii.

V únoru 2025 spustilo MPO státní Databázi informačních povinností. Ta na jednom místě shromažďuje všechny známé *informační* povinnosti

Co nám tato databáze říká a jak to má český podnikatel složité?

Oblast	Počet „informačních“ povinností
Daně	133
Živnostenské podnikání	48
Obchodní právo	113
Pracovní právní vztahy	173
Spotřebitel	356
Zemědělství	367
Ekologie	156

Celkem tedy **minimálně 1 346** „informačních“ povinností.

(tj. hlášení, oznámení, výkazy, zveřejnění, podání, vedení evidencí apod.), včetně odkazu na právní oporu, frekvence, a odhadu času na splnění. Jde o první oficiální „číselník povinností“ a díky němu lze vůbec poprvé kvantifikovat alespoň *informační* část byrokracie.

Výše uvedená čísla se týkají pouze počtu informačních povinností, nikoliv povinností jako celku. Celkových povinností je přes 2 tisíce, ale více než polovina z nich jsou právě popisované povinnosti předávat informace, kterými se byrokratický moloch vydatně živí, chutná mu a krásně díky tomu roste.

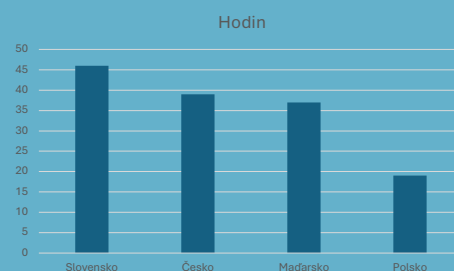
Jsou na tom podnikatelé v jiných zemích lépe nebo hůře?

Protože jiné státy nemají veřejný ekvivalent českého DIP, srovnává se byrokratická zátěž pomocí mezinárodních indexů, které zohledňují potřebný čas a složitost procesů. Z provedených analýz vyplývá, že český podnikatel (modelová *malá průmyslová firma*) stráví cca 229 hodin ročně jen plněním povinných administrativních úkonů spojených s provozem firmy. To odpovídá zhruba **5,7 pracovního týdne** (no, to by byla

prima dlouhá dovolená bez povinností krmení státu informacemi).

A dodávám také číselné a grafické porovnání s jinými zeměmi V4:

Země	Hodin ročně
Slovensko	272
Maďarsko	230
Česko	229
Polsko	148

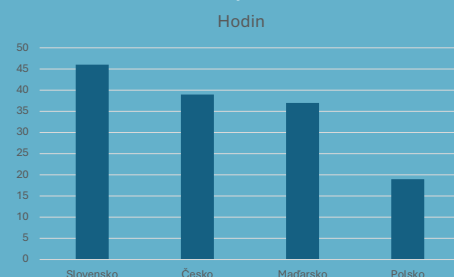

... komentář až na konci článku ...

Čas na začátek

Pro posouzení síly byrokratického nepřítele lze také jako pomůcku použít hodiny potřebné k založení a rozběhu firmy. Bureaucracy Index 2024 (INESS) porovnává čas potřebný k zahájení a provozu malé firmy v jednotlivých státech. Pro představu opět dodávám číselné a grafické porovnání se státy V4:

Země	Hodin
Slovensko	46
Česko	39
Maďarsko	37
Polsko	19

Všimáte si v obou případech Polska? A registrujete, jak Polsko hospodářsky roste? Leccos spolu totiž souvisí.

Obsáhlejšímu popisu příčin hospodářského růstu Polska se budu rád věnovat v příštím vydání.

S úctou

Ing. František Jochman

Fractum est factum

CO SE STALO, TO SE STALO

Nejen hospodářskou komoru trápí zatím nezodpovězené otázky ohledně budoucnosti podnikání. Zvláště pak v naší zemi, neboť „česká cesta“ kopíruje dění v ostatním světě jen zčásti. Zatímco za poslední čtyři roky se u nás údajně vzdalo své živnosti téměř 200 tisíc menších podnikatelů, tak někteří velcí podnikatelé zvažují odchod do jiných zemí. Například šéf firmy Brano ve velmi kvalitním rozhovoru pro časopis Euro prozradil, že zvažují přesun části výroby do Spojených států či do Číny. A v tom konečném vysvětlení se nezmiňuje žádná politika, není v tom žádný zelený úděl (ačkoli v řetězci příčin hrají významnou roli), nic takového. Vysvětlení je zcela banální a stejné jako kdykoli v minulosti. Podnikání je zde pro ně příliš drahé na vstupu, kterými jsou především klíčové energie. A protože každý podnikatel do konečné ceny svého produktu či služby musí promítat veškeré vstupní náklady, tak to zřejmě jinak dělat nelze. Když jsou vstupní náklady příliš vysoké, je vysoká i konečná cena, která se pak může na trhu ukázat jako nekonkurenceschopná. Proto se už od nepaměti každý podnikatel snaží v maximální možné

míře snížit své náklady a být maximálně konkurenceschopným. Spojené státy anebo Čína mají zkrátka levnější energie, a to na úrovni poloviny našich cen (a níže).

Každý průměrně chytrý hospodář si spočítá, kdy už se mu podnikání nevyplatí. Přesto se však dnešní doba od minulosti v něčem liší – ve shodě, která panuje napříč celým sektorem průmyslu i obchodu. Konkrétně v tom, že ti, co rozhodují o budoucnosti a drží otěže, jak se říká v rukou, bohužel neumějí počítat. Absenci selského rozumu nahrazují jen ideologií a aktivismem, aniž by si uvědomovali, že každým opatřením zdražují nejen cenu výdobytků naší práce, ale i péči o zdroje, bez nichž se civilizace neobejde. Naopak – mantrou českého i evropského dneška je zdražit život svých občanů v zájmu vyššího dobra. Novodobí svazáci bedlivě sledují, jakou má kdo nástěnku v domě, ale přamálo se zajímají o to podstatné.

Historie se neustále opakuje, takže ono se to nějak vyřeší. Na nás ale záleží, jak moc to bude bolet. Mysleme na to ve chvílích, kdy se rozhodujeme o podstatných věcech. Pozorujme věci kolem sebe

Mgr. Michal Soukup

a zaujmeme k nim vlastní postoje. Neposlouchejme, co říkají ti druzí, ale používejme vlastní hlavu.

S přáním všeho dobrého
Mostecký patriot Mgr. Michal Soukup
 vedoucí Útvaru odborných činností
 a náměstek ředitele
 Muzeum hlavního města Prahy

ČESKÁ REPUBLIKA

POLSKO

Projekt Implementace dlouhodobého záměru

Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje je partnerem projektu Ústeckého kraje s názvem Implementace dlouhodobého záměru a společně s okresními hospodářskými komorami pořádá akce na podporu spolupráce škol a firem. Projekt je financovaný z Operačního programu Jan Amos Komenský a zaměřuje se na podporu vzdělávání a rozvoj vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji. Cílem projektu je zvyšování kvality vzdělávání, podpora pedagogických pracovníků a rozvoj poskytovaných služeb školských poradenských zařízení v Ústeckém kraji.

V rámci projektu jsou realizovány aktivity pro žáky, pedagogické pracovníky, odbornou i širokou veřejnost v tématech jako jsou kariérové poradenství, získávání praktických pohledů na trh práce nebo zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků.

Jednou z aktivit jsou také návštěvy firem. Již proběhly tři exkurze kariérových poradců

u zaměstnavatelů, aby poradci mohli předávat žákům konkrétní informace o trhu práce. Také již proběhlo osm exkurzí žáků přímo ve firmách (Lovochemie, Mondi Štětí, Zdymadla Lovosice, Karlovarská Becherovka, MOSER, Holcim, Elektrárna Ledvice) a dalších pět nás ještě v letošním roce čeká. Všem zapojeným firmám a školám tímto děkujeme.

Ing. František Jochman

Exkurze žáků do elektrárny Ledvice v Bílině

Dne 24. 06. 2025 se žáci Střední průmyslové školy, Ústí nad Labem a žáci Fakultní základní školy, Ústí nad Labem zúčastnili exkurze do elektrárny Ledvice v Bílině.

Exkurze žáků ve společnosti Mondi Štětí, a. s.

Dne 24. 4. 2025 proběhla v Mondi Štětí a. s. exkurze žáků Střední průmyslové školy a Fakultní základní školy, Ústí nad Labem.

Exkurze žáků do Chrámu chmele v Žatci

Dne 23. 06. 2025 se žáci Střední zdravotnické školy, Děčín a žáci Základní školy, Děčín zúčastnili exkurze do Chrámu chmele v Žatci.

Exkurze žáků ve společnosti Lovochemie

Dne 26. 3. 2025 žáci ze škol SOŠ Humanitas, Litvínov a Základní školy Meziboří, navštívili firmu Lovochemie, a. s.

Ing. František Jochman
předseda KHK ÚK

INOVAČNÍ FIRMA ÚSTECKÉHO KRAJE 2025

inzerce

KDO INOVUJE, INSPIRUJE ! POCHLUBTE SE !

Přihlaste inovaci výrobku, služby, technologie či procesu zrealizovanou v posledních třech letech do soutěže Inovační firma Ústeckého kraje. Odborná porota vybere nejlepší firemní inovaci v kategoriích malé a střední firmy (vč. začínajících) a velké podniky.

VÍTĚZOVÉ ZÍSKAJÍ 50 000 Kč

PUBLICITU V PARTNERSKÝCH MÉDIÍCH

MOŽNOST UŽÍVAT LOGO "INOVAČNÍ FIRMA ÚSTECKÉHO KRAJE 2025"

HLASTE SE PŘES QR DO 15. LISTOPADU

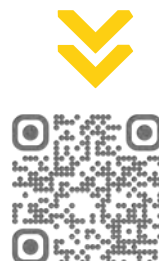

Spolufinancováno
Evropskou unií

ústecký kraj

INOVAČNÍ CENTRUM
ÚSTECKÉHO KRAJE

Z MOSTECKÉHO DIVADLA

MĚSTSKÉ
divadlo
V MOSTĚ

se na téma „TEMA“ dívá jeho ředitel, Filip Nuckolls

Motto:

*„Kdo se doma nenašel, v cizině se sotva najde.“
(z knihy Mlýn na mumie, autor Petr Stančík)*

Před týdnem jsem se vrátil z dovolené v Belgii. Má partnerka je myslivec, a tak bylo jenom otázkou času, kdy se vypravíme do valonského Saint – Hubert, evropského hlavního města lovu a lesnictví, jak hlásají oficiální propagační materiály města. Kromě tisíc čtyři sta let starého kláštera, ve kterém až do sklonku šestnáctého století odpočívaly ostatky lutyšského biskupa sv. Huberta, než je hugenotská vojska vybrakovala, klášter zapálila a kosti zašantročila, není na tom kraji nic turisticky bombastického. Žádný hrad, jezero, významný kopec, zámek, akvárium, jen ardénský les, kam až oko dohlédne. A na tom lese taky není nic pozoruhodného, skandinávské lesy jsou magičtější, šumavské lesy temnější, krušnohorské důstojnější, českošvýcarské spálnější; prostě tuctový zdravý les, sice ohánějící se titulem „Grand Foret de Saint-Hubert“, ale to je tak všechno. A přesto jsme zde strávili kouzelný a rozhodně nenudný týden. Mohla za to jednak energická důchodkyně v místním informačním centru, která po otázce kolik dní v Saint – Hubert pobudeme a proč tady jsme, promptně v jazykovém mixu francouzštiny, holandštiny, němčiny a angličtiny naplánovala program na celý týden a pak také jednoduchá, ale propracovaná turistická infrastruktura spočívající ve třech desítkách různých vycházkových okruhů v nejdelší dojezdové vzdálenosti patnácti minut. Nepřekvapí, že všechny jsou zaneseny do jedné mapy, kterou dostanete zdarma i s brožurkou, kde a kdy a za kolik poobědvat a povečeřet. A raději opět zdůrazním, že Saint – Hubert není žádnou výjimečnou turistickou destinací.

Nejsem žádným nadšeným fanouškem cestovního ruchu, zvláště ne toho agresivně masového, který se tak rozmohl v tomto století. Souhlasím se sloganem Petra Stančíka z jeho knihy Mlýn na mumie, „kdo se doma nenašel, v cizině se sotva najde“. Mám za to, že každoroční touha většiny národa spatřit exotické moře, nechat se sežehnout sluncem a jeden až dvě noci strávit na toaletě, je výbornou prací marketingových oddělení, a ne nápadem lidské přirozenosti a racionality. Nicméně nejde si nepovšimnout, že státy s těmi tak zaměnitelnými názvy, které do cestovního ruchu zainvestovaly, velmi rychle v žebříčcích HDP notně poskočily, aniž by v jejich tradičnějších hospodářských odvětvích došlo k nějaké zásadnější změně. A nemohl jsem si nezapamatovat přes tu hromadu článků zabývajících se regenerací lidské psychiky, že pobyt na jedinci důvěrně neznámém místě či přímo v přírodě je pro nervy i mentální kondici více než prospěšný.

Na druhou stranu jsem dvacet dva let pracoval ve městě postiženém overtourismem do takové míry, že před očima změnilo svůj charakter a genia loci natolik, že jedna americká zpravodajská televizní stanice ho

MgA. Filip Nuckolls

zařadila do kategorie měst téměř nevratně tímto jevem poničených. Také jsem nějakou dobu měl pracovní nabídku v jednom evropském městě, kde se turismus už úplně vymkl kontrole a kde na stěny budov domorodci kromě separatistických hesel píší nenávislné vzkazy turistům. A již přes dva roky bydlím v osadě, kde kolem našeho letitého dřevěného stanu, kterému vzletně říkáme dům, projde ročně přes milion a čtvrt dovolenkářů, z toho v letních měsících osm set tisíc. A i když v té osadě, které se teď říká Mezná a po staletí Stimersdorf, praskají ubytovací kapacity ve švech a ten, kdo si otevře ubytovací zařízení, rozhodně nezchudne a v sezóně je téměř nemožné zde ze dne na den sehnat ubytování, a i když příroda v její bezprostřední blízkosti byla v respektované anketě vyhlášena jedním z přírodních divů světa a oproti Saint – Hubert je v naprostojině kategorii co do cestovatelského povědomí, přesto zde nikdo po celou dobu svého pobytu fyzicky nezůstává. Každé dopoledne se parkoviště před penziony, chalupami a hotely začnou vyprazdňovat, motory burácí, klid divoké přírody je ten tam a hordy zpocených a vynervovaných tváří se začnou řítit do dalších destinací té stejné krajiny. Bohužel se jim nelze divit.

Kolem Mezně jsou oficiálně dvě cesty a rozváděný cestovatel je stačí za den obejít. Smutným faktem je to u obce, která leží uvnitř národního parku a ze které nespátíte žádné další lidské sídlo. Stačilo by se jenom zeptat místních kudy se rádi procházejí, prosekát a zkultivovat zarůstající staré cesty, zrenovovat staré vyhlídky... Té práce by nebylo potřeba vykonat mnoho, investice by to byla docela malá a dopad pro místní restaurátory, infrastrukturu, životní prostředí, a nakonec i pro ty hordy zpocených a vynervovaných tváří obrovský. Mezná by přestala být nocležnou, průtokovým ohřívacem turismu. Akorát, že by bylo nutné nejdříve shromáždit desítky souhlasných stanovisek orgánů státní správy podmíněně podpořených přehřší odborných stanovisek.

Mám takový neodbytný a dlouhodobý dojem, že jsme mistři v komplikování si nejenom podnikání, ale celého života. Místo toho, abychom dokázali zakládat a podporovat podnikatelská prostředí, pro snad kdysi dobrý úmysl ochrany čehokoli a kohokoli, nastolení fair – play soutěžení, eliminace lidské chyby, pro transparentnost úředních rozhodnutí jsme podnikatelské podhouby zahrabali pod neprodyšnou vrstvu administrace a byrokracie, dokonale ho tou antibakteriální rouškou sterilizovali. A ve sterilním prostředí, jak známo, nedokážete vypěstovat zloha nic. Mám obavy, že kromě možnosti být pouhou průtokovou podnikatelskou destinací, nocležnou světového byznysu, kde se z hospodářů stávají taktizující překupníci, nám nic jiného nezbyvá.

Naivně neustále věřím, že smyslem správy státu je vytvářet taková prostředí, která maximalizují možnosti vzniku, rozvoje a setrvání. Spravovat, chránit a podporovat ty statky a odvětví, které nejvyšší hospodář shledává pro zdravé fungování státu prospěšné a nezbytné, a které by vystavení povětrnostním ekonomickým vlivům nepřežili nebo jen živořili a zároveň mít odhodlání jasně označit se všemi vyplývající důsledky ty zbytné nebo neprospěšné. Schopným dávat křídla a ty z jakéhokoli důvodu méně schopné uchránit před vyhladověním, ztráty střechy nad hlavou a nedůstojným odchodem na věčnost. Podnikavé a hledající zbavovat strachu z pokusu o nové a z toho vyplývající velké šance nezdaru, bez kterého ale nic nového a průlomového vzniknout nemůže. Nespoutávat ruce činorodým a lenivě neutvrzovat v jejich vidění světa. Ale vím, že tato víra je až dětinsky naivní, když se z kdysi nejčestnějšího hospodářského odvětví – správy státu – stala pouhá nocležna, průtokový ohříváč sebestředných politických zájmů, taktizující překupník s volebními hlasy bez vize a strategie.

MgA. Filip Nuckolls
jedenatel, umělecký ředitel
Městské divadlo v Mostě

Podnikání v Sasku v době hospodářské krize

Při návštěvě Saska si ani neuvědomujeme, jestli má náš soused vůbec nějaké hospodářské problémy. Vychutnáváme si kulturní zážitky a památky, kterých je tam pravdu hodně, od Zwingru v Drážďanech po divadla a muzea v Chemnitz, hudební scénu v Lipsku. Pochutnáváme si na místních specialitách, jako je saský špagl, tedy chřest, vyhlášené bratwursty, bylinkové likéry, freiberský zajíc z těsta, o Vánocích samozřejmě proslulé štolý. V nákupních střediscích obdivujeme úžasný výběr kvalitních potravin. Ale stačí se dát do řeči s místními a hned poznáme, že zde mají podobné hospodářské problémy jako my, možná i větší.

Stejně jako u nás, dochází v Sasku k útlumu podnikání, především v důsledku vysokých cen energií. Nejvíce je zasažen automobilový průmysl a strojírenství. To má v Sasku dlouhou tradici, první strojírenské podniky tady vznikaly již před dvěma sty lety. Ještě kolem roku 2000 rostlo hospodářství Saska o 30 procent rychleji než v jiných spolkových zemích, což představovalo téměř nejvyšší růst HDP v Německu. Sasko bylo vždy významným exportérem, výrobky určené pro automobilový

Mgr. František Bína

Okénko do Saska

průmysl činily téměř 36 procent exportu. Stejně tak významný byl elektrotechnický průmysl, chemický průmysl a textilnictví. Hlavním odběratelem saského exportního zboží byly USA a Čína. Nyní je tu ohrožení formou hrozících cel, narůstá tvrdá asijská konkurence a ani politická situace se nevyvíjí pro rozvoj exportu příznivě.

Na základě nových údajů ohledně oživení hospodářství, zaznamenává statistika v Německu

mírnou stabilizaci, avšak situace v Sasku zůstává nadále dramatická, především ve větších průmyslových podnicích. Strojírenství a elektropřůmysl vězí nadále v hluboké krizi a o náznacích konjunktury ani stopy. Prezident sdružení Sachsenmetall Dr. Jörg Brückner uvedl, že v saských kovozpracujících a elektrotechnických firmách pokračuje sestupný trend. Snížení zátěže podnikům či účinná podpora ze strany politiků se nedá očekávat.

Odbory poukazují na to, že snaha o mezinárodně konkurenceschopné ceny energií zůstává dosud jen na papíře, stejně jako reforma sociálního zabezpečení, snížení daní a odvodů pro zaměstnance a stejně tak i deregulace. Odbory také varují před důsledky výpadku daňových příjmů a před stoupající nezaměstnaností. A skutečně bylo v saském kovoprůmyslu a elektropřůmyslu ztraceno již 7 700 vysoce kvalifikovaných pracovních sil. Jejich uplatnění v razantně se rozvíjejícím zbrojním průmyslu by vedlo k plnému znovuvybrojení Německa a s tím mají v Německu své zkušenosti. Ostatně, kdo sleduje německé televizní stanice, vidí, jak je tam toto téma živě diskutované.

Pohled na hospodářskou politiku v obou zemích nás vede ke stejným závěrům. Jsou tu na obou stranách zaujatí, někdy až fanatičtí, zastánci boje za ekologickou neutralitu, a pak na druhé straně firmy, zatížené ekologickými daněmi, tedy povolenkami. Na obou stranách vysoké ceny energií hospodářský rozvoj brzdí, a navíc ho brzdí i nejrůznější byrokratická nařízení a předpisy. Politici se nedovedou shodnout na společném východisku z hospodářské krize s jejími dopady na obyvatele. Kdo nám, občanům, může v této situaci pomoci? Pro nás je přece důležité, aby se uvolnily podmínky podnikání, aby nadále nestoupaly ceny energií a tím se nezvyšovalo související všeobecné zdražování, hlavně potravin. Podle mě jsou to hospodářské komory, které si v obou zemích zachovaly zdravý rozum a dokáží navíc dlouhodobě a skvěle spolupracovat. Jejich společným úsilím a tlakem na své politiky se určitě podaří i tuto hospodářskou krizi překonat.

Mgr. František Bína
poradce představenstva OHK Most

Skleněná manufaktura Volkswagenu v Drážďanech.

Lovecký zámek Moritzburg (kterému se přezdívá Perla saského baroka).

Naše mudrosloví po ročních obdobích

OPĚT S VÁCLAVEM VĚTVIČKOU

Podzim | Úsloví, přísloví, ustálená rčení, pořekadla – jinými slovy prognózy a pranostiky. Zkušenosti lidí závislých na přírodě a povětrnosti.

Václav Větvíčka

...a je překoceno.

Co do času a počasí, nikoliv ve smyslu páně Horníčkovy odpovědi na potouchlý dotaz jeho čtenáře či posluchače. Ten dotaz zněl kuriosně, a Horníčková odpověď jak by smet. Čtenář: *Kotí se mi kočka. Mám obavy, aby se mi nepřekotila. Horníček: O překocení kočky nemůže být ani řeči. Dbejte jen, aby se nekotila překotně.*

I to to. Čekají nás studené kvartály, podzim se zimou, zobrazené, spíš zachycené v lidových pranostikách a prognózách, úsloví a zkušenostech. Se srpnem odlétli i rorýsi a po teplém létu se nekrátí jen sukýny, ale (především) i dny. Nehledí na rovnodennost a vydrží jim to až do slunovratu. Svým způsobem je už jakýmsi slunovratem tzv. indiánské, po našem **babí léto**. A čas všech možných **posvícení**, těmi svatováclavskými počínaje. Než se ale vydám po kalendáriu, div ne den po dni, zůstanu na chvíli u zmíněných posvícení. Tak se totiž mezi našinci označují rozmanité „podzimní“ astrы, hvězdnice z rodu Aster. Ponejvíce ty vysoké, jako hvězdnice novoanglická a novobelgická. Znalci novosvětské historie už vědí, co byla Nová Anglie a Nová Belgie. Novou Anglii, New England, bylo označeno šest členských států USA:

Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island a Connecticut. Byly to původně anglické kolonie, osídlované od začátku 17. století. Nová Belgie byla staré označení Virginie, oblast, kolonizovaná převážně Belgičany. Téměř ze stejného území pocházejí citované hvězdnice, vykvétající po introdukci do Evropy a k nám, obvykle se s kvetením trefily do časů kolem 28. září, kdy se u nás držela rozmanitá posvícení, posvěcení svatováclavských kostelů – a po českém venkově se ještě dnes setkáte s jejich lidovým označením – **Posvícení**.

Září ovšem nerepresentuje jen svatý Václav. Hned toho prvního, 1. IX. je připomínán jiný, kdysi hojněji vzpomínaný svatý, Jiljí a za ním čekají svatá Ludmila a Kosma s Damiánem, Michal a Jeroným. Klimatolog, pan doktor Jan Munzar, jehož a jeho Medardovy kápě se držím, pro den svatého Jiljí na sám začátek září připomíná, že „začátek tohoto měsíce přináší lidem i hovědu zlé páry a mlhy“ a naopak: „teplé září – dobře se ovoci a vínu daří“, případně „jaké počasí Jiljí ukazuje, takové bývá celý podzim“. Hned na to, 8. září bývá připomínán Den narození Panny Marie, a to znamenalo pro naše dávné předky a pozorovatele, že „Na Panny Marie narození vlaštovek shromáždění, Panny Marie narození – vlaštoviček rozloučení“ a „Od Marie narození vlaštovek tu více není“. Já k tomu jen přidávám: jakých vlaštoviček? Protože „vlaštovičkoví“ rorýsi už jsou od srpna pryč – a jiříčky se k odletu ještě dlouho nebudou mít. Pravda, jen se shromažďují. V půlce září, konkrétně k 16. IX., kdy se připomíná svatá Ludmila a kdy bych očekával, že se to pranostikami našich předků bude jen hemžit – jsou záznamy takových rčení kusé, až mizivé nebo žádné. S končícím měsícem se ovšem obvykle zchlazuje, a to znamená, že „Na Kosmu a Daiána (27. IX.) studeno bývá z rána.“ Nebo „Přijde Václav – kamna připrav“. K tomu mám poznámku: Jaká kamna nám dovolí zelený úděl? Sympatičtější je označení této doby nejen jako babího léta, ale i jako **léta svatého Václava** ovšem s jistící podmínkou: „Svatý Václav tady – uklízí hady“. To jen připomínám jako protívahu či protiklad k jarnímu svatému Jiří, za něhož naopak hadi a štíři vylézají. Babím létem nebývá označení jen klimatického či meteorologického jevu, ale i poletujících pavučin.

Tu produkují pavouci druhu běžník kopretinový (někdy zvaní také běžník pocestný). V té době (obvykle v září) vylézají mladí pavouci na vyvýšená místa a dokážou přesně odhadnout chvíli pro vzduchoplavbu, využívají k tomu jev, dobře známý plachtařům, spoléhajícím na teplé vzdušné proudění, tzv. termiku, které je vynese vysoko do vzduchu. Pavučina je ve slunečném dni stříbřitá a vznášející se „větroň“ nápadný. Proč k tomu dochází jen za teplého konce léta či spíš za teplého nástupu podzimu bylo dlouho předmětem diskusí zoologů. Jeden z možných důvodů je ten, že v té době už hmyzožraví ptáci (vlaštovky, rorýsi a jiříčky) lovíci potravu výhradně za letu – už v tomto čase poletují někde nad Středozemním mořem, a je to tedy čas pro rozšiřování teritoria běžníků velmi příhodný a bezpečný. Kdyby to ovšem měli právě takto promyšlené...

Svatému Michaelovi (29. IX.) na paměť se připisují i shora zmíněné hvězdnice, podzimní astrы, které bývají také poznačovány jako „Michalské posvícení“. Co do pranostik, ty si všimají takových jevů jako „Je-li na svatého Michala den jasný a krásný, bude tak ještě po čtyři neděle a Padají-li na svatého Michala žaludy, nastane tuhá zima“. Den na to, 30. září, je zasvěcen svatému Jeronýmovi a o tom se zachovala pořekadla typu „O svatém Jeronýmu, připravuj se už na zimu, případně Na svatého Jeronýma, stěhuje se k nám už zima“.

Říjen má své pořekadlové svaté: Terezie (hned dvě, malou Ježíškovu Terezičku a velkou, z Avily), Havla, Františka z Assisi, Voršilu (Uršulu) a Kordulu, a hlavně Šimona a Judu. České označení měsíce je průzračné; souvisí s jelení říjí – a ta se slovesem řvátí. S tou ostatně souvisí i název měsíce září: Nemá nic společného se zářením, ale s výrazem „za říje“, nebo lépe „za říjen“. Dr. Munzar to srovnával s malým a velkým červnem a červencem. Září, „za říjen“ je malý říjen. Velká Tereza připadá na 15. říjen a Dr. Munzar k těmto dnům zaznamenal: „Svatá Tereza nasazuje zimní okna“ (na to se dokonce pamatují, byla to ta vnitřní) a „Po svaté Tereze mráz po střeších leze“. Nezaměňovat jíní a jinovatku, která se taky za projev mrazu považuje.

V polovině října, konkrétně šestnáctého, bývaly u nás svatohavelské poutě a posvícení. Svatý

Havel (16. X.) byl oblíbeným patronem kostelů a chrámů, Havlův svátek je i v lidovém povědomí považován za zlomový, za skutečný začátek podzimu. „Opadá-li listí ze stromů do polovice října, svatý Havel na poli zastaví práci a bude mokrá zima“. Naopak, „Je-li na svatého Havla sucho, i budoucí rok bude suchý“. Svaté Voršila s Kordulou bývaly považovány za **patronky větru**. Pokud to nestihli jejich kalendářní předchůdci, tak se k Voršile a Kordule vztahuje, že „Svatá Voršila zimu posílá (22. 10.) a svatá Voršila a Kordula větry pohnula“.

Za přelomový termín se považoval 28. říjen. Je to den zasvěcený Šimonu a Judovi, a s tím souvisejícími pořekadly: „Šimona a Judy, zima je všude a Šimona a Judy – zima leze z půdy... kožich snezte z půdy, ... tuhnou na poli hrudy“. A ani nepostřehnete, že „Na svatého Šimoniše přikluše k nám zima tiše“.

V našem zvláštním cyklu končí podzim **listopadem**. Český název měsíce je stejně jako předchozí „mluvící“. **Opadávání listů** z listnatých stromů je jev, příznačný nejen pro zeměpisné šířky se střídáním čtyř ročních období, ale také tam, kde se střídají jen sucha s dešti, suchá a deštivá období. Je to zvláštní přizpůsobení rostlin k průběhu povětrnosti. U báze řapíku listů se za příhodných (hlavně teplotních) podmínek vytvoří v pletivech korková vrstvička, která přeruší pevnost pletiva. List drží na stromě (keři) jen za pevnější vodivá pletiva. Pak stačí podzimní vír nebo silnější déšť a ani vodivá pletiva už list na stromě neudrží. Toto období bývá doprovázeno u některých dřevin i nápadnou **změnou barevnosti**. Ta je způsobena tím, že za nižších teplot se začne brzy rozkládat zelené barvivo, chlorofyl, a ostatní barviva (po celou sezonu zakrývá chlorofylem) tak vyniknou. Jde zejména o flavonoidy (antokyanidiny)

atd. Zůstávají-li teploty dlouho nadprůměrné, nevytvoří se včas korková dělicí vrstvička a ani chlorofyl se nerozkládá a listí zůstává dlouho zelené. Jestliže ale náhle udeří mráz, listí spíše zežedne a opadává později „jako zelené“. Na to ovšem reagovala zkušenost, zakotvená ve rčení „Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá. Když krtek v listopadu ryje, budou na Vánoce léhat komáři“ – situace, která nastává při nenormálně teplém listopadu; obvykle takové teplejší období není vázáno jen kalendářně na listopad, ale může zasahovat i dále, třeba až do Vánoc. Může se ale stát, že i začátkem listopadu je div ne letní počasí. Na takovou situaci reagovaly německé, anglické a skandinávské pranostiky, označující nadnormální teploty okolo 1. listopadu za Léto všech svatých. Ale pro jistotu i přidávají „Léto všech svatých trvá buď tři hodiny, tři dny – anebo tři týdny“. Asi nejznámější pranostikou, spíše pořekadlem či zkušeností, je to svatomartinské o barvě jeho dopravního prostředku. Přijíždí tu na bílém koni (časné sněžení) nebo brněn, případně i na strakaté kobylice. Bílý kůň svatého Martina má jistou „jarní“ paralelu v dubnu: „Listopadové sněžení neškodí vůbec osení (týká se jen ozimů!) či Jestliže listopadový sníh dlouho zůstane, více než hnůj polím prospěje“ – to je přece ono dubnové „Sníh dubnový jako mrva pohnou!“

Svatomartinské prognózy a zaznamenané zkušenosti prezentují snad nejvíce pranostik. Dr. Munzar jich k 11. listopadu (sv. Martina) zaznamenal 28! Dvacet osm! Nevím ovšem, jak se bude plnit tradiční martinské konstatování „Na svatého Martina kouřívá se z komína“. To bude malér, až budou obcházet „komisaři“ sledující vaše komíny! Zelený úděl se ovšem může obrátit na pořekadlo „Na svatého Martina bývá dobrá peřina“ a nebude třeba zatápět, a poňoukat uhlíkovou stopu.

K připomínce svatého Martina neposlouží jen ty „koňské“ pranostiky a pořekadla, ale třeba i svatomartinská vína a hlavně husička: „Na svatého Martina nejlepší je husina: pohled na hrudi i na kosti poznáš, jaká zima se přihostí a Je-li kobylička (část hrudní kosti) martinské husy hnědá, bude málo sněhu a mrznout „na holo“. „Je-li však bílá, bude sněhu hodně“. Musí to ale „pojistit“ svatá Cecílie (22. listopadu), ke které se váže rčení „Svatá Cecílie sněhem pole kryje“. Tedy na delší čas, ne jen jako svatý Martin, kterému na bílý sníh stačí často jen jediný den.

25. listopadu je další významný den, je zasvěcen svaté Kateřině. Nejznámější je asi „Na svatou Kateřinu schováme se pod peřinu“. Na srovnávání jsou pořekadla bohatá snad celoročně, ale asi nejčastější nebo nejznámější jsou ta o blátě a ledu, typu „Kateřina na ledě, Vánoce na blátě“. Nebo poetičtěji „Je-li Kačenka ucouraná, je Baruška naškrobená“, případně podle prádlen „Svatá Kateřina prádlo máchá a svatá Barbora je škrobí“, eventuálně, blíž k Vánocům „Chodí-li Kateřina po ledě, Eva běhá po blátě“. (Případně svatý Štěpán po blátě, 26. XII.)

Na sám závěr listopadu (a našeho „kvartálu“) připadá svátek svatého Ondřeje, 30. XI. „Na svatého Ondřeje – konec pocení“ nebo obráceně, „Na svatého Ondřeje se jen někdy člověk ohřeje“, ovšem i „Ondřejův sníh sto dní poleží!“ Dr. Munzar to pocení komentoval či vyvracel: Nešlo o teplejší počasí nebo konec polních prací, ale o poslední taneční zábavy před příchodem adventu. Prognosu na příští čtvrtletí lze vidět v úsloví „Svatý Ondřej dělá led, svatý Jiří (24. IV.) jej láme“. Na to si tedy musíme do 24. dubna počkat...

Václav Větvíčka

S mým oblíbeným – „Žijte a nechte žít“

Jiříčka obecná, zdroj wikipedia.

První téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Umělá inteligence (AI) a CO₂

Motto:

„Vytvoření funkční umělé inteligence může být největší událostí v dějinách naší civilizace. Nebo nejhorší. Jednoduše nevíme. Nevíme proto, zda nám umělá inteligence nesmírně pomůže, nebo nás bude ignorovat, odstrčí nás či nás zničí.“

Stephen Hawking

Konzultace s AI aneb dobře položená otázka rovná se poloviční odpověď.

Vážený kolega Ing. Jaroslav Čížek, předseda REAE, a kumpán ve snahách o zachování zdravého rozumu mě požádal, abych zhodnotil jeho rozhovor s „tetou AI“ na téma „Vliv koncentrace CO₂ na výnosy plodin“. Poslal mi 150 stran textu včetně dalších odkazů. Pan Ing. Rudolf Jung mě povzbudil, že neočekává text delší než jeden a půl stránky. Čekal jsem více než měsíc na inspiraci, nepřišla. Text má být hotov pozítří, opět se potvrzuje, že termín je nejspolehlivější inspirací. Pro začátek sahám na poličku a na straně 242 knihy Heaven and Earth; The Global Warming Missing Science (I. Plimer) je známý graf koncentrací CO₂ v atmosféře a průměrné globální teploty v posledních 600 milionech roků. Před 550 miliony let byla koncentrace CO₂ 7 000 ppm (7 000 ml v 1 m³ vzduchu) a od té doby klesala, průměrná globální teplota na tento pokles nereagovala. Rostliny vystoupily z moře na souš před 400 miliony roků. Během následujících 100 milionů let klesla koncentrace CO₂ až na několik set ppm a v tomto období byla i nízká globální teplota. Koncentrace CO₂ klesla tedy v průběhu minulých 600 milionů let na několik set ppm pouze v Carbonu a Permu, v době bujné tropické vegetace, která dala základ fosilním zdrojům energie. Na podobně nízkou koncentraci set ppm klesla koncentrace CO₂ až v kvartéru, tedy v posledních dvou milionech let. Závěr: v geologických dobách probíhala fotosyntéza v mořích při koncentracích atmosférického CO₂ 4 000–6 000 ppm a později fotosyntéza suchozemských rostlin při koncentracích od 3 000 ppm a níže. Současná koncentrace CO₂ několik set ppm je z geologického hlediska výjimečně nízká.

Fotosyntéza rostlin mírného pásma roste se zvyšující se koncentrací CO₂, snižuje se s poklesem pod 400 ppm. Měření tzv. „fotosyntetických křivek“ je rutinní záležitostí v uzavřených klimatizačních komorách za definovaných podmínek. Se zvyšující se koncentrací CO₂ klesá světelný kompenzační bod fotosyntézy, rostlina začíná přijímat CO₂ a uvolňovat O₂ již při sluneční energii několika wattů na metr čtverečný. To je případ rostlin bylinného patra vzrostlého lesa a tropických pralesů. Některé z těchto rostlin adaptovaných na málo světla a vyšší koncentraci CO₂ patří mezi oblíbené, a hlavně odolné rostliny pokojové. Zatímco za jasného dne dopadá na 1 m²

až 1 000 W sluneční energie, v místnosti je to i 100× méně. Musíme ovšem často větrat, aby koncentrace CO₂ v místnosti klesla pod 600 ppm. Kultivace řas pro potravinářské účely, farmacií probíhají v živných roztocích, do kterých se soustavně přidává plynný CO₂. Podobně se CO₂ přidává do skleníků při kultivaci zeleniny. Rostliny „vítají“ vyšší koncentraci CO₂, potíže mají se silným slunečním svitem, suchým vzduchem, přehřátím. Tráva, obilí, řepka roste rychle v pozdním jaru za teplot pod 20 °C a slunečním svitu tlumeném oblačností, vyšší vlhkostí vzduchu. Při fotosyntéze se na každou molekulu přijatého oxidu uhličitého a vyloučeného kyslíku vypaří stovky molekul vody. Pokud kořeny rostlin vodu nemohou dodat, tak listy zavrou průduchy a fotosyntéza se zastaví. Polední deprese fotosyntézy je za slunného dne u našich rostlin běžná a je vynucená nedostatkem vody. Fotosyntéza rostlin mírného pásma je při vysokých teplotách a plném slunečním svitu málo účinná. Tropické trávy, některé naše plevely a z plodin kukuřice váží oxid uhličitý nejprve do čtyř-uhlíkaté (C4) kyseliny (jablčnátá) a ta předá oxid uhličitý vlastní tvorbě cukrů (Calvinův cyklus). Vazba CO₂ na C4 kyselinu probíhá i za vyšší teploty a vyšší koncentrace kyslíku. Kukuřice je teplomilná a začíná u nás růst až v červnu. Nevadí jí plný sluneční svit a roste/fotosyntetizuje i při teplotách listu nad 30 °C. Vojtěška, jetel, slunečnice vedle na poli mají teplotu listů nejméně o 5 °C nižší a pokud mají vodu, tak rostou.

Je tedy otázkou, zda si nezvedáme teplotu volbou rostlin, které mají vysoká teplotní optima a my je v rámci adaptace ke klimatické změně více pěstujeme. V jižní Itálii pěstují rukolu v rozsáhlých fóliovnících, šetří vodu a prší tam stále méně. Chybí výpar vody a kondenzace vodní páry v atmosféře zpět na vodu kapalnou.

Fotosyntéza, produkce rostlin a s tím spojený výpar vody (evapotranspirace) je omezena zejména nedostatkem vody v půdě, silným slunečním svitem, který je následkem nízké vlhkosti vzduchu, úbytku mlhy, úbytku oblačnosti. Současná koncentrace CO₂ 420 ppm v atmosféře není tedy plodinami dostatečně využita. Snižování koncentrace CO₂ by vedlo k poklesu produkce, a to zejména v lesích, kde za slunného dne a dostatku vody měříme koncentraci oxidu uhličitého kolem 360 ppm.

doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc.

Vracím se k 150 stránkám debaty kolegy Jardy Čížka s „tetou AI“.

Ona opakuje, že u rýže zvýšení CO₂ přispělo k 16–26% nárůstu výnosů v letech 1990–2015, což naznačuje podobný pokles při snížení koncentrace CO₂. Nutno dodat, že rýže roste ve vodě, není limitována nedostatkem vody. Žel, nemáme plodinu pro mírné pásmo, která toleruje trvalé zaplavení kořene vodou. Naším plodinám musíme podmínky zlepšit (amelioré), tedy odvést nadbytečnou vodu, aby nedošlo k zatopení kořene a úhynu. Naše krajina vysychá, chová se jako step, zvětšují se rozdíly teplot mezi dnem a nocí. Je 29. 8. 2025, otevírám stránky ČHMÚ: stav vody na tocích, nejméně 1/3 je oranžová = sucho.

AI obdivuhodně rychle prohlíží databáze, tedy ohromnou knihovnu. Otázkami ji navádíme k odpovědím. Obávám se, že ji nelze naprogramovat intuitivní principy lidského myšlení, jako je zákon sporu: „Je nemožné, aby tentýž usuzující měl o téže opačné názory“ a zákon identity „Je nutné, aby vše pravdivé bylo průběžně ve shodě se sebou samým“. Lze AI naprogramovat svědomí, které by jí časné ráno vzbudilo s tím, že si „protiřečila“? Těžko.

Konzultace s „tetou AI“ vyžaduje vzdělání, přehled. Karel Čapek je prý autorem trefného úsloví „Vzdělání je to, co nám zůstane, když zapomeneme všechno, co jsme se naučili ve škole.“

Je otázkou, zda současný způsob vzdělávání připravuje pro kritický, efektivní způsob využívání AI. Studenti prý nedokáží zvládat delší texty a učebnice jsou nahrazovány komiksy.

Pan Cyril Höschel charakterizoval AI trefně: „dobrý sluha, zlý pán“, jako jiné „lidské výdobytky“, sirkou počínaje. S kolegou Čížkem jsme zajedno, že „teta AI“ má tendenci držet se publikačního „mainstreamu“. Na námitku reaguje slušně, pochválí za originální přístup až pochlebuje,

zopakuje námitku a vrátí se k původní verzi. Jedna z knih, kterou napsal Fritjof Capra nese název „Hidden Connection“ (Skryté souvislosti), jejich odhalování bude dále záležitostí vzdělání a inspirace, nemyslím, že to jde naprogramovat. Obtížnější ovšem bude vzdělání a inspiraci prosazovat jako nutnou kritiku/rozběr neúnavné „tety AI“. C'est la Vie.

doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc.

Redakční poznámka našeho drzého smajlíka, který na internetu našel pár zajímavých myšlenek a s drzostí sobě vlastní je pro pobavení pod čarou nabízí.

„Přestaňme tomu říkat umělé inteligence a nazvěme to, čím to je a co to dělá, plagiátorským softwarem, protože nic nevytváří, ale kopíruje existující díla existujících autorů a upravuje je natolik, aby se vyhnul autorským zákonům. Jedná se o největší krádež duševního vlastnictví, jaká kdy byla zaznamenána od příchodu evropských osadníků na indiánské území.“

Autor neznámý

„Jediné riziko umělé inteligence spočívá v tom, že bude těžší rozeznat kdo je blbej přirozeně a kdo uměle...“

Autor neznámý

„Pravdu může říkat každý hlupák, ale k dobrému lhaní je třeba jisté inteligence.“

Samuel Butler

„Kdekdo si stěžuje na vynechávající paměť, ale nikdo na vynechávající inteligenci.“

George Bernard Shaw

Díky vám jsme tu 30 let. JB Group jde dál – chytřeji, odvážněji.

**Tři desetiletí ve světě pojišťovnictví by nebyla bez vás.
Děkujeme vám – našim klientům, partnerům i kolegům.**

JB Group 30let
pojišťovací makléř

R
RENOMIA
NETWORK

Právě díky vám jsme mohli růst, učit se a být u toho, když jste se potřebovali zorientovat ve světě pojištění a škodných událostí. Bez vás by to nešlo. A právě proto se posouváme dál.

S radostí oznamujeme, že od 1. října 2025 rozšiřujeme naše působení.

Zakládáme novou společnost: JB Group Capital, která vzniká pod hlavičkou FINVOX.

Nově vám nabídneme komplexní služby v oblasti úvěrů, investic, důchodového zabezpečení a pojištění.

Ať už plánujete budoucnost, chráníte svou současnost, nebo hledáte nové příležitosti – jsme připraveni být vaším spolehlivým průvodcem.

Více možností. Více řešení.

Váš nový finanční partner: JB Group Capital.

FINVOX
ČLEN RENOMIA GROUP

Druhé téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Energetická bezpečnost České republiky v éře transformace: Analýza zdrojové přiměřenosti a role decentralizovaných systémů

Úvod

Aktuální energetická transformace, motivovaná dekarbonizačními cíli, představuje pro Českou republiku kritickou výzvu v oblasti energetické bezpečnosti. Analýzy Evropské sítě provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (ENTSO-E) a další odborné studie naznačují, že by se země mohla po roce 2028 potýkat se zdrojovou nepřiměřeností. Hlavní příčinou je nesoulad mezi rychlým odstavováním stabilních uhlíkových zdrojů a pomalou výstavbou náhradních, flexibilních kapacit, což ohrožuje spolehlivost celého systému. Tento článek podrobně analyzuje klíčové aspekty této problematiky a navrhuje řešení na úrovni podniků.

Makroekonomická a systémová rizika Nesoulad mezi prognózami a realitou

Oficiální vládní strategie, spoléhající na dostatečný dovoz energie ze zahraničí, je v rozporu s objektivními daty. Evropské hodnocení zdrojové přiměřenosti (ERAA) ukazuje, že Česká republika má v roce 2028 překročit bezpečnostní limit téměř třikrát, což ji z hlediska dodávek řadí do jedné z nejrizikovějších kategorií v Evropě. Historicky byla ČR čistým exportérem elektrické energie, přičemž přebytky dosahovaly i více než

15 TWh ročně. Problémy s nedostatkem výroby budou i v případě, že se bude dovážet vyšší objem elektřiny. Už po roce 2025 by se podle ČEPS z Česka, které je zatím čistým exportérem elektřiny, měl stát dovozce. Pro zimní období 2025–2026 se očekává čistý import elektrické energie o objemu cca 2–3 TWh. Klíčoví hráči ve výrobě hnědouhelné elektřiny již dříve upozornili, že by jejich zdroje mohly kvůli nepříznivé ekonomické situaci zavřít už v následujících letech, tedy v roce 2025, 2026 či 2027. Instalovaný výkon uhlíkových elektráren bude postupně klesat. Z 6,9 GW v roce 2025 se za pět let sníží na 3,4 GW, v případě rychlejšího ukončování výroby z uhlí by tyto elektrárny tvořily jen 932 MW. V roce 2035 už budou v pozitivnějším scénáři tvořit jen 374 MW, ale progresivní scénář už počítá s úplným vypnutím. Očekávaná změna role na dovozce však nese riziko, že v případě regionálního nedostatku, který je s rostoucím podílem intermitentních zdrojů (OZE) v Evropě stále pravděpodobnější, nebude možné poptávku spolehlivě pokrýt.

Ohrožení stability přenosové soustavy

Provoz moderní energetické sítě vyžaduje neustálou výkonovou rovnováhu mezi výrobou

Stanislav Mikeska

a spotřebou. Jakýkoli výrazný a neočekávaný výkyv může vést k jejímu přetížení a následnému blackoutu. Příklady takových událostí, jako rozsáhlý výpadek ve Španělsku či „den svobody od elektřiny“ ze 4. července 2025 v České republice, demonstrují zranitelnost systému v kombinaci faktorů, jako jsou vysoká poptávka vlivem veder a nedostatek záložních kapacit v okolních zemích.

Fluktuace cen a nestabilita trhu

S rostoucím podílem OZE se dramaticky zvyšuje kolísání cen na energetickém trhu. Data z ENTSO-E k 18. srpnu 2025 potvrzují, že počet záporných cen elektřiny rychle roste. Například Německo eviduje 448 záporných hodin, zatímco v ČR se ceny často pohybují těsně nad nulou. Tyto extrémní cenové výkyvy narušují ekonomiku tradičních, stabilních zdrojů a mohou vést k jejich předčasnému odstavení. Nestabilita přenosové soustavy v takovýchto situacích je názorně popsána na obr. 1.

Mimochodem takto vypadal import ze sítě 50 Hertz těsně před českým blackoutem. Nevím, jak vy, ale já tam vidím poměrně vysokou hodnotu, která se zas tak moc neliší od těch extrémních... (Obr. 2)

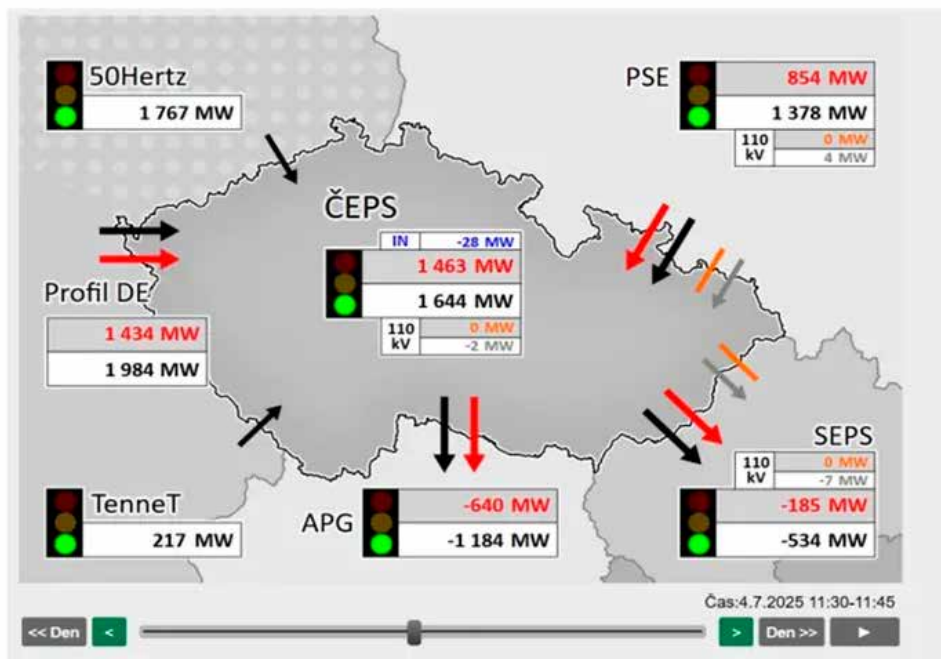
Strategie pro zvýšení energetické bezpečnosti podniku

S ohledem na výše uvedená rizika se zajištění **lokální energetické soběstačnosti** stává strategickou prioritou pro každý podnik. Tímto způsobem lze aktivně snížit závislost na centrální síti a minimalizovat rizika spojená s nestabilitou a výpadky dodávek.

Hybridní multifunkční energetické zdroje (MEC + BESS) je řešením investice do hybridních energetických systémů, které kombinují několik technologií:

- **MEC (Multi – Energy Co-generation):** Efektivní kogenerační jednotka, která zároveň vyrábí elektřinu a využívá odpadní teplo a chlad. Tím zvyšuje celkovou účinnost a snižuje energetické ztráty.

Obr. 2: Přeshraniční toky výkonu a saldo ČR před incidentem

- **BESS (Battery Energy Storage System):** Bateriové úložiště umožňuje ukládat přebytky energie (např. ze solárních panelů) a využívat je v době špičky nebo při cenových fluktuacích.

Tato kombinace umožňuje podnikům aktivně řídit svou spotřebu, optimalizovat náklady a poskytuje spolehlivou zálohu pro případ výpadku.

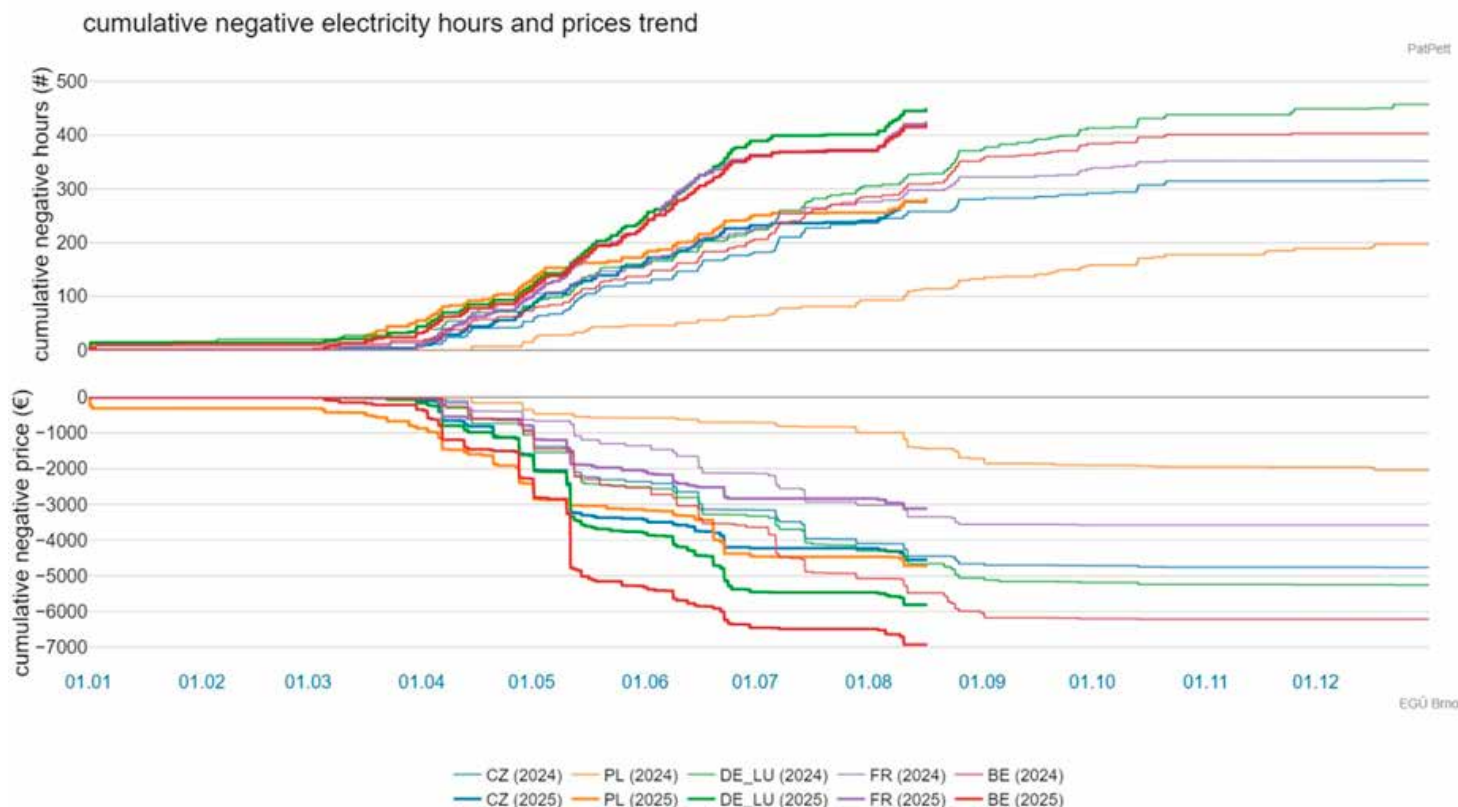
Soulad s nařízeními Green Dealu a ESG

Provoz systému MEC+BESS je plně v souladu s nařízeními **Green Dealu** a standardy **ESG**

(Environmental, Social, Governance), které jsou klíčové pro moderní, udržitelné podnikání.

- **Bezemisní produkce energie:** Díky integraci technologie **zachytávání CO₂ do formy CCC (Chemical Carbon Capture) nebo CCS (Carbon Capture and Storage)** dokáže systém eliminovat emise uhlíku, které vznikají při výrobě elektřiny a tepla.
- **Efektivní využívání zdrojů:** Kombinace kogenerace a bateriového úložiště představuje model cirkulární ekonomiky, který minimalizuje plýtvání.

Obr. 1

- **Zlepšení environmentálního profilu:** Investice do tohoto řešení prokazuje aktivní snahu podniku snižovat svou uhlíkovou stopu a zvyšuje jeho atraktivitu pro investory, kteří stále více zohledňují ESG kritéria při svém rozhodování.

Diskuze o dopadech nekritické implementace Green Dealu a ESG na energetickou bezpečnost, průmysl a společnost

V kontextu současné energetické transformace se často diskutuje o potenciálních rizicích spojených s neuváženým a dogmatickým prosazováním Zelené dohody pro Evropu (Green Deal) a standardů ESG (Environmental, Social, Governance). Tato diskuse se zaměřuje na to, zda rychlé

a nepodmíněné opouštění tradičních energetických zdrojů bez zajištění adekvátních alternativ může ohrozit klíčové pilíře moderní společnosti.

1. Dopady na energetiku a průmysl

Energetická krize a deindustrializace: Nekritické a rychlé prosazování obnovitelných zdrojů energie bez adekvátních záložních kapacit (např. stabilních jaderných elektráren) vede k nestabilitě energetických sítí. Když slunce nesvítí a vítr nefouká, nedostatek energie se musí řešit buď udržováním teplých záloh (uhlí, plyn) nebo drahým dovozem, případně odstavením průmyslové výroby. To může vést k deindustrializaci, protože pro mnoho odvětví (např. chemický průmysl, hutnictví) je stabilní a levná energie klíčová. 😞

Ztráta konkurenceschopnosti: Regulace a poplatky, jako je emisní povolenka (ETS), zvyšují výrobní náklady v evropských zemích, zatímco v zemích mimo EU se tato omezení neuplatňují. Evropské podniky tak ztrácejí konkurenceschopnost na globálním trhu, což vede k přesunu výroby do zemí s méně přísnými ekologickými standardy. V důsledku toho se celkové globální emise nesnižují, pouze se přesouvají. 🌍

Technologický deficit: Zaměření na jedinou „správnou“ technologii (např. pouze větrná a solární energie) brání rozvoji a investicím do jiných inovativních řešení, jako je například jaderná fúze nebo pokročilé reaktory. 🤖🔥

2. Dopady na životní úroveň a bezpečnost společnosti

Růst cen energií: Přechod na decentralizovanou, méně spolehlivou energetiku a systém poplatků vede k neustálému zvyšování cen energií pro domácnosti i podniky. To snižuje životní úroveň obyvatel, zejména těch s nižšími příjmy, a může vést k tzv. energetické chudobě. 🏠💸

Snížení energetické bezpečnosti: Spoléhání se na nestálé zdroje a rušení stabilních elektráren (např. uhelných a jaderných) zvyšuje riziko výpadků dodávek a blackoutů. V době mezinárodních krizí je energetická soběstačnost a bezpečnost klíčová pro stabilitu země. 🇪🇺⚡

Společenská a sociální polarizace: Dogmatický přístup k ekologii může vést k rozdělení společnosti na „uvědomělé“ a „neuvědomělé“. To ztěžuje racionální dialog a může podkopávat důvěru ve vědu, politické instituce a demokratické procesy. Lidé, kteří se cítí být omezováni a finančně zatěžováni, se mohou obrátit k populistickým a radikálním hnutím. 🗣️👤

3. Od Zelené dohody k „Zelené smrti“?

Pojem „Green Death“ (Zelená smrt) se v kritické rétorice používá k označení scénáře, kdy nekritické prosazování Zelené dohody (Green Deal) vede k opačným výsledkům, než byly původně zamýšleny. Místo ekonomického a environmentálního prospěchu přináší:

- Likvidaci průmyslových odvětví.
- Zhoršení životní úrovně.
- Ohrožení národní bezpečnosti.

Závěr

Česká společnost, energetika a průmysl čelí bezprecedentním výzvám. Nekritické spoléhání na import a nestabilní OZE bez adekvátních záložních zdrojů vytváří riziko pro průmysl i celou společnost. Přechod k lokální a decentralizované výrobě energie, reprezentované systémy jako je MEC+BESS, se jeví jako strategicky nejefektivnější a nejbezpečnější cesta, jak čelit hrozbám a zároveň naplnit cíle udržitelného rozvoje.

Stanislav Mikeska

**konzultant pro výrobní podniky a obce
v oblasti energetiky a teplárenství**

stanislav.mikeska@alaty-energo.cz | +420 773 963 350

inzerce

Pozvánka

Vážené dámy a vážení pánové,

dovoluji si vás srdečně pozvat do Mostu k účasti na 15. ročníku konference

„ENERGETICKÉ FÓRUM ÚSTECKÉHO KRAJE 2025“.

Mottem letošního ročníku konference bylo zvoleno téma:

„Energetika a životní prostředí“

Akce se koná pod záštitou:

ministra průmyslu a obchodu Ing. Lukáše Vlčka
ministra životního prostředí Mgr. Petra Hladíka
hejtmana Ústeckého kraje Mgr. Richarda Brabce
primátora Statutárního města Mostu Ing. Marka Hrvola
prezidenta Hospodářské komory ČR Mgr. Zdeňka Zajíčka

Termín konání: 16. 10. 2025 od 9:00 do 14:30 hodin (prezence od 8:00 hodin)

Místo konání: Hotel Cascade – vinárna
Radniční 3, 434 01 Most

Věřím, že program konference pro vás bude přínosný a obohatí vás o aktuální poznatky a podněty k další odborné činnosti a přispěje tak k vzájemnému sdílení informací.

Těším se na osobní setkání.

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Úřad práce ČR

inzerce

PORADENSTVÍ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Hledáte práci?

Poradce Úřadu práce ČR vám pomůže:

- Hledat práci, nebo pomoci vybrat zaměstnání podle vašich možností a schopností.
- Najít vhodný rekvalifikační kurz.
- Sepsat životopis, motivační dopis a připravit se na pracovní pohovor.
- Získat přehled o poskytovatelích sociálních služeb a dalších organizací, které vám mohou pomoci.
- Orientovat se v systému příspěvků a dávek pro osoby se zdravotním postižením (např. příspěvek na péči, průkaz OZP, příspěvek na mobilitu a na zvláštní pomůcku).

**Pojďme společně
hledat dobré
zaměstnavatele,
kteří nabízejí
poctivou práci
za férových
podmínek.**

Volejte nebo napište svému poradci:

Edita Kneiflová

tř. Budovatelů 1989, 434 01 Most

Telefon: 950 137 497

E-mail: edita.kneiflova@uradprace.cz

Nejzajímavější projekty Krušnohoří získaly ocenění Krušňohorská NEJ

Soutěž Krušňohorská NEJ, která se již sedmým rokem stala tradicí oceňující nejzajímavější turistické projekty v české i saské části Krušnohoří, se v roce 2024 uskutečnila pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje Mgr. Richarda Brabce. Sdružení SPO-NA po diskusi vybralo vítěze z finálové jedenáctky, do níž postoupilo 6 českých a 5 saských projektů.

Novinkou je samostatné předávání cen v obou zemích, aby vítěz mohl představit projekt ve svém prostředí.

ČESKÝM VÍTĚZEM JE PODKRUŠŇOHORSKÝ ZOOPARK CHOMUTOV S PROJEKTEM PŘÍRODNÍ PROMENÁDA, KTERÝ PROMĚNIL NEJRUŠNĚJŠÍ TRASU V RELAXAČNÍ ZÓNU. Cena byla slavnostně předána 10. září 2025 v areálu zooparku. Spolu s vítězem budou prezentovány i další nominované atraktivity: Kludského salonní vůz v Jirkově, Včely do školky Litvínov, Pohádková Lesná, Útulny pro turisty a projekt DoKrajin Kovářská.

SASKÝM VÍTĚZEM JE PROJEKT SKULPTURENFAD – SOCHAŘSKÁ STEZKA V POBERSHAU, PŘIPOMÍNÁJÍCÍ TVORBU ŘEZBÁŘE GOTTFRIEDA REICHELA. Tam bude cena předána 18. září 2025 v muzeu Hütte. Mezi další nominace patřily Česko-německá horská show, Erzgebirgische Lieder Tour, Literatura v Krušnohoří a Česko-německý tábor na horských loukách. Za soutěží stojí sdružení SPO-NA (OHK Most, Euroregion Krušnohoří, Destinační agentura Krušnohoří, Hospodářská a sociální rada Mostecká), která od počátku usiluje o zapojení saské strany, ta se letos zúčastnila již počtvrté.

Vítězové na obou stranách tradičně získávají ocenění – vílu Krušňých hor Maribylu, symbol nejúspěšnějších turistických atraktivit regionu. Další významnou cenou je i celoroční propagace obou vítězů v rámci česko-německé spolupráce. Na české straně tuto prestižní cenu převzal ředitel zooparku Ing. Tomáš Ondrášek z rukou

Jednatel Odborné sekce cestovního ruchu při OHK Most Ing. Ivo Diviš (vpravo) předává ocenění řediteli Zooparku Chomutov Ing. Tomáši Ondráškovi (vlevo).

jednatel Odborné sekce cestovního ruchu při OHK Most Ing. Ivo Diviš, který je zároveň, pro letošní rok, také mluvčím sdružení SPO-NA. Slavnostního aktu se zúčastnil zástupce Ústeckého kraje Miroslav Novotný, nově zvolený primátor Statutárního města Chomutova Mgr. Milan Märk, zástupce Euroregionu Krušnohoří a poradce pro Česko-saské vztahy mostecké komory Mgr. František Bína, za Destinační agenturu Krušnohoří Ing. Jan Kerner, Petra Petřílková a další.

OHK Most vyjadřuje srdečnou gratulaci vítězům a zároveň přeje všem, kdo se podílejí na rozvoji

cestovního ruchu, mnoho energie, odhodlání a inspirace k dalším úspěchům nejen v Krušnohoří.

Ing. Jiřina Pečnerová
ředitelka úřadu OHK Most

Společné jednání za účasti všech hostů v zooparku.

**Vítáme nové členy
v OHK Most**

ITBA s.r.o.

www.itba.cz

E-mail: info@itba.cz

Michala Šlechtová

slechtova.michala@gmail.com

Robert Süttö

r.sutto@seznam.cz

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše nevážně a s komentářem...

Je u nás vůbec možné, že:

- ? šéf armádní výstrojní služby nařídil vojákům okamžitě stáhnout ochranné balistické vesty VOBÚ z roku 2020, za které zaplatila 255 milionů, protože při pravidelných zkouškách odolnosti se totiž ukázalo, že nechrání tak, jak by měly, když vystřelený náboj prošel skrze celou testovanou vestu, která je přitom teprve v polovině své životnosti? *(Je vůbec možné, že od roku 2020 měli naši vojáci v případě nasazení život ohrožující vybavení? Jestli se stejnou pečlivostí a fundovaností armáda žádá i F-35, pak nás a státní rozpočet chraň pánbůh!)*
- ? začátkem července na Primě europoslanec, lékař psychiatr, cituje mluvčímu ministru dopravy z nově přijatého energetického zákona, že „přečerpávající elektrárny nejsou zdrojem pro akumulaci energie“, když ministr ve svém předchozím vstupu za ně silně plédoval a v reakci na pana europoslance reagoval tak, že o tom neví a nenašel to v zákoně? *(A tak je to v energetice se vším. Odborník ví a mlčí – vlivný politik neví, ale plameně k národu „zasvěceně“ hovoří.)*
- ? spadlý drát za který nikdo nemůže, se stal počátkem července politicky přijatelnou příčinou a symbolem výpadku elektřiny ve značné části republiky? *(Teď jde jen o to, kdo bude ochoten spáchat politickou, možná i odbornou sebevraždu a přizná, že následkem spadlého drátu je šílené nasazování solárů a větrníků, aniž by zároveň šlapala stejným tempem extrémně technicky, a hlavně finančně náročná regulace sítě a celé přenosové soustavy.)*
- ? časopis Vesmír uvedl jako úspěch, že jedna česká vědkyně badající ve Vídni i o úloze emocí v politice, obdržela tučný grant od Evropské výzkumné rady (ERC), což má být vysoce významná evropská grantová agentura pro špičkové vědce? *(Pomineme-li „nekompetentní a nekvalifikované“ pochybnosti různých kverulantů o účelnosti takových témat k bádání, pak při pohledu na přenosy z našeho Parlamentu bychom to měli podpořit.)*
- ? Pilsner Urquell patří u nás k těm nejdražším pivům, kdy v supermarketech začíná cena za lahev na 26 korunách a u sousedních Němců se přitom tentýž ležák pravidelně prodává v přepočtu cca za 17 Kč? *(Máme se „skvěle“, když si Čech za průměrnou mzdu r. 2024 koupí cca 1775 lahví téměř národního nápoje, přičemž Němec si za svoji průměrnou mzdu koupí lahev 7 488.)*
- ? auditorská firma Grant Thornton odevzdala první část auditu, který si nechalo vypracovat Ministerstvo spravedlnosti k přijetí bitcoinů v miliardové hodnotě, kde v něm za nemalý peníz popisují pochybení Ministerstva spravedlnosti, že nemělo přijímat miliardový bitcoinový dar? *(Vskutku geniální zjištění, ke kterémuž došli i štamgasti už při prvním nedopitém pivu a možná při pátém i k právní analýze. Jo, a navíc zdarma s bonusem odvedené daně za zkonsumovaný nápoj.)*
- ? po průmyslu, energiích, autech či pneumatikách se pozornost Bruselu začíná upínat k hospodářským zvířatům, protože prý jejich chov produkuje emise, čemuž EK hodlá učinit přítrž a aktuálně se chystá zaměřit na krávy? *(Jestli chudáci tuří domácí představují i riziko, že s pomocí umělé inteligence by mohli v předstávách kandidovat na lukrativní posty v orgánech EU, pak by se to dalo aktuálním myšlenkovými pochody politicky pochopit, ale to snad zatím nehrozí, tak pak už zbývá jen ta obyčejná lidská hloupost, ale možná individuální chytrost – kdo ví.)*
- ? se v lednu neznámý muž vloupal na leteckou základnu v Čáslavi, ukradl tam jednomu ze zaměstnanců auto, jezdil po přistávací dráze, naboural do plotu a utekl, a ani po půl roce vyšetřování ho Vojenská policie neidentifikovala a případ odložila? *(Možná o pivo se vsadíš i duchodci v nejbližší vesnické hospodě vědí, kdo to byl, ale hlavně jde o to, aby se o tom šibalství nedozvěděli Američané, pak by nám své F-35 nemohli svěřit ani za ty prachy.)*
- ? Ředitelství silnic a dálnic nemůže dokončit dvě stě metrů dlouhý sjezd z nově vybudované dálnice D49 na kruhový objezd u Fryštáku, protože proces napadly Děti Země, tvrdíc, že MD nezákonně vyloučilo aktivisty z odvolací fáze stavebního řízení? *(Naše spravedlivé soudy daly DZ za pravdu a MD přišlo o stavební povolení, obyvatelé Martinic pobíhají mezi 13 tisíci aut denně si můžou stěžovat na „lampárnu“ a jakýsi Patrik si ekologicky vyryl další zářez na pažbu svého „deringeru“ a Limonádový Joe je kdoví kde.)*
- ? Řetenická sklářská firma oproti Číně spotřebuje o 30 procent méně energie a jejich sklo má o 90 procent méně emisí CO₂, jenže výrobci z Číny jsou schopni do Evropy dovézt a prodat sklo pod výrobními náklady české firmy? *(Když k tomu přidáme, že do loňského roku používali syntetickou sodu z Polska, ale protože má vyšší ekologickou stopu, tak dnes ji nakupují v Turecku, převezou ji lodí do Nizozemska a pak ji vezou přes půl Evropy – pak normální nepolitik, ke zdravému rozumu navíc ovládající trojčlenku, si musí zoufat.)*
- ? V České republice se podle údajů Státního zdravotnického ústavu s nadváhou potýká více než třetina žen (36 %) a téměř polovina mužů (49 %), a obezitou trpí 21 % mužů a 18 % žen? *(No vida, a pak, že není potenciál k úsporám – o dani z nadbytečných kil by měl zoufalý ministr financí i s asistencí ministra zdravotnictví popřemýšlet a možná by se po jiných inovativních řešeních hodila i tato myšlenka, a třeba i v celounijním rozměru.)*

! Je to možné!
a kdo nevěří, ať k nám běží.

Mgr. Richard Brabec

Otázka na závěr

pro hejtmana Ústeckého kraje Mgr. Richarda Brabce

Pane hejtmane, dnešní číslo TEMA má základní téma „České podnikání a podnikání v Čechách“. Tyto zdánlivě totožné pojmy, ač by se to na první pohled zdálo, nejsou totožné. K ilustraci bych si dovolil citovat prof. Milana Zeleného, který v jednom ze svých článků v roce 2017 řekl mimo jiné i toto:

„Co je česká ekonomika? Je to cizí ekonomika na našem území (převládá), anebo ekonomika vlastněná českými občany v ČR i ve světě? Správná definice je, že nemáme kontrolu nad ekonomikou, která nám patří, ale cizinci kontrolují úspěšnější ekonomiku, která nám nepatří.“

Asi něco bude i na jeho jiné volné citaci, že „národ, který neovládá zdroj svých příjmů,

má problém“. Je pravdou, že náš průmysl je nezanedbatelným podílem vlastněn zahraničním kapitálem, říká se že cca 80% zemědělské produkce je realizováno na pronajaté půdě a o bankách nemluvě. Jen numericky vyjádřeným nežádoucím efektem jsou známé stovky miliard, které odcházejí z naší ekonomiky jako dividendy, nebo firemními fakturami „matka – dcera“.

I v našem kraji je výrazně vyšší podíl zahraničních firem a naskytá se tedy otázka:

„Jak vidíte popsany stav Vy a jak hodnotíte působení zahraničních firem zejména na ochotě přispívat na sport, kulturu, charitu a podobné aktivity, což je jakousi nepsa-nou povinností firem?“

Je pravda, že téma struktury vlastnictví české ekonomiky a míry kontroly nad klíčovými zdroji je zásadní nejen na celostátní úrovni, ale velmi konkrétně se dotýká i Ústeckého kraje. Slova pana profesora Zeleného jsou v tomto ohledu stále aktuální – bez ohledu na to, zda se díváme na průmysl, zemědělství nebo bankovní sektor, nelze přehlédnout, že významnou část strategických odvětví ovládají zahraniční vlastníci.

V našem kraji to vidíme velmi zřetelně. Historicky jsme byli jedním z nejprůmyslovějších regionů v republice a po transformaci devadesátých let sem logicky mířil i zahraniční kapitál. Ten s sebou přinesl nejen investice a nová pracovní místa, ale také nové technologie a přístup k zahraničním trhům. To je nesporně pozitivní stránka věci – řada našich obyvatel by dnes neměla práci, pokud by tyto podniky do regionu nepřišly.

Na druhou stranu, musíme si upřímně přiznat i slabší stránky. Zahraniční mateřské společnosti mají přirozenou tendenci optimalizovat své zisky a významná část vytvořených prostředků tak odchází mimo region a mimo Českou republiku. To je realita, se kterou se potýkáme. Na úrovni kraje nemáme nástroje, jak tento tok zásadně ovlivnit, ale můžeme se snažit motivovat firmy, aby část svých zisků vracely zpět – a to nejen formou mezd či investic do provozu, ale i prostřednictvím podpory života v kraji.

A tady se dostávám k Vaší otázce ohledně ochoty zahraničních firem přispívat na sport, kulturu, charitu a další veřejně prospěšné aktivity. Musím říct, že zkušenosti jsou různé.

Některé firmy – často právě ty, které u nás působí dlouhodobě a mají zde stabilní zaměstnaneckou základnu – jsou v tomto směru příkladem dobré praxe. Podporují místní sportovní kluby, kulturní akce, pomáhají školám nebo charitativním projektům. Někdy jde o finanční pomoc, jindy o poskytnutí materiálu, techniky nebo odborníků.

„Klíčové podle mě je, aby se zahraniční firmy cítily být součástí komunity, ve které podnikají.

To znamená nejen zaměstnávat místní lidi a platit daně, ale také přispívat k tomu, aby se v našem kraji žilo lépe.

A to je poselství, které jim jako hejtmán opakuji při každé příležitosti.“

Samozřejmě je možné, že existují i firmy, které podnikají spíše „v ústraní“ – tedy s regionem příliš nekomunikují a jejich zapojení do společenského života je menší. I zde by mohl být prostor pro zlepšení, a to zejména prostřednictvím dialogu a partnerství. Kraji se v posledních letech daří otevírat konkrétní témata, ať už jde o podporu technického vzdělávání, sponzoring sportu nebo zapojení do komunitních projektů, a právě v této oblasti vidím velký potenciál.

Klíčové podle mě je, aby se zahraniční firmy cítily být součástí komunity, ve které podnikají. To znamená nejen zaměstnávat místní lidi a platit daně, ale také přispívat k tomu, aby se v našem kraji žilo lépe.

A to je poselství, které jim jako hejtmán opakuji při každé příležitosti.

Současně si myslím, že bychom jako kraj, stát i celá společnost měli více podporovat české podnikatele – malé i střední firmy, rodinné podniky, zemědělce – protože ti tu obvykle nejen zůstávají, ale také reinvestují většinu zisků doma. To neznamená stavět se proti

zahraničním investorům, ale vytvářet zdravé prostředí, ve kterém bude vyváženější poměr mezi domácím a zahraničním kapitálem.

Jsem přesvědčen, že budoucnost Ústeckého kraje stojí na kombinaci obojího – na stabilních zahraničních investorech, kteří respektují region a vracejí mu část toho, co zde získají, a na silném domácím podnikatelském prostředí, které je schopné se prosadit doma i v zahraničí. Pokud se nám tuto rovnováhu podaří udržet a postupně posilovat, nemusíme se obávat, že bychom nad vlastními zdroji a budoucností ztratili kontrolu.

Mgr. Richard Brabec
hejtmán Ústeckého kraje

24. ročník

SOKRATES 1

Regionální veletrh středního vzdělávání

19. – 20. října 2025

neděle 19. 10. / 12:00 – 17:00 hodin

pondělí 20. 10. / 09:00 – 13:00 hodin

Sportovní hala Most**Okresní hospodářská komora Most**

ve spolupráci s Úřadem práce České republiky,

Krajskou pobočkou v Ústí nad Labem, Kontaktním pracovištěm Most,

a generálním partnerem skupinou ČEZ,

pořádají pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje Mgr. Richarda Brabce

24. ročník

SOKRATES 1**Regionální veletrh středního vzdělávání****Těšíme se na Vaši návštěvu!****ORLEN Unipetrol – Generální partner OHK Most.**

Na veletrhu proběhnou prezentace vzdělávání,
ukázky odborného výcviku žáků a studentů, učebních pomůcek, učebnic
a vzdělávacích programů pro vybrané stupně výuky.

Cílem veletrhu je podpořit zájem veřejnosti o vzdělávání žáků a dospělých,
a tím přispět k lepší informovanosti veřejnosti o možnostech vzdělávání nejen v regionu.
Předpokládá se bohatá účast vystavovatelů z řad vzdělávacích institucí, středních škol,
vyšších odborných škol a vzdělávacích institucí poskytujících své služby dospělým.

Vstup zdarma.

Pořadatel

Generální partner

Generální partner
OHK Most

Partneři

Záštita

Méně starostí
s teplem, více
času na rodinu

Váš spolehlivý
dodavatel tepla

